

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Διπλωματική Εργασία

**ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΓΑΛΩΝ
ΔΙΕΘΜΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ
ΤΗΣ EXPO 2008**

Παπακωνσταντίνου Βασίλης, Συμεωνίδου Μαρία

Επιβλέπων: Μιχαηλίδης Γεώργιος

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 4239/1
Ημερ. Εισ.: 22-12-2004
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΜΧΠΠΑ
2004
ΠΑΠ

στους γονείς και τα αδέρφια μας,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους διδάσκοντες καθηγητές μας του Τμήματος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, που τα πέντε χρόνια των σπουδών μας, μας μετέδωσαν τις πολύτιμες γνώσεις τους και συνέβαλαν στην ανάπτυξη της κριτικής μας ικανότητας, έτσι ώστε να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τη διπλωματική μας εργασία.

Ιδιαίτερα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Μιχαηλίδη Γεώργιο για την παρότρυνσή του να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο θέμα και τις σημαντικές συμβουλές του κατά τη διάρκεια της συγγραφής της εργασίας, όπως και τον κ. Δέφνερ Αλέξιο και την κα. Γοσποδίνη Άσπα για τις παρατηρήσεις τους και τη συμβολή τους στην εύρεση στοιχείων, χωρίς τη βοήθεια των οποίων δεν θα είχαμε φέρει εις πέρας την παρούσα διπλωματική μας εργασία.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ειλικρινά τους γονείς και τα αδέρφια μας για την ψυχική και “υλική” υποστήριξη που μας προσέφεραν αυτά τα χρόνια και που χωρίς τη βοήθειά τους δε θα είχαμε καταφέρει να φτάσουμε μέχρι εδώ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	3
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1 ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	7
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	7
1.2 ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	10
1.2.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.....	11
1.2.2 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	12
1.3 ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	14
1.3.1 ΟΙ ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	14
1.3.2 ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	16
1.4 ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	18
2 Η ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ.....	20
2.1 ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ.....	20
2.1.1 ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.....	20
2.1.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ.....	21
2.1.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ EXPO.....	24
2.2 ΟΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	27
2.2.1 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ ΤΟ 1992.....	27
2.2.2 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΈΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΤΟ 1998.....	32
2.2.3 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΟΒΕΡΟΥ ΤΟ 2000.....	38
2.3 ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ 2010.....	42
2.3.1 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΑΓΚΑΗΣ.....	42
2.3.2 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΥΕΟΣU.....	47
2.3.3 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ QUERETARO.....	51
3 ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ EXPO 2008.....	55
3.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΑΡΑΓΟΣΑΣ.....	55
3.1.1 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	56
3.1.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ EXPO ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ.....	57
3.1.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	58
3.1.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ EXPOSITE.....	61
3.1.5 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	63
3.1.6 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	63
3.2 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ.....	65
3.2.1 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	66
3.2.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ.....	68
3.2.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	69
3.2.4 ΠΩΣ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ.....	70
3.2.5 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	72
3.2.6 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ EXPO SITE.....	73
3.2.7 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	76

3.2.8	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ	77
3.2.9	ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	77
4	Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	80
4.1	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	80
4.1.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ	82
4.1.2	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ	85
4.1.3	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ	89
4.1.4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΕΙΛΩΝ	91
4.2	ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	92
4.3	ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΧΡΟ 2008	93
4.4	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ.....	95
5	ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	98
5.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ	98
5.1.1	Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ (ΕΧ-ΑΝΤΕ) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	99
5.2	Η ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΧΡΟ.....	101
5.2.1	ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ	101
5.2.2	ΚΡΙΤΗΡΙΑ	103
5.2.3	ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ....	105
5.2.4	ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΜΕΘΟΔΟΥ	108
5.3	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	110
5.4	ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ	116
5.5	ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	118
5.5.1	ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ	118
5.6	“ΑΓΟΡΑ”: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	120
5.7	Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	124
5.8	ΤΟ MASTER PLAN ΤΗΣ ΕΧΡΟ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	131
5.9	ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	137
5.10	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	139
6	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΧΡΟ	141
6.1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	142
6.2	ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	147
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	149

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1: Σημαντικά Μεγάλα γεγονότα 1980-2008	21
Πίνακας 2.2: Επιπτώσεις των γεγονότων	23
Πίνακας 4.1: Ανάλυση SWOT της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής	82
Πίνακας 4.2: Συνάφεια στρατηγικών στόχων της Θεσσαλονίκης και στόχων διοργάνωσης της EXPO.....	96
Πίνακας 5.1: Η κάλυψη των κριτηρίων χωροθέτησης από τις προτεινόμενες ευρύτερες περιοχές.....	107
Πίνακας 5.2: Προέλευση τουριστών κατά ομάδες χωρών	121
Πίνακας 5.3: Τα κριτήρια του BIE και η αξιολόγηση των θεμάτων “Μάνα Γη” και “Ανθρωπος και Μέτρο”	127

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.1: Η περιοχή χωροθέτησης της EXPO 1992	29
Εικόνα 2.2 : Το expo site της Σεβίλλης	30
Εικόνα 2.3: Ο χώρος διεξαγωγής της EXPO 1992	31
Εικόνα 2.4: Άποψη της περιοχής La Cartuja μετά τη λήξη της EXPO 92	31
Εικόνα 2.5: Η γέφυρα και ο Πύργος Vasco da Gama	33
Εικόνα 2.6: Η περιοχή της EXPO 98 πριν την ανάπτυξη.....	34
Εικόνα 2.7: Η περιοχή της EXPO 98.....	35
Εικόνα 2.8: Η αναμενόμενη εξέλιξη της περιοχής EXPO 98 το έτος 2010	35
Εικόνα 2.9: Το master plan της EXPO 2000	39
Εικόνα 2.11: Ο ποταμός Huangpu.....	45
Εικόνα 2.12: Η άποψη του χώρου της έκθεσης της Σαγκάης.....	46
Εικόνα 2.13: Μακέτα του expo site της Σαγκάης.....	46
Εικόνα 2.14: Η πόλη Yeosu.....	48
Εικόνα 2.15: Η χωροθέτηση του expo site της πόλης Yeosu	49
Εικόνα 2.16: Η πόλη Queretaro	51
Εικόνα 3.1: Οδικές προσβάσεις προς τη Σαραγόσα.	56
Εικόνα 3.2: Η χωροθέτηση του expo site της Σαραγόσας.....	61
Εικόνα 3.3: Το expo site της Σαραγόσας.....	61

Εικόνα 3.4: Ο ποταμός Ebro και η σύνδεση του με το expo site	63
Εικόνα 3.5: Η γεωγραφική θέση της Τεργέστης	66
Εικόνα 3.6: Οι χρονοαποστάσεις από την Τεργέστη.....	67
Εικόνα 3.7: Ο χώρος του Παλιού Λιμανιού της Τεργέστης.....	73
Εικόνα 3.8: Το master plan του expo site της Τεργέστης.....	74
Εικόνα 3.9: Προοπτική άποψη του expo site της Τεργέστης	76
Εικόνα 5.1: Η θέση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα	101
Εικόνα 5.2: Η θέση της Θεσσαλονίκης στην Ευρώπη.....	102
Εικόνα 5.3: Η Θεσσαλονίκη σε σχέση με τις γύρω περιοχές.	107
Εικόνα 5.4: Η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι δρόμοι.....	110
Εικόνα 5.5: Σύνδεση του expo site με τον ΠΑΘΕ.....	111
Εικόνα 5.6: Άποψη του νέου αεροδρομίου “Μακεδονία”	113
Εικόνα 5.7: Άποψη του λιμανιού της Θεσσαλονίκης.....	113
Εικόνα 5.8: Η περιοχή χωροθέτησης του expo site και η σύνδεση του με τις γενικές υποδομές	131
Εικόνα 5.9: Το expo site	133
Εικόνα 5.10: Το περίπτερο Terra Mater και η υπαίθριος αγορά	133
Εικόνα 5.11: Το expo village.....	134
Εικόνα 5.12: Ο Expo Tower	135

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία, η οποία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, έχει ως θέμα την κριτική ανάλυση μεγάλων διεθνών εκθέσεων και πιο συγκεκριμένα την περίπτωση της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης για τη διεκδίκηση της Παγκόσμιας Αναγνωρισμένης Έκθεσης του 2008 σε σύγκριση με τις υποψηφιότητες της Τεργέστης και της Σαραγόσας. Η εργασία χωρίζεται σε έξι κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται το γενικό πλαίσιο των Παγκόσμιων Εκθέσεων, όπως αυτό ορίζεται μέσα από το πλαίσιο λειτουργίας του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων (BIE). Γίνεται δηλαδή μια αναφορά στους κανονισμούς λειτουργίας του BIE, στις κατηγορίες των εκθέσεων, καθώς επίσης και στον τρόπο με τον οποίο μπορεί μια χώρα να διεκδικήσει τη διοργάνωση μιας Παγκόσμιας Έκθεσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται μια προσπάθεια να κατανοηθεί το ειδικό πλαίσιο των Παγκοσμίων Εκθέσεων και των επιπτώσεων αυτών. Αυτό γίνεται μέσω του θεωρητικού πλαισίου για τις επιπτώσεις των Παγκόσμιων Εκθέσεων, αλλά και στην πράξη, μέσω της παρουσίασης τριών προηγούμενων εκθέσεων, της Σεβίλλης, της Λισσαβόνας και του Ανοβέρου, καθώς επίσης και τριών υποψηφιοτήτων για την Παγκόσμια Έκθεση του 2010, της Κίνας δηλαδή, του Μεξικού και της Νότιας Κορέας. Τόσο η εμπειρία από τις προηγούμενες εκθέσεις όσο και ο προγραμματισμός και σχεδιασμός για την Καταχωρημένη Έκθεση του 2010 μας βοήθησαν στο να λάβουμε υπόψη μας κάποιες σημαντικές παραμέτρους στην ανάλυση της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης.

Στο τρίτο κεφάλαιο, γίνεται η παρουσίαση των υποψηφιοτήτων των δύο χωρών, Σαραγόσας και Τεργέστης, οι οποίες έθεσαν και αυτές υποψηφιότητα για τη διοργάνωση της Αναγνωρισμένης Έκθεσης του 2008. Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν για την παρουσίαση των δύο αυτών υποψηφιοτήτων προήλθαν κυρίως από το διαδίκτυο και πιο συγκεκριμένα από τις επίσημες ιστοσελίδες των δύο πόλεων, που αφορούν τη διεκδίκηση της EXPO 2008.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση της Θεσσαλονίκης καθώς επίσης και οι αναπτυξιακοί στόχοι αυτής, όπως παρουσιάζονται στο ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και στο Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης Θεσσαλονίκης. Επιπλέον, στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια αναφορά στους ειδικούς

στόχους που θέλει να πετύχει η Θεσσαλονίκη μέσω της EXPO 2008 αλλά και η σύγκριση αυτών με τους στρατηγικούς στόχους που έχουν τεθεί.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται η κριτική ανάλυση της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται αντλήθηκαν από δημοσιεύματα στον τύπο και από την επίσημη ιστοσελίδα ThessalonikiExpo2008 που αναφέρονται (δυστυχώς συνοπτικά και ελλειπτικά) στη μελέτη σκοπιμότητας που εκπονήθηκε για το σκοπό αυτό και στο φάκελο υποψηφιότητας που έχει σταλεί στο Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων στο Παρίσι. Η κριτική ανάλυση αυτή εστιάζεται τόσο σε θέματα που αφορούν την επιτυχημένη διεξαγωγή της έκθεσης, όπως η επιλογή του θέματος, οι απαιτούμενες υποδομές και η επιλογή χωροθέτησης του expo site, όσο και ζητήματα προετοιμασίας και διοργάνωσης.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο γίνεται μια συγκριτική ανάλυση μεταξύ των τριών υποψηφιοτήτων της Θεσσαλονίκης, της Σαραγόσας και της Τεργέστης, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της καθεμιάς, καθώς επίσης και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα της μιας προς την άλλη, όπως αυτά εντοπίστηκαν.

1 ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι εκθέσεις δεν είναι καινούριος θεσμός, αλλά αντιθέτως χρονολογούνται σε μια εποχή κατά την οποία μεγάλες πόλεις εκμεταλλευόμενες την κατάλληλη γεωγραφική τους θέση τηρούσαν αυτό το θεσμό. Έτσι λοιπόν, αυτές οι μεγάλης κλίμακας αγορές διεξάγονταν σε πόλεις που βρίσκονταν σε σημαντικά σταυροδρόμια και προσέλκυαν σημαντικό αριθμό επισκεπτών, ορισμένοι από τους οποίους είχαν διανύσει μεγάλες αποστάσεις, επισκέπτονταν αυτές τις εκθέσεις, διανυκτέρευαν σε αυτές και αντάλλαζαν μια ευρεία ποικιλία εμπορικών ειδών. Αυτές οι συγκεντρώσεις είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός χώρου έκφρασης και αξιολόγησης ιδεολογιών και απόψεων καθώς και επίδειξης και σύγκρισης δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Αναπτυσσόταν με άλλα λόγια, μια ευεργετική ατμόσφαιρα αμοιβαίας κατανόησης και συντροφικότητας ανάμεσα σε ανθρώπους διαφορετικών εθνών και συχνά συγκρουόμενων πολιτισμών. Αγοραστές και πωλητές από όλη τη μεσαιωνική Ευρώπη συγκεντρώνονταν σε πόλεις, όπως η Λυών, η Φρανκφούρτη και η Λειψία (www.bie-paris.org).

Αυτές οι εμπορικές συναλλαγές του Μεσαίωνα αποτελούν τον πρόγονο των Διεθνών Εκθέσεων της σύγχρονης εποχής, των οποίων σκοπός δεν είναι μόνο η προώθηση και πώληση υπηρεσιών και αγαθών, αλλά διαδραματίζουν έναν εκπαιδευτικό ρόλο, προάγοντας το πνεύμα της αμοιβαίας κατανόησης (www.bie-paris.org).

Η πρώτη Παγκόσμια Διεθνής Έκθεση πραγματοποιήθηκε στην πρωτεύουσα της Αγγλίας, το Λονδίνο, το 1851, η οποία αποτελούσε τη βιομηχανική δύναμη της εποχής εκείνης, καθώς είχε ωφεληθεί από το ελεύθερο εμπόριο και την ευημερία των Βικτοριανών χρόνων. Η έκθεση σημείωσε μεγάλη επιτυχία. Κάθε έθνος προσκλήθηκε να συμμετάσχει στην έκθεση, η οποία ανέδειξε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δημιουργικότητας (www.bie-paris.org).

Στη συνέχεια το Παρίσι ανέλαβε και οργάνωσε λαμπρές εκθέσεις το 1867, 1878, 1889 και το 1900. Σύντομα, και άλλα μεγάλα αστικά κέντρα ήταν πρόθυμα να καλωσορίσουν βιοτέχνες και κατασκευαστές από όλο τον κόσμο, και μεταξύ των πιο επιτυχημένων Διεθνών Εκθέσεων ήταν αυτές που φιλοξενήθηκαν στη Βιέννη, το

Άμστερνταμ, τις Βρυξέλλες, τη Βαρκελώνη, το Σαιντ Λούις, το Τορίνο και τη Φιλαδέλφεια (www.bie-paris.org).

Αυτές οι εκδηλώσεις δημιούργησαν πολυάριθμες συγκρούσεις συμφερόντων και κατηγορήθηκαν από την πολύ κακή οργάνωσή τους. Η κατάσταση της σύγχυσης δημιούργησε στις συμμετέχουσες κυβερνήσεις πολλά προβλήματα και ως αποτέλεσμα γεννήθηκε η ανάγκη να καθιερωθούν κάποιοι κανονισμοί για να αποτραπεί ο πολλαπλασιασμός των εκθέσεων και να παρασχεθούν στους συμμετέχοντες ορισμένες εγγυήσεις. Καθώς το ενδιαφέρον και η εμπειρία στις εκθέσεις μεγάλωσαν, έγινε προφανές ότι τα ενδιαφερόμενα μέλη έπρεπε να συγκεντρωθούν και να διατυπώσουν τις διαφορές τους, σε μια προσπάθεια να λύσουν τα κοινά τους προβλήματα (www.bie-paris.org).

Μια διεθνής συμφωνία φάνηκε απαραίτητη. Το 1912 η γερμανική κυβέρνηση πήρε την πρωτοβουλία και κάλεσε τις ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις, προκειμένου να επιλύσουν μαζί τη βάση για μια συμφωνία. Οι κυβερνήσεις ανταποκρίθηκαν αμέσως και εξέφρασαν την επιθυμία να καθιερωθούν οι κανονισμοί για να βελτιωθούν οι σχέσεις μεταξύ των διοργανωτών και των συμμετεχόντων. Ήταν η διπλωματική διάσκεψη του Βερολίνου που καθιέρωσε τη βάση που θα κυβερνούσε τις Διεθνείς Εκθέσεις. Εντούτοις, η διπλωματική απόφαση δε μπορούσε να επικυρωθεί λόγω του πολέμου του 1914. Οι κυβερνήσεις επανεξέτασαν το θέμα το 1920 και στις 22 Νοεμβρίου του 1928, εκπρόσωποι από τριάντα ένα κράτη υπέγραψαν την πρώτη Συνθήκη που ισχύει για την οργάνωση των Διεθνών Εκθέσεων. Η διεθνής αυτή Συνθήκη κατάφερε να οργανώσει το θεσμό των εκθέσεων, να ρυθμίσει τη συχνότητά τους και να γνωστοποιήσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τόσο των διοργανωτών όσο και των εκθετών. Την ίδια εποχή δημιουργήθηκε και το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων, το BIE (Bureau International Exhibitions), με σκοπό να τηρηθούν οι όροι της Συνθήκης. Η τελευταία αφορά τις θεσμικές ρυθμίσεις του οργανισμού, τους γενικούς όρους και στόχους που θέτει το Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων για τις όποιες εκθέσεις γίνονται (www.bie-paris.org).

Στη συνέχεια, δύο πρωτόκολλα, ένα το 1948 και το άλλο το 1966, τροποποίησαν τη Συνθήκη, σχετικά με το βασικό ζήτημα της συχνότητας της έκθεσης. Λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα που είχαν τεθεί κατά τη διάρκεια των σαράντα ετών της ύπαρξης του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων, και επίσης λαμβάνοντας υπόψη τα νέα οικονομικά στοιχεία (γρηγορότερο ποσοστό προόδου, μειωμένος χρόνος ταξιδιού και

εμφάνιση νέων χωρών στην παγκόσμια σκηνή), μια λεπτομερής αναθεώρηση της Συνθήκης του 1928 ήταν απαραίτητη. Αυτή η αναθεώρηση πραγματοποιήθηκε το 1965 και οδήγησε στην υπογραφή του πρωτοκόλλου της 30^{ης} Νοεμβρίου 1972, το οποίο ισχύει από τότε και οργανώνει τις Διεθνείς Εκθέσεις (www.bie-paris.org).

1.2 ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Όπως προαναφέρθηκε, το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων (BIE: Bureau International Exhibitions) καθιερώθηκε από τη διπλωματική Συνθήκη του 1928. Αρμοδιότητά του είναι να ρυθμίζει τη συχνότητα και την ποιότητα των εκθέσεων, καλύπτοντας όλες τις Διεθνείς Εκθέσεις μη εμπορικής φύσης (εκτός από τις εκθέσεις τέχνης), οι οποίες έχουν διάρκεια πάνω από τρεις εβδομάδες και οργανώνονται από ένα κράτος και στις οποίες προσκαλούνται να συμμετάσχουν και άλλα κράτη. Ο οργανισμός BIE δεν είναι επομένως υπεύθυνος για τις εμπορικές εκθέσεις, και πράγματι ο βαθμός εμπορικής δραστηριότητας των εκθέσεων BIE είναι προσεκτικά ρυθμισμένος (www.bie-paris.org).

Η επίσημη ταυτότητα του BIE παραμένει «Έκθεση» και ο τίτλος πρέπει να περιλαμβάνει το έτος, τη θέση και το θέμα της έκθεσης. Για παράδειγμα, «Παγκόσμια Έκθεση της Σεβίλης, 1992 – Η Ηλικία της Αποκάλυψης» (www.bie-paris.org).

Στη συνθήκη γίνεται σαφές ότι σκοπός κάθε έκθεσης, όποιο κι αν είναι το θέμα της, είναι η ενημέρωση και η εκπαίδευση του κοινού για θέματα που αφορούν τις ίδιες τις ανάγκες του, την πρόοδο που επιτυγχάνεται σε έναν ή περισσότερους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και τις προοπτικές που υπάρχουν για το μέλλον. Στις Διεθνείς Εκθέσεις λαμβάνουν μέρος αφενός τα κράτη τα οποία αντιπροσωπεύονται επίσημα ομαδοποιημένα σε εθνικά τμήματα, αφετέρου διεθνείς οργανώσεις και εκθέτες οι οποίοι δεν αντιπροσωπεύονται από κάποιο επίσημα και τέλος εκείνοι οι οποίοι είναι εξουσιοδοτημένοι από τους ίδιους τους διοργανωτές της έκθεσης να φέρουν κάποια άλλη δραστηριότητα, όπως συμβαίνει συχνά με κάποιους χορηγούς (www.bie-paris.org).

Η Συνθήκη είναι ανοικτή για πρόσβαση από οποιοδήποτε κράτος-μέλος των Ηνωμένων Εθνών, ή οποιοδήποτε άλλο κράτος που δεν είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών αλλά που υπακούει στο Σύνταγμα της Διεθνούς Δικαιοσύνης, ή ακόμη από κράτη τα οποία είναι μέλη ενός από τους εξειδικευμένους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών ή του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας. Επιπλέον, έχει πρόσβαση οποιοδήποτε κράτος, του οποίου η αίτηση λάβει την πλειοψηφία των δύο τρίτων των κρατών μελών, που έχουν το δικαίωμα στην ψηφοφορία στη Γενική Συνέλευση του Γραφείου. Τα νέα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να καταβάλουν ένα ετήσιο χρηματικό

πόσο στο Γραφείο, του οποίου το ύψος καθορίζεται από τη Γενική Συνέλευση και σε συμφωνία πάντοτε με την υποψήφια χώρα (www.bie-paris.org).

1.2.1 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η Γραμματεία του ΒΙΕ, που βρίσκεται στο Παρίσι, διευθύνεται από το Γενικό Γραμματέα και πραγματοποιεί τις επίσημες διπλωματικές σχέσεις. Η ιδιότητα μέλους, ο αριθμός των οποίων αυτήν την περίοδο ανέρχεται σε 88, είναι ανοικτή σε όποια κυβέρνηση αποδέχεται τη Συνθήκη του 1928 και το πρωτόκολλο του 1972 σχετικά με τις Διεθνείς Εκθέσεις, και χρεώνεται με μια ετήσια αμοιβή. Εντούτοις, ένα ουσιαστικό μέρος των εσόδων του ΒΙΕ προέρχεται από τα δίδακτρα εγγραφής για την οργάνωση μιας έκθεσης και από ένα ποσοστό επί των χρημάτων που καταβάλλουν οι συμμετέχουσες χώρες στην εκάστοτε κάθε φορά έκθεση (www.bie-paris.org).

Οι γενικές συνελεύσεις πραγματοποιούνται στο Παρίσι δύο φορές το χρόνο, υπό την επίβλεψη του Προέδρου του Γραφείου και παρακολουθούνται από όλα τα μέλη-κράτη και από παρατηρητές διεθνών οργανισμών. Οι εκπρόσωποι εξετάζουν τις αιτήσεις για τα νέα προγράμματα, καθώς και τις εκθέσεις από τις τέσσερις Επιτροπές, οι οποίες εποπτεύουν τις κατάλληλες πτυχές των δραστηριοτήτων του Γραφείου. Η Εκτελεστική Επιτροπή ασκεί μια επισκόπηση στις σημαντικότερες πτυχές των εκθέσεων, ενώ η Κανονιστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη λεπτομερή τεκμηρίωση και τις τεχνικές διατάξεις των εκθέσεων, καθώς επίσης και τους κανόνες που διέπουν το Γραφείο (www.bie-paris.org).

Υπάρχει ακόμη και η Επιτροπή Διοίκησης και Προϋπολογισμών και η Επιτροπή Πληροφοριών. Κάθε μία από τις Επιτροπές έχει τον πρόεδρό της, ο οποίος είναι συγχρόνως και αντιπρόεδρος του ΒΙΕ, και έναν αντιπρόεδρο. Αυτά τα οκτώ μέλη, μαζί με τον Πρόεδρο και το Γενικό Γραμματέα του ΒΙΕ αποτελούν το Ελεγκτικό Σώμα που αξιολογεί τις δραστηριότητες του Γραφείου και προετοιμάζει τις καλοκαιρινές και χειμερινές γενικές συνελεύσεις. Όλες οι παραπάνω θέσεις εξουσίας καλύπτονται έπειτα από ψηφοφορία όλων των κρατών μελών που ασπάζονται τη Συνθήκη (www.bie-paris.org).

1.2.2 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Ο έλεγχος όχι μόνο της συχνότητας και της ποιότητας των εκθέσεων αλλά, επίσης των όρων της συμμετοχής για τους διεθνείς συμμετέχοντες, είναι μια συνεχής διαδικασία που πραγματοποιείται από το BIE από την έναρξη ενός προγράμματος. Υπάρχουν τρία βασικά βήματα που μια έκθεση πρέπει να ακολουθήσει προκειμένου να επιτευχθεί η ουσιαστική εγγραφή. Μετά από την πρώτη επίσημη καθιέρωση ενός νέου προγράμματος, πρέπει να προσδιοριστεί η ημερομηνία έναρξης και λήξης καθώς και το θέμα και η νομική θέση του οργανισμού που διοργανώνει την έκθεση. Στη συνέχεια, το BIE πραγματοποιεί μια προκαταρκτική ερευνητική αποστολή έρευνας, συνοδευόμενη με μια επιτόπου αξιολόγηση του προγράμματος. Η ομάδα έρευνας με αρχηγό τον αντιπρόεδρο του BIE, είναι σε θέση να ζητήσει τις λεπτομερείς τεχνικές και οικονομικές πληροφορίες και στη συνέχεια να εξετάσει τη βάση δεδομένων. Αυτή η λεπτομερής έρευνα είναι η βάση για μια έκθεση, η οποία υποβάλλεται στην Εκτελεστική Επιτροπή για εκτίμηση και στη συνέχεια στη Γενική Συνέλευση για έγκριση (www.bie-paris.org).

Εάν το πρόγραμμα υποστηριχθεί από αυτά τα σώματα, η Συνέλευση θα ψηφίσει υπέρ της έγκρισης του προγράμματος και αν υπάρχουν περισσότερες από μία υποψηφιότητες για το συγκεκριμένο έτος, αποφασίζεται στη Γενική Συνέλευση μέσω μυστικής ψηφοφορίας, ποια χώρα θα αναλάβει τη διοργάνωση της συγκεκριμένης έκθεσης. Η τρίτη και τελική διαδικασία είναι η εγγραφή της έκθεσης από τη Συνέλευση, βάσει των επίσημων Γενικών Κανονισμών και της Συνθήκης Συμμετοχής. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας, που μπορεί να πάρει τρία έτη, πραγματοποιείται με την απονομή της σημαίας BIE και το κράτος-μέλος που φιλοξενεί την έκθεση μπορεί να αρχίσει να προσκαλεί άλλα έθνη για να συμμετάσχουν στο γεγονός. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να σημειωθεί ότι χωρίς την εγγραφή, μια έκθεση δε μπορεί να επιδιώξει την υποστήριξη των κρατών-μελών του BIE, τα οποία είναι στην πραγματικότητα δεσμευμένα να μη συμμετάσχουν σε εκθέσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να παραβιάσουν τη Σύμβαση BIE. Έτσι φαίνεται η ισχύς του BIE και η εγγραφή δηλώνει την αποδοχή της Συνθήκης από το κράτος-μέλος που είναι υπεύθυνο για τη διοργάνωση της έκθεσης, καθώς και την ευθύνη με την οποία έχει δεσμευθεί να εφαρμόζει και να διατηρεί τους κανονισμούς του BIE. Από αυτήν την διαδικασία, προστατεύονται τόσο η μελλοντική

ανάπτυξη των Διεθνών Εκθέσεων όσο και τα συμφέροντα των κρατών μελών (www.bie-paris.org).

Κατά τη διάρκεια μιας έκθεσης, το Γραφείο διατηρεί τον ελεγκτικό του ρόλο στην έκθεση, με τη βοήθεια των Γενικών Επιτρόπων (τίτλος που χορηγείται στους ανώτερους αντιπροσώπους μιας συμμετέχουσας κυβέρνησης) και μια εκλεγμένη Επιτροπή Οργάνωσης που διατηρεί όχι μόνο έναν στενό σύνδεσμο με τους διοργανωτές έκθεσης αλλά, εάν αυτό απαιτείται, και με το BIE (www.bie-paris.org).

1.3 ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Οι πρώτες Παγκόσμιες Εκθέσεις είχαν κυρίως εμπορικό και βιομηχανικό χαρακτήρα δίνοντας έμφαση στην τεχνολογική πρόοδο, στην εθνική προβολή και στην εμπορική πολιτική. Κάθε έκθεση έφερνε δραματικές αλλαγές και πρόοδο στη βιομηχανία, στις τέχνες και τους κοινωνικούς θεσμούς, εισάγοντας νέες προοπτικές και καινοτομίες για την εποχή. Συγχρόνως, οι EXPO λειτουργούσαν ως διεθνή φόρουμ ανταλλαγής πολιτισμών και πολιτιστικών στοιχείων και συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην ειρήνη στον κόσμο (www.bie-paris.org).

Στα τέλη της δεκαετίας του '50, δημιουργήθηκε η ιδέα να συνδεθεί η Παγκόσμια Έκθεση με ένα συγκεκριμένο θέμα. Για πρώτη φορά στην ιστορία των Παγκόσμιων Εκθέσεων, αναγνωρισμένων από το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων (B.I.E), η έκθεση που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες το 1958 επέλεξε ένα συγκεκριμένο θέμα και αναφερόταν στην ειρηνική χρησιμοποίηση της ατομικής ενέργειας. Από τότε οι διεθνείς εκθέσεις έχουν ένα συγκεκριμένο θέμα (www.bie-paris.org).

1.3.1 ΟΙ ΚΑΤΑΧΩΡΗΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Το BIE θεώρησε αναγκαίο να διαφοροποιήσει τις εκθέσεις σε δύο τύπους: μεγάλα γεγονότα των οποίων το θέμα ήταν γενικής φύσεως και οικονομικής φύσεως, και εκθέσεις των οποίων το θέμα ήταν πιο συγκεκριμένο και εξειδικευμένο. Αυτή η κατηγοριοποίηση όμως, άλλαξε καθώς μεταβάλλονταν τα διεθνή δεδομένα και έτσι, σύμφωνα με το πρωτόκολλο του 1972, οι Διεθνείς και Ειδικές Εκθέσεις άλλαξαν σε Καταχωρημένες και Αναγνωρισμένες αντίστοιχα. Μια Διεθνής Έκθεση για να είναι επιλέξιμη για καταχώρηση, θα πρέπει να πληρεί τα εξής κριτήρια:

- Η διάρκειά της δε μπορεί να είναι λιγότερο από έξι εβδομάδες και περισσότερο από έξι μήνες.
- Το καθεστώς που θα διέπει τα κτίρια της έκθεσης, τα οποία χρησιμοποιούνται από τα συμμετέχοντα κράτη, θα καθορίζεται από τους γενικούς κανόνες και νομοθεσία της εκάστοτε έκθεσης, της οποίας η χώρα η οποία τη διοργανώνει, είναι υπεύθυνη.

Από την 1^η Ιανουαρίου 1995, το διάστημα μεταξύ δύο Καταχωρημένων Εκθέσεων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε χρόνια. Ως πρώτη έκθεση μπορεί να κρατηθεί το

1995. Το Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων (BIE) μπορεί εντούτοις να αποδεχτεί μια ημερομηνία, όχι περισσότερο του ενός έτους που προκύπτει από την ημερομηνία που αναφέρθηκε πιο πάνω, για να επιτρέψει τον εορτασμό ενός ειδικού γεγονότος διεθνούς σημασίας, χωρίς ωστόσο να αλλάξει το πενταετές διάστημα που καθορίζεται στο αρχικό πλάνο (www.bie-paris.org).

Όσον αφορά τώρα τα κράτη-μέλη, τα οποία θέλουν να αναλάβουν την διοργάνωση μιας Καταχωρημένης Έκθεσης, είναι υποχρεωμένα να ενημερώσουν το BIE. Η υποβολή των αιτήσεων πρέπει να γίνει από εννέα έως πέντε χρόνια από την έναρξη της έκθεσης. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το χρονικό διάστημα της ημερομηνίας λήξης της τελευταίας Διεθνούς Έκθεσης και της ημερομηνίας έναρξης της επόμενης Διεθνούς Έκθεσης, η οποία διοργανώνεται από την ίδια χώρα, θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 15 χρόνια. Η ανακοίνωση της κυβέρνησης ενός κράτους που επιθυμεί να διοργανώσει μια τέτοια έκθεση, είναι αναγκαίο να αναφέρει το προτεινόμενο θέμα της έκθεσης, την ημερομηνία, τη διάρκεια η οποία δε μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες όπως προαναφέρθηκε, τη νομική κατάσταση των διοργανωτών και τέλος σε περίπτωση που το συγκεκριμένο κράτος δε διοργανώνει το ίδιο την έκθεση, πρέπει να αναγνωρίσει επίσημα τους διοργανωτές και να εγγυηθεί για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των διοργανωτών. Στη συνέχεια, το Γραφείο είναι υποχρεωμένο να ενημερώσει όλα τα άλλα κράτη-μέλη που έχουν υπογράψει τη Συνθήκη του 1928, για τη συγκεκριμένη αίτηση διοργάνωσης της έκθεσης και να τα πληροφορήσει ότι έχουν στη διάθεση τους 6 μήνες από την ημέρα της πληροφόρησης να δηλώσουν την πρόθεσή τους για τυχόν δικό τους ενδιαφέρον διοργάνωσης καταχωρημένης έκθεσης τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο (www.bie-paris.org).

Ο Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Γραφείου, κατόπιν συμβουλής του Γενικού Γραμματέα, πρέπει να εξετάσει εάν η πρόταση διοργάνωσης είναι εφικτή μέσα σε μια περίοδο 6 μηνών από την αρχική υποβολή της αίτησης. Το πρόγραμμα εργασίας και η οργάνωση της έρευνας που θα διεξαχθεί, καθώς επίσης και οι μορφές χρηματοδότησης προετοιμάζονται από το διοργανωτή της έκθεσης σε συνεργασία με το BIE. Η έρευνα αυτή επικεντρώνεται στο θέμα της έκθεσης, στο περιεχόμενό της, στην ημερομηνία και διάρκεια της έκθεσης, στη θέση που θα διεξαχθεί, στην έκταση, στον αναμενόμενο αριθμό επισκεπτών, στα μέτρα που προτάθηκαν για να εξασφαλιστεί η οικονομική δυνατότητα πραγματοποίησης, στους δείκτες υπολογισμού του κόστους συμμετοχής και των οικονομικών και υλικών διαθέσεων των διοργανωτών προς όφελος των συμμετεχόντων και τέλος στις αρμοδιότητες των φορέων υλοποίησης και

οργάνωσης. Έπειτα, η Εκτελεστική Επιτροπή αναθεωρεί τα αποτελέσματα της έρευνας και προωθεί το ζήτημα στη Γενική Συνέλευση, η οποία αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία ποιες προτάσεις θα διερευνηθούν περαιτέρω από το BIE. (www.bie-paris.org).

1.3.2 ΟΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Για να είναι μια έκθεση επιλέξιμη για αναγνώριση θα πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η διάρκειά της δε μπορεί να είναι λιγότερη από τρεις εβδομάδες και περισσότερη από τρεις μήνες.
- Οφείλει να έχει ένα καθορισμένο θέμα.
- Η συνολική έκταση του χώρου όπου γίνεται η έκθεση, δε θα πρέπει να ξεπερνά τα 25 εκτάρια.
- Οι διοργανωτές οφείλουν να εξασφαλίσουν στα συμμετέχοντα κράτη εγκαταστάσεις, οι οποίες θα είναι ελεύθερες όλων των μισθωμάτων των δαπανών και των φόρων, εκτός των δαπανών που αντιπροσωπεύουν τις υπηρεσίες οι οποίες προσφέρονται. Το Διεθνές Γραφείο μπορεί παρόλο αυτά να εξαιρέσει διοργανώτριες χώρες των οποίων η οικονομική κατάσταση δεν επιτρέπει κάτι τέτοιο.
- Μόνο μια Αναγνωρισμένη Έκθεση μπορεί να διοργανωθεί μεταξύ δύο Καταχωρημένων.
- Μια αναγνωρισμένη έκθεση δε μπορεί να γίνει την ίδια χρονιά με μια Καταχωρημένη (www.bie-paris.org).

Το Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων μπορεί επίσης να χορηγήσει αναγνώριση και στη Milan Triennale Exhibition των διακοσμητικών τεχνών και της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, με την δικαιολογία της ιστορικής προτεραιότητας, εφόσον βέβαια διατηρεί τα αρχικά χαρακτηριστικά γνωρίσματά του, όπως επίσης και σε φυτοκομικές εκθέσεις οι οποίες εγκρίνονται από την Διεθνή Ένωση των φυτοκομικών παραγωγών, υπό τον όρο ότι υπάρχει ένα διάστημα τουλάχιστον δύο ετών μεταξύ τέτοιων εκθέσεων σε διαφορετικές χώρες και τουλάχιστον δέκα ετών μεταξύ των γεγονότων της ίδιας χώρας (www.bie-paris.org).

Όσον αφορά τη διαδικασία υποβολής και έγκρισης των αιτήσεων για τη διοργάνωση μιας Αναγνωρισμένης έκθεσης από κάποιο κράτος, ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες με τις Καταχωρημένες Εκθέσεις

1.4 ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Όσον αφορά στη θεματολογία των εκθέσεων, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια στροφή από τη φιλοσοφία της ανάπτυξης και προβολής των τεχνολογικών επιτευγμάτων στην ιδέα της διατήρησης και προστασίας του κόσμου και της ανθρωπότητας. Οι εκθέσεις της Λισσαβόνας και του Ανοβέρου έχουν άμεση σχέση με την αειφόρο ανάπτυξη και συνεπώς με τη διατήρηση και την προστασία του περιβάλλοντος, της φύσης και των θαλασσών, επιδιώκοντας και παρουσιάζοντας μια πιο ισορροπημένη και καλύτερη σχέση του ανθρώπου με τον πλανήτη

Το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων θέτει ορισμένα κριτήρια που προαπαιτούνται για την επιλογή του θέματος. Στο πρωτόκολλο του 1972 αναφέρονται με σαφήνεια οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρεί το θέμα ώστε να επιλεγεί η υποψήφια χώρα ως διοργανώτρια.

Παρακάτω, παρουσιάζονται τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία το ΒΙΕ αποφασίζει για την ανάθεση της διοργάνωσης μιας Αναγνωρισμένης EXPO. Το θέμα οφείλει:

- 1 να έχει επιμορφωτικό χαρακτήρα για το κοινό,
- 2 να είναι αρκετά ευρύ ώστε να δίνει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα μέσω της συμμετοχής της να εκφράσει την άποψη της,
- 3 να δίνει τη δυνατότητα στις συμμετέχουσες χώρες να παρουσιάζουν στοιχεία της ιστορίας και του πολιτισμού τους,
- 4 να δίνεται η ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να παρουσιάζουν τα επιτεύγματα τους σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας,
- 5 Να δίνει την ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να εκφράσουν τις θέσεις τους απέναντι στη σύγχρονη κατάσταση, κοινωνία, πολιτισμό και επιστήμη
- 6 να δίνει την ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις προοπτικές τους για το μέλλον,
- 7 να προσφέρεται για την ανάπτυξη θεματικών περιπτέρων και πάρκων,
- 8 να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλει τα εθνικά της επιτεύγματα,
- 9 να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλει τη σύγχρονη

αντίληψή της για τον κόσμο,

- 10 να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλει τη συμμετοχή της στις εξελίξεις στην επιστήμη και στην τεχνολογία,
- 11 να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλει την άποψη της για το μέλλον,
- 12 να είναι ελκυστικό,
- 13 να τεκμηριώνει την επιλογή της χώρας σαν διοργανώτρια χώρα και
- 14 εφόσον είναι θέμα Ειδικής Έκθεσης δεν πρέπει να είναι πολύ γενικό (www.bie-paris.org).

Επιπλέον, το BIE τονίζει ότι το θέμα πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά, ώστε να έχει πιθανότητες επιλογής:

- πρέπει να συνδέεται άμεσα με τα εθνικά επιτεύγματα της διοργανώτριας χώρας,
- πρέπει να είναι ειδικό και να προσεγγίζεται εύκολα από τις συμμετέχουσες χώρες,
- πρέπει να είναι πρωτότυπο και καλό είναι να αποφευχθεί η χρησιμοποίηση θεμάτων προηγούμενων εκθέσεων και
- πρέπει να χωρίζεται σε υποθέματα τα οποία να συμπληρώνουν, ολοκληρώνουν και να υποστηρίζουν το θέμα της έκθεσης (www.bie-paris.org).

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων (B.I.E) προτείνει στη Γενική Συνέλευση που αποτελείται από εκπροσώπους των χωρών και τα οποία είναι μέλη του BIE, να αποδεχθεί, απορρίψει ή να προσαρμόσει το θέμα μιας υποψήφιας διοργανώτριας χώρας. Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει ποιο θέμα πληρεί τα παραπάνω κριτήρια και ποια χώρα θα αναλάβει τη διοργάνωση της EXPO (www.bie-paris.org).

Στο επόμενο κεφάλαιο ακολουθεί η παρουσίαση των κυριότερων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των πιο πρόσφατων Παγκόσμιων Εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν, έπειτα όμως από την ανάλυση των επιπτώσεων που επιφέρουν αυτές στη διοργανώτρια πόλη και χώρα.

2 Η ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

2.1 ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ

2.1.1 ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τα Μεγάλα Γεγονότα είναι μεγάλης κλίμακας πολιτιστικά (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών και αθλητικών) γεγονότα τα οποία έχουν δραματικό χαρακτήρα, μαζική δημοφιλή έλξη και διεθνή σημασία. Είναι τυπικά οργανωμένα με ποικίλους συνδυασμούς εθνικών κυβερνητικών και διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων. Μπορούν να ορισθούν σε σχέση με τον όγκο των επισκεπτών τους, το κόστος και την ψυχολογία. Ο όγκος των επισκέψεων πρέπει να ξεπερνάει τους ένα εκατομμύριο επισκέπτες, το κόστος να είναι τουλάχιστον 500 εκατομμυρίων δολαρίων και η φήμη τους πρέπει να τα εντάσσει στα γεγονότα που κάποιος “πρέπει να δει”. Μερικά γεγονότα μπορεί να μην προσελκύσουν ποτέ πολλούς επισκέπτες αλλά παρόλ’ αυτά να τύχουν μεγάλης έκθεσης από τα ΜΜΕ. Αυτά, τα “γεγονότα των μέσων” αποκτούν μεγάλη φήμη, η οποία βασίζεται στη δύναμη που έχει η τηλεόραση, ενώ πολλοί ερευνητές προτιμούν ορισμούς που δίνουν περισσότερη σημασία στις οικονομικές επιπτώσεις του γεγονότος παρά στο κόστος, το μέγεθος και το κύρος του. Για το λόγο αυτό ο ορισμός των γεγονότων αυτής της κατηγορίας παραμένει υποκειμενικός (Γρηγορίου, 2003).

Τα γεγονότα αυτής της κατηγορίας είναι τόσο μεγάλα που επηρεάζουν ολόκληρες οικονομίες και αντηχούν στα παγκόσμια ΜΜΕ. Τα γεγονότα αυτά αναθέτονται μετά από πλειοδοτικούς διαγωνισμούς και περιλαμβάνουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου (FIFA), τα Παγκόσμια Πρωταθλήματα IAAF και τις Παγκόσμιες Εκθέσεις και γενικά είναι δύσκολο για άλλα γεγονότα να ενταχθούν σε αυτήν την κατηγορία. Τα μεγάλα γεγονότα, όπως οι Παγκόσμιες Εκθέσεις, ο τελικός του Παγκοσμίου Κυπέλλου Ποδοσφαίρου ή οι Ολυμπιακοί Αγώνες, είναι γεγονότα σαφώς προσανατολισμένα στη διεθνή τουριστική αγορά και μπορούν να περιγραφούν ως μεγάλα λόγω του μεγέθους τους σε σχέση με τους επισκέπτες, την αγορά, το επίπεδο δημόσιας οικονομικής επέμβασης, τις πολιτικές επιπτώσεις κλπ. Σε σχετικούς όρους λοιπόν και με τους παραπάνω ορισμούς, η Μεγάλη

Ἐκθεση στο Λονδίνο το 1851 ἦταν πιθανῶς το πρῶτο μεγάλο γεγονός του Ηνωμένου Βασιλείου. (Bowdin κ.α 2001).

Πίνακας 2.1: Σημαντικά Μεγάλα Γεγονότα 1980-2008

Περίοδος	Πόλη/ Ἔθνος	Μεγάλο Γεγονός
1980-1989		
1980	Μόσχα	Ολυμπιακοί Αγώνες
1982	Ισπανία (τελικός στην Μαδρίτη)	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
1984α	Λος Άντζελες	Ολυμπιακοί Αγώνες
1984β	Νέα Ορλεάνη	EXPO
1986α	Μεξικό (τελικός πόλη του Μεξικού)	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
1986β	Βανκούβερ	EXPO
1988	Σεούλ	Ολυμπιακοί Αγώνες
1990-2000		
1990	Ιταλία (τελικός στη Ρώμη)	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
1992 α	Βαρκελώνη	Ολυμπιακοί Αγώνες
1992 β	Σεβίλλη	EXPO
1994	ΗΠΑ (τελικός στη Ν. Υόρκη)	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
1996	Ατλάντα	Ολυμπιακοί Αγώνες
1998 α	Γαλλία (τελικός στο Παρίσι)	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
1998 β	Λισσαβόνα	EXPO
2000 α	Σύδνεϊ	Ολυμπιακοί Αγώνες Ποδοσφ.
2000 β	Λονδίνο	EXPO (Millennium)
2000 γ	Ανόβερο	Expo (International)
Αρχές 21^{ου} αι.		
2002 α	Ιαπωνία και Κορέα	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
2002 β	Σαλτ Λέικ (Salt Lake City)	Χειμερινοί Ολυμπιακοί
2004	Αθήνα	Ολυμπιακοί Αγώνες
2006	Γερμανία	Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφ.
2006	Τορίνο	Χειμερινοί Ολυμπιακοί
2008	Κίνα	Ολυμπιακοί Αγώνες

Πηγή: Γρηγορίου, 2003

2.1.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Στο πλαίσιο του ανταγωνισμού των πόλεων που αναπτύσσεται διεθνῶς, ὅπως είδαμε πιο πάνω, εντάθηκε την τελευταία δεκαετία το φαινόμενο διεξαγωγῆς “μέγα-διοργανώσεων”. Τέτοιες διοργανώσεις αποτελούν το μέσο για τη γενικότερη οικονομική ανάκαμψη, αναμόρφωση και εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των πόλεων (Γρηγορίου, 2003). Τα Ειδικά Γεγονότα λοιπόν, ἔχουν ενδιαφέρον γιατί συχνά επηρεάζουν μόνιμα τις πόλεις ὅπου διοργανώνονται, ἄσχετα με το αν πρόκειται για μικρῆς διάρκειας και ὄχι πάντοτε επαναλαμβανόμενες εκδηλώσεις. Η διακίνηση και παραμονή ενός μεγάλου αριθμού ατόμων για ἓνα σχετικά μικρό διάστημα σε μια πόλη, απαιτεῖ ειδικές εγκαταστάσεις για την εκδήλωση αὐτή καθεαυτή, ἀλλά και τεχνική

υποδομή και εξυπηρετήσεις για τη διαμονή αλλά και τη διακίνηση και τις γενικότερες ανάγκες της ομαλής διεξαγωγής της. Η διεθνής εμπειρία αναδεικνύει ότι οι απαιτούμενες παρεμβάσεις λόγω κλίμακας και στρατηγικού χαρακτήρα με το σωστό σχεδιασμό, βοηθούν στην αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος και στην προσέλκυση επιχειρήσεων που τελικά συνεπάγονται συχνά και γενικότερη οικονομική ανάπτυξη (Κοκκώσης κ.ά., 2001).

Τα Ειδικά Γεγονότα παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον γιατί συχνά επηρεάζουν μόνιμα τις πόλεις όπου διοργανώνονται, άσχετα με το αν πρόκειται για μικρής διάρκειας και όχι πάντοτε επαναλαμβανόμενες εκδηλώσεις. Η διοργάνωση μεγάλων γεγονότων απαιτεί ειδικές εγκαταστάσεις για την τεχνική υποδομή και εξυπηρετήσεις για τη διαμονή ενός μεγάλου αριθμού ατόμων, αλλά και τη διακίνηση και τις γενικότερες ανάγκες της ομαλής διεξαγωγής τους (Κουμούσης κ.ά., 2004).

Οι επιπτώσεις από τη διοργάνωση μεγάλης κλίμακας γεγονότων θα πρέπει να αναζητηθούν ως προς:

1. την κατασκευή της απαιτούμενης υποδομής και εγκαταστάσεων, οπότε εντάσσονται σε μια λογική εκτίμησης επιπτώσεων από μεγάλα έργα,
2. τη συγκέντρωση (διαμονή, μετακινήσεις και άλλες εξυπηρετήσεις) μεγάλου αριθμού ατόμων για σχετικά μικρό χρονικό διάστημα σ' έναν τόπο και
3. τις μακροχρόνιες ενδεχόμενες επιπτώσεις, λόγω της αναμενόμενης αύξησης της μόνιμης ζήτησης εξαιτίας της ανάπτυξης των υποδομών εξυπηρέτησης (Κοκκώσης κ.ά., 2001).

Οι επιπτώσεις των Ειδικών Γεγονότων μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις γενικές κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα επιρροής, ο οποίος μπορεί να είναι: ο κοινωνικός και πολιτιστικός, ο περιβαλλοντικός, ο πολιτικός και ο οικονομικός και τουριστικός (Bowdin κ.ά., 2001).

Πίνακας 2.2: Επιπτώσεις των γεγονότων

Τομέας Επιρροής	Θετικές Επιπτώσεις	Αρνητικές Επιπτώσεις
Κοινωνικός και Πολιτιστικός	Εμπειρία /Αναζωογόνηση παραδόσεων Δημιουργείται αίσθημα περηφάνιας μιας κοινότητας Τεκμηρίωση –επικύρωση κοινωνικών ομάδων Αυξημένη συμμετοχή της κοινότητας Νέες και ιδέες και προκλήσεις Επέκταση των πολιτιστικών προοπτικών	Αποξένωση της κοινωνίας Εκμετάλλευση της κοινωνίας Εμπορευματοποίηση δραστηριοτήτων ιδιωτικής ή προσωπικής φύσης Αρνητική εικόνα κοινότητας Άσχημη συμπεριφορά Κατάχρηση ουσιών. Απώλεια ανέσεων Κοινωνική αποδιοργάνωση
Περιβαλλοντικός	Βάζουν σε προθήκη το περιβάλλον Παρέχουν μοντέλα για την καλύτερη πρακτική Αυξάνεται η περιβαλλοντική επίγνωση Κληρονομιά υποδομών Βελτιωμένες μεταφορές και επικοινωνίες Αστικές μετατροπές και ανανέωση	Περιβαλλοντικές καταστροφές Μόλυνση Καταστροφή της κληρονομιάς Ενόχληση από θορύβους Κυκλοφοριακή συμφόρηση
Πολιτικός	Διεθνές κύρος Βελτιωμένο προφίλ Προώθηση των επενδύσεων Κοινωνική συνοχή Ανάπτυξη διοικητικών ικανοτήτων	Κίνδυνος αποτυχίας του γεγονότος Κακή τοποθέτηση κεφαλαίων Έλλειψη υπευθυνότητας. Προπαγάνδα Απώλεια της ιδιοκτησίας και του ελέγχου της κοινωνίας. Νομιμοποίηση ιδεολογίας
Τουρισμός και Οικονομικός	Προώθηση προορισμού και αυξημένες επισκέψεις τουριστών Επιμήκυνση της παραμονής Υψηλότερα έσοδα Αυξημένες επιστροφές φόρων Νέες θέσεις εργασίας Βελτίωση του βιοωτικού επιπέδου	Αντίσταση της κοινωνίας στον τουρισμό Απώλεια της αυθεντικότητας Καταστροφή της φήμης Αποτυχία προσέλκυσης τουριστών Εκμετάλλευση Πληθωριστικές τιμές Κόστη ευκαιριών Κερδοσκοπία (με τις τιμές των ακινήτων)

Πηγή: Γρηγορίου, 2003.

2.1.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ EXPO

Οι εκθέσεις ως ειδικά μεγάλα γεγονότα, επιφέρουν κάποιες επιπτώσεις στην περιοχή που τις φιλοξενούν. Οι EXPO έχουν άμεσες και προφανείς επιπτώσεις στις πόλεις γιατί, παραδοσιακά, οργανώνονται είτε σε κεντρικές περιοχές, όπως οι μεγάλες εκθέσεις του 19^{ου} αιώνα στο Παρίσι, είτε σε μια αστική περιοχή όπου οι αρχές την προορίζουν για ζώνη οικονομικής ανάπτυξης, όπως στην περίπτωση των περισσότερων μεταπολεμικών εκθέσεων με πιο πρόσφατα παραδείγματα την EXPO της Λισσαβόνας το 1998 και του Λονδίνου το 2000. Πολλοί θεώρησαν τις EXPO “εφήμερα γεγονότα”, που ως αποτέλεσμα αφήνουν λίγα σημάδια στην πόλη που τις φιλοξενεί. Αν και πολλές EXPO έχουν αφήσει λίγα αρχιτεκτονικά ίχνη, πολλές του 19^{ου} και αρχές του 20^{ου} αιώνα άφησαν σημαντική και διακριτή κληρονομιά και αρχιτεκτονική των εγκαταστάσεων, για παράδειγμα οι EXPO στο Λονδίνο, το Παρίσι και τη Βαρκελώνη (Γρηγορίου, 2003).

Γενικά, προσφέρουν τη δυνατότητα για συγκεντρωμένη ανανέωση σε μια συγκεκριμένη περιοχή, που παρόλα αυτά μπορεί να αποτελέσει τον καταλύτη για την προοδευτική ανανέωση της ευρύτερης περιοχής. Μία EXPO μπορεί να επιφέρει άμεσα και βραχυπρόθεσμα οφέλη από το ίδιο το γεγονός και μακροπρόθεσμα την ευκαιρία για ανανέωση και αναδόμηση του αστικού ιστού. Αυτό μπορεί να αποτελεί μέρος μιας πιο ευρείας στρατηγικής. Έτσι, προσφέρει μοναδική ευκαιρία για τη δημιουργία νέας εικόνας και παρουσίασης μιας μητροπολιτικής περιοχής στον υπόλοιπο κόσμο. Η ανάπτυξη και η επένδυση σε υποδομές που απαιτείται για μια EXPO, μπορεί επίσης να προσφέρει τη δυνατότητα για την αναδόμηση μιας μητροπολιτικής περιοχής. Η εξυγίανση των μεταφορικών δρομολογίων και των κόμβων μπορεί να απελευθερώσει πλεονάζον χώρο για ανάπτυξη και να αναδιατάξει σιδηροδρομικές γραμμές και δρόμους ή να τους οδηγήσει υπογείως απομακρύνοντας τα εμπόδια από τις αστικές περιοχές, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο το περιβάλλον. Οι αστικές χρήσεις γης μπορούν να αναδιοργανωθούν ώστε να απελευθερωθούν νέες δυνατότητες για αστική ζωή μέσα στα κέντρα των πόλεων και σε παραθαλάσσια ή παραποτάμια μέτωπα, και να απομακρυνθούν τα εμπόδια στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη (Γρηγορίου, 2003).

Η EXPO μπορεί να οδηγήσει στην αναβάθμιση και επέκταση των ξενοδοχείων και γενικά των τουριστικών καταλυμάτων στην ευρύτερη μητροπολιτική περιοχή που τη φιλοξενεί. Οι κοντινές πόλεις μπορούν να συμβάλλουν και να ωφεληθούν από την

προσφορά νέων και βελτιωμένων καταλυμάτων. Ένα μεταφορικό σύστημα που να εκτείνεται σε όλη την μητροπολιτική περιοχή, μπορεί να επιτρέψει αυτά τα πλεονεκτήματα να διαδοθούν παντού. Όσο ελκυστική και αν είναι μια περιοχή είναι απαραίτητο να είναι και προσβάσιμη. Με την ευκαιρία της διοργάνωσης μιας EXPO γίνεται εφικτή η βελτίωση των παγκόσμιων, ηπειρωτικών, εθνικών και περιφερειακών συνδέσεων και μένει στην περιοχή ένα ολοκληρωμένο μεταφορικό σύστημα. Επίσης, δίνεται η ευκαιρία να αποδειχθεί η άνεση, η ευκολία και το πόσο προσιτά είναι τα μαζικά μέσα μεταφοράς, αφού έχουν βελτιωθεί με την ευκαιρία της EXPO, ως μία στρατηγική να μειωθεί η χρήση του αυτοκινήτου (Γρηγορίου, 2003).

Οι περιοχές όπου φιλοξενούνται οι EXPO μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν ως συνεδριακά κέντρα ή χώροι εκθέσεων. Τα θεματικά περίπτερα εξοπλίζουν την περιοχή με μουσεία ή αίθουσες τέχνης και γενικά πολιτιστικών δραστηριοτήτων και πολλές φορές σχεδιάζονται και κατασκευάζονται έτσι ώστε να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένη χρήση μετά το τέλος της EXPO. Γενικά σε κάθε μητροπολιτική περιοχή, υπάρχουν πολλοί πιθανοί χρήστες των κτιρίων και των εγκαταστάσεων που μένουν μετά από τα μεγάλα γεγονότα. Έτσι, μπορούν να αποδοθούν χρήσεις σε πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά κέντρα, να χρησιμοποιηθούν ως τεχνολογικά και επιχειρηματικά πάρκα, ελεύθεροι χώροι ή για τουριστικούς λόγους (Γρηγορίου, 2003).

Μια άλλη θετική επίπτωση είναι οι νέες τεχνολογικές υποδομές. Ενισχυμένες υποδομές στις τηλεπικοινωνίες μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη οικονομιών που βασίζονται στην επικοινωνία και τα ΜΜΕ. Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι η δημιουργία νέας οικονομικής βάσης που περιλαμβάνει τον τουρισμό, την εκπαίδευση, την υψηλή τεχνολογία και τις εκθέσεις. Τα Ειδικά Γεγονότα και οι EXPO μπορούν να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και νέες δεξιότητες, οι οποίες μπορούν να σχετίζονται στη συνέχεια με τη νέα οικονομική βάση που αναφέρθηκε παραπάνω. (Γρηγορίου, 2003).

Η διοργάνωση και η φιλοξενία όμως Ειδικών Γεγονότων και συγκεκριμένα των EXPO, μπορεί να δημιουργήσουν και κάποια κόστη. Τα Ειδικά Γεγονότα απαιτούν μεγάλα κεφάλαια και επενδύσεις. Το κέρδος της επένδυσης εξαρτάται από τον αριθμό των επισκεπτών, κάτι που είναι δύσκολο να προβλεφτεί, ειδικά για γεγονότα όπου ο αριθμός των επισκεπτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το θέμα τους. Αυτό το ρίσκο μπορεί να αποφευχθεί αν ξεκαθαριστούν από την αρχή οι χρήσεις γης και οι χρήσεις

κτιρίων μετά τη διοργάνωση και οι πιθανοί χρήστες τους. Κάποια άλλα μειονεκτήματα είναι επίσης τα περιβαλλοντικά κόστη και οι επιπτώσεις, καθώς και η αύξηση τιμών (Γρηγορίου, 2003).

Ως γενικά συμπεράσματα μπορούν να διατυπωθούν τα εξής:

- Τα μεγάλα γεγονότα τα οποία συνιστούν μεγάλες επενδύσεις, είναι επιτυχή μόνο όταν έχουν την υποστήριξη των κυβερνητικών και πολιτικών φορέων.
- Τα μεγάλα γεγονότα είναι απαραίτητο να στηρίζονται στις υπάρχουσες φυσικές, κοινωνικές και οργανωτικές δομές της πόλης.
- Η επιτυχία των μεγάλων γεγονότων επηρεάζεται από την καίρια χρονική στιγμή διεξαγωγής τους. Υπάρχουν χρονικές περιόδους, κατά τη διάρκεια των οποίων οι οικονομικές και πολιτικές συνθήκες είναι κατάλληλες για καινοτόμες δραστηριότητες (Beriatos κ.ά, 2002)

Παρακάτω, ακολουθεί μια παρουσίαση των χαρακτηριστικών των τελευταίων Παγκόσμιων Εκθέσεων: των Αναγνωρισμένων της Σεβίλλης το 1992 και της Λισσαβόνας το 1998, καθώς και της Καταχωρημένης του Ανοβέρου το 2000. Αυτό γίνεται με σκοπό οι παραπάνω επιπτώσεις των μεγάλων γεγονότων και πιο συγκεκριμένα των Παγκόσμιων Εκθέσεων να φανούν στην πράξη μέσω της διεθνούς εμπειρίας. Επιπλέον, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των υποψηφιοτήτων για την Καταχωρημένη Έκθεση του 2010 και η τελική επιλογή του ΒΙΕ όσον αφορά τη διοργανώτρια χώρα, έτσι ώστε να βοηθηθεί η κριτική ανάλυση των υποψηφιοτήτων της Αναγνωρισμένης Παγκόσμιας Έκθεσης του 2008, η οποία απασχολεί άμεσα την παρούσα διπλωματική εργασία.

2.2 ΟΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Στο σημείο αυτό θα εξεταστούν τρεις προηγούμενες εκθέσεις. Η έκθεση στη Σεβίλλη το 1992, η έκθεση στη Λισσαβόνα το 1998 και η έκθεση του Ανοβέρου το 2000. Η επιλογή έγινε με το κριτήριο ότι αποτελούν τις πιο πρόσφατες Παγκόσμιες Εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν.

2.2.1 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ ΤΟ 1992

Η EXPO του 1992 έγινε στη Σεβίλλη, στη La Cartuja του Guadalquivir, με θέμα “Ο Αιώνας των Ανακαλύψεων”. Η EXPO συνέπεσε και με τον εορτασμό της 500^{ης} επετείου από την ανακάλυψη της

Αμερικής και το όλο σκεπτικό της τέθηκε κάτω από τη λεζάντα “Η Γένεση ενός Νέου Κόσμου”, όπως είχε γίνει και στην Παγκόσμια Έκθεση του 1929. Άλλωστε και ο χώρος όπου φιλοξενήθηκε η έκθεση του 1992, είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την ανακάλυψη της Αμερικής, καθώς ο Κολόμβος από το νησί La Cartuja, το οποίο βρίσκεται σήμερα κοντά στην παλιά πόλη, ξεκίνησε το ταξίδι του για το νέο κόσμο (www.expo92.net).

Αν και η διοργάνωση προσαρμόστηκε στις προδιαγραφές του BIE για την οργάνωση και προβολή του θέματος, στόχος της ισπανικής κυβέρνησης ήταν η δημιουργία όρων ανάπτυξης για την περιοχή, ώστε να αποτελεί μια υπόσχεση για το Νότο της Ευρώπης. Με αυτό το στόχο, η ανάκτηση της εγκαταλελειμμένης περιοχής της La Cartuja με πολεοδομικές παρεμβάσεις, καθώς και η κατασκευή έργων συγκοινωνιακής τεχνικής και επικοινωνιών, τα οποία συνέδεσαν την Ανδαλουσία με την υπόλοιπη Ισπανία και τον κόσμο, δεν ήταν απλώς ζήτημα πρώτης προτεραιότητας αλλά απάντηση στην πρόκληση της EXPO. Όλα αυτά έγιναν στα πλαίσια ενός προγράμματος γενικότερης ανασυγκρότησης της Ισπανίας, για την οποία οι διεθνείς διοργανώσεις σε διάφορες πόλεις λειτούργησαν ως όχημα για την αποκατάσταση των ρυθμών της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Βεβαίως, η Σεβίλλη υπήρξε η μικρότερη, η νοτιότερη και η λιγότερο αναπτυγμένη πόλη της Ευρώπης, η οποία φιλοξένησε μια Παγκόσμια Έκθεση (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Ο πρώτος που είχε την ιδέα για τη διοργάνωση μιας διεθνούς λατινοαμερικάνικης έκθεσης στην Ισπανία ήταν ο Βασιλιάς Juan Carlos και το γνωστοποίησε στο ευρύ κοινό στις 31 Μαΐου του 1976. Η αφορμή ήταν να γιορταστεί η 500^η επέτειος από την ανακάλυψη της Αμερικής. Έξι χρόνια αργότερα η ισπανική κυβέρνηση έστειλε μια επίσημη επιστολή μέσω του πρεσβευτή της στο Παρίσι, στο Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων, η οποία έλεγε πως επιθυμούσαν να οργανώσουν μια Παγκόσμια Έκθεση στη Σεβίλλη το 1992 με θέμα: “Η Γέννηση ενός Νέου Κόσμου”. Η Σεβίλλη θεωρήθηκε ιδανική θέση για την έκθεση επειδή ο Κολόμβος είχε αρχίσει το ταξίδι της ανακάλυψης του νέου κόσμου ακριβώς 500 χρόνια πριν από το λιμάνι της πόλης. Στην επιστολή γινόταν επίσης αναφορά και στην λατινοαμερικάνική έκθεση του 1929 στη Σεβίλλη, η οποία συνόδευσε την Παγκόσμια Έκθεση της Βαρκελώνης την ίδια χρονιά (www.terra.es).

Παρά τον αρχικό σκεπτικισμό από μέρους του Ισπανικού πληθυσμού, το πρόγραμμα μετατράπηκε ευπρόσδεκτο από τους Σοσιαλιστές στη Μαδρίτη και κυρίως από τον ηγέτη τους Felipe Gonzales, ο οποίος καταγόταν από τη Σεβίλλη. Μια Παγκόσμια Έκθεση, η οποία συμβολίζει την τεχνολογική πρόοδο, θα παρουσίαζε στον κόσμο την εικόνα μιας σύγχρονης Ισπανίας, ενώ παράλληλα θα έδινε στο Νότο μια πολύ σημαντική οικονομική ώθηση για να εξισορροπήσει με το Βορρά. Η Σεβίλλη, πολύ γνωστή για την ιστορική και πολιτισμική της ιστορία, θα μπορούσε τώρα να παρουσιαστεί και ως μια σύγχρονη μητρόπολη. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί πως μια πόλη 700.000 κατοίκων δε μπορεί από μόνη της να αναλάβει τη διοργάνωση ενός τόσο σπουδαίου γεγονότος. Ήταν λοιπόν αναγκαία η εξωτερική βοήθεια σε συνδυασμό πάντα βέβαια με εργασίες που έγιναν μέσα στην πόλη, όπως η ανάπλαση της παλιάς πόλης, η επέκταση της πόλης και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών (www.terra.es).

Η EXPO χωροθετήθηκε στο Guadalquivir, στο έδαφος που μεσολαβεί ανάμεσα στον ποταμό και το κανάλι, το οποίο είχε διαμορφωθεί το 1970 για να προστατεύει την πόλη από τις πλημμύρες. Αν και το πρόγραμμα σχεδιασμού του expo site που είχε έκταση 400 εκτάρια ξεκίνησε μέσα σε σύγχυση, μετά από ένα αδιέξοδο διαγωνισμό (1986) επελέγη ένα ευέλικτο μοντέλο, του οποίου προϋπόθεση ήταν οι διαδοχικές προσαρμογές στις απαιτήσεις. Στο τελικό lay-out υιοθετήθηκαν και ορισμένες από τις επιλογές των δύο ομάδων που μοιράστηκαν το πρώτο βραβείο, αν και ήταν αντίθετες μεταξύ τους. Η πρόταση του Ambasz ήταν εξόχως οργανική και απέβλεπε στη

δημιουργία ενός εκτεταμένου πάρκου με λόφους, τεχνητές λίμνες και πλωτά περίπτερα. Η πρόταση της ομάδας της Σεβίλλης (J.A.Fernandez Ordonez, J.Juanavera, E.Perez Rita) πρότεινε ένα αυστηρό γεωμετρικό κάναβο για τις κατασκευές και άφηνε το σχήμα του νησιού αναλλοίωτο. Αν και υπήρξαν συμμετοχές οι οποίες διέκριναν την στρατηγική σημασία του ποταμού, δεν εκτιμήθηκαν από τους αγωνοθέτες. Βέβαια, έγιναν κάποια έργα τα οποία αποκατέστησαν σε ένα βαθμό το τοπίο, όπως η εκτροπή των υδάτων προς την αρχική κοίτη του ποταμού και η κατάργηση της σιδηροδρομικής γραμμής που απέκοπτε την περιοχή από την πόλη (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Εικόνα 2.1: Η περιοχή χωροθέτησης της EXPO 1992

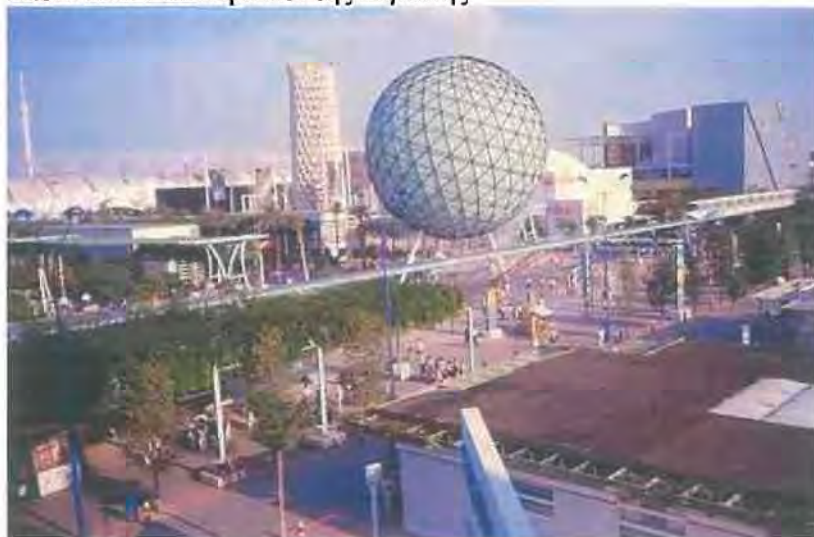
Πηγή: www.perso.club-internet.fr

Η οριοθετημένη επιφάνεια της EXPO ήταν 168 εκτάρια με εξωτερικές θέσεις στάθμευσης 110 εκτάρια. Η κάλυψη έφτασε στα 52,50εκτάρια στα οποία δεν συμπεριλαμβάνεται η Μονή της Santa Maria(12,30 εκτάρια). Το εμβαδόν των θεματικών περιπτέρων ήταν συνολικά 50.000 τ.μ. και των περιπτέρων των εθνικών συμμετοχών ήταν συνολικά 370.000 τ.μ. Το εμβαδόν των βοηθητικών κτιρίων ήταν 110.000 τ.μ., με συνολική επιφάνεια κατασκευών 650.000 τ.μ. Από τα περίπτερα το 1/3 περίπου παρέμεινε στη θέση του μετά το τέλος της έκθεσης (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Όσον αφορά τη γενικότερη υποδομή στην πόλη, η Σεβίλλη σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο θα έπρεπε να αντιμετωπίσει την πρόκληση της φιλοξενίας μιας Παγκόσμιας

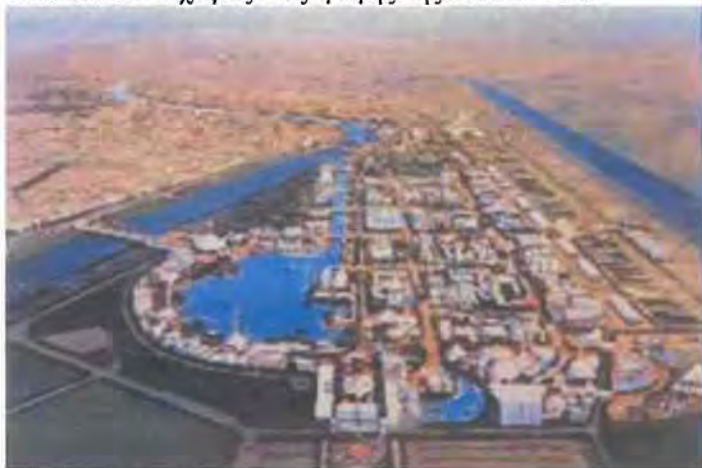
Έκθεσης, αλλάζοντάς η ίδια σε μια σύγχρονη μητρόπολη. Το Γενικό Σχέδιο προέβλεπε την ανανέωση και την επέκταση τόσο των οδικών όσο και των σιδηροδρομικών δικτύων μέσα στην πόλη, δημιουργώντας σφιχτότερους και στενότερους δεσμούς μεταξύ των διαφόρων περιοχών της πόλης και μειώνοντας ταυτόχρονα την κυκλοφοριακή συμφόρηση. Το Σχέδιο προέβλεπε επίσης τον επανασχεδιασμό και την ανάπλαση πολλών παλιών οικοδομικών τετραγώνων. Ο επανενοπιτισμός της πορείας του σιδηροδρόμου βελτίωσε τη σύνδεση με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο και τους χρόνους ταξιδιών, ενώ οι γραμμές του τρένου που είχαν χωρίσει το κέντρο της πόλης σε δύο μέρη, θα γινόταν πλέον υπογείως. Το γεγονός αυτό θα καθιστούσε τους δύο σταθμούς τρένων περιττούς κι έτσι οι δύο αρχικοί σταθμοί αντικαταστάθηκαν από ένα καινούριο, τον οποίο σχεδίασαν οι Antonio Cruz και Antonio Ortiz. Αυτοί οι δύο αρχιτέκτονες της Σεβίλλης έδωσαν στο σταθμό μια γεύση από art Deco και ο σταθμός είναι τώρα το σημαντικότερο αρχιτεκτονικό μνημείο που σχετίζεται με την EXPO. Εκτός από τους πολυάριθμους νέους αυτοκινητόδρομους, μια νέα υψηλής ταχύτητας γραμμή τρένων δημιουργήθηκε μεταξύ της Μαδρίτης και της Σεβίλλης, το AVE, και μείωσε το χρόνο ταξιδιού από 10 σε 3 ώρες. Πάνω από όλα όμως, επανοικοδομήθηκε το αεροδρόμιο της πόλης σε σχέδιο του Rafael Moneo και το λιμάνι στο νότιο τμήμα της πόλης λειτούργησε ξανά σε μεγάλη κλίμακα (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Εικόνα 2.2 : Το expo site της Σεβίλλης

Πηγή : www.scot-sa.com

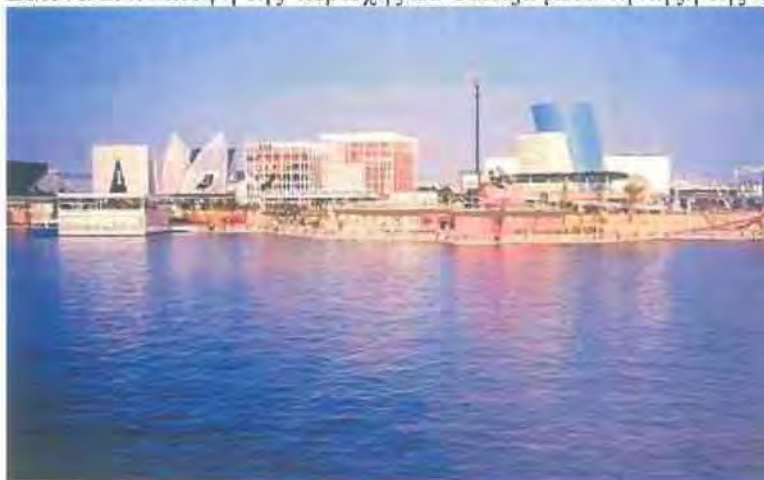
Εικόνα 2.3: Ο χώρος διεξαγωγής της EXPO 1992

Πηγή: www.terra.es

Ορόσημο για την έκθεση έγινε η νέα λεωφόρος Torneo, την οποία σχεδίασαν κατά μήκος του ποταμού οι Gonzalo Dia, Recancens Manuel και Fernandez de Castro, ώστε να συνδέει το expo site με την πόλη κι έτσι οι όχθες του ποταμού αναβαθμίστηκαν από τα πεζούλια και τις λεωφόρους. Επιπλέον, για να γίνει το expo site εύκολα προσιτό από την πόλη και αναζωογονηθεί ο ποταμός ως βασικό στοιχείο της πόλης, χτίστηκαν επτά νέες γέφυρες. Από τις γέφυρες αυτές η Alamillo του Santiago Calatrava και η La Cartuja των Loenhardt και Vinuela είναι λαμπρά δείγματα αρχιτεκτονικής τοπίου. Τέλος, για να αντιμετωπιστεί η προβλεπόμενη αισιόδοξη προσέλευση επισκεπτών, δημιουργήθηκαν 40.000 θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτων και 1.100 θέσεις στάθμευσης λεωφορείων. Η μετακίνηση των επισκεπτών μέσα στο χώρο της έκθεσης έγινε με ένα μαγνητικό υπερυψωμένο σιδηρόδρομο, ενώ οι εργαζόμενοι εκεί μετακινούνταν με λεωφορεία, ηλεκτρικά αυτοκίνητα και βάρκες (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Εικόνα 2.4: Άποψη της περιοχής La Cartuja μετά τη λήξη της EXPO 92

Πηγή : www.scot-sa.com

Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς πως βασικός στόχος της έκθεσης ήταν να απαλλαγεί η πόλη από τα φαντάσματα του παρελθόντος και να αξιοποιηθεί ο χώρος για μελλοντική χρήση ως επιστημονικό πάρκο. Η έκθεση θα αποτελούσε εφαλτήριο για την ευρύτερη περιοχή της Σεβίλλης αλλά και για τον ισπανικό νότο για περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη. Αυτό διαπιστώνεται από την αλλαγή που υπέστη ο χώρος διεξαγωγής της έκθεσης, ο οποίος διαθέτει πλέον εγκαταστάσεις και κτίρια που αποτελούν με τη σειρά τους στοιχεία προσέλκυσης, όχι μόνο της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας αλλά και των τουριστών.

2.2.2 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ ΤΟ 1998

Η Παγκόσμια Έκθεση της Λισσαβόνας το 1998 συνέπεσε με την 500^η επέτειο του ταξιδιού στις Ινδίες από τον Vasco da Gama, η οποία έκανε τη Λισσαβόνα ένα από τα πιο μεγάλα και σημαντικά λιμάνια του κόσμου. Το θέμα της, «*Ωκεανοί, μια Κληρονομιά για το Μέλλον*», ήταν

σαφές πως θα διαπραγματευόταν την προστασία των θαλασσών και στο πλαίσιο αυτό κινήθηκαν όλες οι συμμετοχές. Οι επίσημες συμμετοχές ήταν 160, εκ των οποίων οι 146 ήταν εθνικές συμμετοχές και οι 14 διεθνείς οργανισμοί. Ο αριθμός των συμμετοχών είχε ξεπεράσει κάθε προηγούμενο και το γεγονός αυτό έκανε την έκθεση της Λισσαβόνας μια από τις πιο πετυχημένες Παγκόσμιες Εκθέσεις (www.expomuseum.com).

Η έκθεση, θεωρήθηκε εξαρχής από τους διοργανωτές της, πως θα αποτελούσε ώθηση για αστική ανάπτυξη. Το γενικό σχέδιο ήταν να επαναξιοποιηθεί, να αναδομηθεί και να επανεταχθεί το μη χρησιμοποιούμενο λιμάνι και οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις, οι οποίες βρίσκονται στη βορειοανατολική πλευρά του ιστορικού κέντρου της πόλης, στις όχθες του ποταμού Tagus. Μετά από το σεισμό του 18^{ου} αιώνα, το άνοιγμα της ενδοχώρας, την εκβιομηχάνιση και την απώλεια των αποικιών, ο θαλάσσιος λιμένας είχε χάσει τη σημασία του και η περιοχή καταλήφθηκε εν μέρει από

εγκαταστάσεις καθαρισμού πετρελαίου, σφαγεία και χώρους απόθεσης απορριμμάτων (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Παραδοσιακά, η πόλη της Λισσαβόνας ήταν δομημένη με προσανατολισμό πάντα τη θάλασσα και για να επιτευχθεί η σύνδεση θα έπρεπε να αναδομηθεί μαζικά. Τα πρώτα σχέδια για την EXPO έγιναν το 1987, όταν το Επιμελητήριο της Αρχιτεκτονικής εξέδωσε ένα διαγωνισμό αστικής ανάπτυξης, με θέμα την αναβάθμιση της περιοχής κατά μήκος της όχθης του ποταμού Tagus. Αξίζει να σημειωθεί, για να δείξουμε τη σημασία που είχε, πως δύο χρόνια αργότερα το ζήτημα της αστικής ανάπτυξης κυριάρχησε στις δημοτικές εκλογές (www.parquedasnaco.es.pt).

Η λιμενική αρχή ήταν ανοιχτή σε κάθε είδους πρόταση για ανάπτυξη της περιοχής και με τον καιρό έκανε και η ίδια προτάσεις στρατηγικού χαρακτήρα και κατέστησε τις κενές λιμενικές εγκαταστάσεις διαθέσιμες για την αναδιαμόρφωση. Κοντά στον προηγούμενο αερολιμένα ύδατος, μια πλατιά λωρίδα λιμενοβραχίονα 600 μέτρων ανακαλύφθηκε που, μέσω της κατασκευής της 17 χιλιομέτρων γέφυρας Vasco da Gama, εγκατέστησε μια σύνδεση με το νότο της χώρας. Επιπλέον, οι προαστιακές γραμμές σιδηροδρόμων της πόλης επρόκειτο να επεκταθούν για να βοηθήσουν στο άνοιγμα της περιοχής (www.parquedasnaco.es.pt).

Εικόνα 2.5: Η γέφυρα και ο Πύργος Vasco da Gama

Πηγή: www.solo-photography.com

Με βάση την αρχική ιδέα της διεύθυνσης για το σχεδιασμό της πόλης, η Λισσαβόνα έκανε αίτηση στο Γραφείο Διεθνών Εκθέσεων το 1992 για τη διοργάνωση μιας έκθεσης με θέμα τους ωκεανούς. Μετά την έγκριση από το BIE, στήθηκε η κρατική εταιρία ανάπτυξης, Parque Expo 98 S.A., η οποία από τότε και στο εξής θα ήταν υπεύθυνη για το σχεδιασμό και για το που θα χωροθετούσαν την περιοχή των 330 εκταρίων του expo site. Το όλο κόστος της ανάπλασης θα καλυπτόταν από την μετέπειτα πώληση των οικοπέδων και των κτιρίων, ενώ το κόστος της διοργάνωσης θα καλυπτόταν από την πώληση των εισιτηρίων (www.parquedasnacoes.pt).

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο, το οποίο είχε εκπονηθεί κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας για την EXPO, η περιοχή στην οποία θα βρισκόταν το expo site, θα μετασχηματιζόταν σε μια νέα περιοχή της πόλης με χρονικό ορίζοντα το 2010, όπου θα υπήρχαν κτίρια να στεγαστούν έως και 25.000 κάτοικοι, πάρκα, γραφεία, σχολεία, ένα νοσοκομείο, εστιατόρια, καφετέριες και τέλος ένα εμπορικό κέντρο. 65 εκτάρια της συνολικής επιφάνειας της περιοχής θα καλυπτόταν από τα κτίρια για τις ανάγκες της Έκθεσης, τα οποία μετά το τέλος αυτής και μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα θα μετατρέποταν σε ένα πολυσύνθετο αστικό κέντρο (www.parquedasnacoes.pt).

Εικόνα 2.6: Η περιοχή της EXPO 98 πριν την ανάπλαση

Πηγή: www.terra.es

Εικόνα 2.7: Η περιοχή της EXPO 98

Πηγή: Γρηγορίου, 2003

Εικόνα 2.8: Η αναμενόμενη εξέλιξη της περιοχής EXPO 98 το έτος 2010

Πηγή: Γρηγορίου, 2003

Το Στρατηγικό Σχέδιο διαίρεσε την 5 χιλιόμετρα σε μήκος και 800 σε πλάτος περιοχή, η οποία οριοθετείται από μια περιφερειακή οδό, μια γραμμή σιδηροδρομικού δικτύου και τις όχθες του ποταμού Tagus κατά μήκος τριών κυρίων διαδρομών κυκλοφορίας. Στα μέτρα κυκλοφοριακής αποσυμφόρησης εκτός των άλλων, συμπεριλαμβανόταν και η επέκταση του προαστιακού σιδηροδρόμου. Η επέκταση αυτή

σε συνδυασμό με το νέο ανατολικό σιδηροδρομικό σταθμό που κατασκευάστηκε, θα έδιναν μια νέα μοντέρνα και γρήγορη διασύνδεση με τα υπόλοιπα μέσα μαζικής μεταφοράς. Περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, η αναβάθμιση και η επέκταση των μεταφορικών υποδομών, μετέτρεψε την πόλη σε ένα τεράστιο expo site. Τέλος, στον τομέα των μεταφορών και στη λύση του κυκλοφοριακού προβλήματος βοήθησε και η λειτουργία των express ferries, τα οποία παρείχαν απευθείας πρόσβαση στο χώρο της έκθεσης από το ιστορικό κέντρο της Λισσαβόνας (www.parquedasnacoes.pt).

Όσον αφορά τώρα τα θεματικά και εθνικά περίπτερα, οι διοργανωτές της έκθεσης δεν είχαν σχεδιάσει ανεξάρτητους χώρους για κάθε συμμετοχή. Αντίθετα, τα διεθνή περίπτερα και τα περίπτερα ορισμένων οργανισμών χωροθετήθηκαν σε μεγάλους χώρους στη βόρεια και νότια πλευρά του expo site. Οι τέσσερις αίθουσες 10.000 τ.μ βρισκόταν η μία πίσω από την άλλη σε απόσταση 25 μέτρων. Οι αίθουσες αυτές φιλοξένησαν 54 εθνικές συμμετοχές. Χρησιμοποιώντας ελεύθερα στοιχεία υλικών για τα σκέπαστρα διαφόρων υψών, οι αρχιτέκτονες των περιπτέρων στόχευαν να αντιπροσωπεύσουν την κίνηση των κυμάτων της θάλασσας και να δώσουν μια δυναμική κίνηση στις τεράστιες κατασκευές. Σε κάποιο από τα κτίρια της νότιας πλευράς του expo site, οι σχεδιαστές προέβλεπαν να δημιουργηθούν εκεί ταχυδρομείο, τράπεζες, ιατρικό κέντρο, διοικητικά γραφεία και αίθουσες συνεδριάσεων για τις ανάγκες της EXPO, τα οποία στο μέλλον θα χρησιμοποιούνταν για τις ανάγκες του κέντρου εμπορικών εκθέσεων της Λισσαβόνας. Ο χώρος φιλοξένησε 43 κράτη, του οποίου τα κτίρια ήταν μια προσωρινή κατασκευή, καθώς μετά το τέλος της έκθεσης αντικαταστάθηκαν από κτίρια κατοικίας (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Τα περισσότερα από τα συμμετέχοντα κράτη προσπάθησαν να εγκαταστήσουν μια σύνδεση μεταξύ των εκθεμάτων και του θέματος της έκθεσης που ήταν οι ωκεανοί. Βέβαια, έτσι και έγινε και το αποτέλεσμα ήταν πολύ καλό. Οι προτάσεις και οι ιδέες κυμάνθηκαν από το “διαλογικό δελφινάριο”, ένα δηλαδή γιγαντιαίο και τρισδιάστατο παιχνίδι υπολογιστών, στο οποίο οι επισκέπτες ήταν σε θέση να καλέσουν τους διάφορους θορύβους δελφινιών μπροστά από μια γιγαντιαία οθόνη, ως την πρόταση της Ρωσίας, ένα παγόβουνο δηλαδή στην εκβολή Tagus, η οποία έπρεπε να εγκαταλειφθεί για οικονομικούς λόγους. Στις περισσότερες από τις εκθέσεις χρησιμοποιήθηκαν τα νέα οπτικοακουστικά μέσα με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή για να μιμηθούν τη νέα αισθητήρια εμπειρία με τη βοήθεια των τεχνολογικών τεχνασμάτων. Καλλιτεχνικά, οι εικόνες που παρήχθησαν από τις εγκαταστάσεις, βρισκόταν κάπου μεταξύ του video

art της δεκαετίας του '80 και της σύγχρονης αισθητικής των παιχνιδιών ηλεκτρονικού υπολογιστή. Οι τηλεοπτικές προβολές επάνω και κάτω από την επιφάνεια του ύδατος, οι συνδυασμοί πραγματικών αντικειμένων, όπως οι βάρκες με τις προσομοιώσεις υπολογιστών, ή η τρισδιάστατη εμπειρία κινηματογράφου στη τεχνητή βροχή πήγαν τους θεατές στους υπέροχους υποβρύχιους κόσμους, σε επιστημονικά περιβάλλοντα και σε θαλάσσια ταξίδια (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Η EXPO και πιο συγκεκριμένα το expo site, βοήθησε παρά πολύ στην ανάπτυξη της περιοχής της Λισσαβόνας Olivais. Το 1993, η δουλειά για το σχεδιασμό της έκθεσης ανατέθηκε στον Πορτογάλο αρχιτέκτονα Manuel Salgado ύστερα από ένα διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Το σχέδιο ήταν άρρηκτα συνδεδεμένο με την αστική ανάπτυξη ολόκληρης της Λισσαβόνας. Εκτός από το πορτογαλικό περίπτερο, στο σχέδιο Salgado ήταν προγραμματισμένο να κατασκευαστούν ακόμη τέσσερα θεματικά περίπτερα που θα ήταν βασικής σπουδαιότητας μετά από την έκθεση για την υποδομή της νέας περιοχής της πόλης Olivais. Ένα ενυδρείο για την πόλη της Λισσαβόνας επρόκειτο να χτιστεί στο Περίπτερο των Ωκεανών, το Περίπτερο Ουτοπίας επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί ως μια πολυλειτουργική αίθουσα, το Περίπτερο του Μέλλοντος ως μουσείο, και το Περίπτερο Ωκεανογραφίας επρόκειτο να μετατραπεί σε ένα επιστημονικό ερευνητικό ίδρυμα (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Τοποθετημένη μεταξύ της έκθεσης των διεθνών εκθετών στο Βόρειο και το νότιο τμήμα ήταν η λεκάνη Doca DOS Olivais, όπου κατασκευάστηκε το oceanarium. Απέναντι από αυτό το ενυδρείο κατασκευάστηκε το θέατρο Jules Verne χωρητικότητας 1.000 θέσεων. Οι χώροι της έκθεσης ήταν συνδεδεμένοι στη δυτική πλευρά τους από το νέο ανατολικό σιδηροδρομικό σταθμό, όπου όλες οι προαστιακές γραμμές σιδηροδρόμων σύγκλιναν. Οι πιάτσες ταξί και οι μεγάλοι χώροι στάθμευσης των αυτοκινήτων χωροθετήθηκαν επίσης σε εκείνη την περιοχή. Δύο κύριες λεωφόροι έδιναν πρόσβαση στην ίδια περιοχή. Ο περίπατος στις όχθες του ποταμού Tagus αναβαθμίστηκε με τα εστιατόρια και τις καφετέριες που δημιουργήθηκαν, και πρόσφερε μια θέα της καινούριας γέφυρας Vasco da Gama (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Συμπερασματικά θα μπορούσε να πει κανείς, πως βασικός στόχος των διοργανωτών αλλά και των σχεδιαστών της έκθεσης ήταν, εκτός βέβαια της επιτυχημένης έκβασης αυτής, η περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής όπου χωροθετήθηκε το expo site, αλλά και της Λισσαβόνας ολόκληρης. Τα σημαντικά έργα ανάπλασης,

καθώς επίσης και τα νέα κτίρια και υποδομές που δημιουργήθηκαν συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην επιτυχία και των δύο στόχων που προαναφέρθηκαν, καθώς και η αστική ανάπτυξη επιτεύχθηκε αλλά και από οικονομικής φύσεως η έκθεση ήταν βιώσιμη άρα και πετυχημένη.

2.2.3 Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΟΒΕΡΟΥ ΤΟ 2000

Μια από τις μεγαλύτερες εκθεσιακές εκδηλώσεις των τελευταίων δεκαετιών, η Διεθνής Έκθεση EXPO 2000, διοργανώθηκε στο Ανόβερο της Γερμανίας από την 1η Ιουνίου έως τις 31 Οκτωβρίου του 2000. Το κεντρικό θέμα της EXPO 2000 ήταν “Ανθρωπος – Φύση – Τεχνολογία”. Στην έκθεση, ο χώρος της οποίας κάλυπτε έκταση 170 εκταρίων, συμμετείχαν περίπου 200 χώρες και διεθνείς οργανισμοί, νέο ρεκόρ στην ιστορία των διεθνών εκθέσεων, ενώ η προσέλευση ξεπέρασε τα 16 εκατομμύρια επισκεπτών. Το κόστος της διοργάνωσης ανήλθε σε 1,5 δισεκατομμύρια δολάρια (www.expomuseum.com).

Η δομή της βασιζόταν σε τέσσερις κύριους άξονες: α) τις διεθνείς συμμετοχές κρατών και οργανισμών, β) το θεματικό πάρκο με 11 θεματικές ενότητες, γ) 800 επιλεγμένα έργα από όλο τον κόσμο, με βάση το κεντρικό θέμα και δ) πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις (www.expo2000.de).

Όπως προαναφέρθηκε το κεντρικό θέμα της EXPO 2000 ήταν “Ανθρωπος – Φύση – Τεχνολογία”. Η επιλογή του θέματος άφησε να διακρίνεται μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον, η οποία κατά την ηρωική περίοδο των εκθέσεων ήταν αυστηρά ορισμένη. Στην έκθεση του Ανοβέρου, ύστερα από πιέσεις των περιβαλλοντολόγων που χρονολογούνται από το 1990, το τοπίο και τα συστήματα δημόσιας μεταφοράς σχεδιάστηκαν προσεκτικά, ώστε να εξυπηρετούν την πόλη και την εμπορική έκθεση, και πολλές πειραματικές κατασκευές επιδοτήθηκαν, ενώ είχαν ταυτόχρονα την κάλυψη από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας (www.expo2000.de).

Η έκθεση στο Ανόβερο κατέλαβε συνολικά 1700 στρέμματα, στα οποία όμως ενσωματώθηκαν 1000 στρέμματα, που ήδη χρησιμοποιούνται για τη γνωστή περιοδική, εμπορική έκθεση του Ανοβέρου. Είναι προφανές ότι αυτό είναι ένα πλεονέκτημα, λόγω των υποδομών κάθε είδους που είναι ήδη διαθέσιμες (Γρηγορίου, 2003).

Η πρόσθετη περιοχή των 700 στρεμμάτων θα μετεξελιχθεί εν μέρει, σε ένα υψηλού επιπέδου κέντρο επιχειρήσεων (business park), με έμφαση στην τεχνολογία και την ανάπτυξη, ώστε να προσελκυστούν επιχειρήσεις παραγωγής καινοτομικών ιδεών και προϊόντων. Το υπόλοιπο της έκτασης θα υποδεχθεί δραστηριότητες αναψυχής και πληροφόρησης, ώστε να συνδυαστούν εκπαίδευση (education) και διασκέδαση (entertainment), μια ιδέα που οι οργανωτές βάφτισαν Edutainment. Η προσδοκία είναι ότι αυτός ο συνδυασμός θα προσελκύει 3 εκατομμύρια επισκεπτών σε εκθέσεις, συναυλίες, αθλητικές εκδηλώσεις και διάφορα happenings. Δημιουργήθηκε επίσης ένα πάρκο για να αυξήσει την ελκυστικότητα του κέντρου επιχειρήσεων, σε συνέχεια μιας ζώνης πρασίνου που διασχίζει την πόλη του Ανοβέρου. Οι εκθέτες είχαν την δυνατότητα επιλογής ενός μόνιμου ή προσωρινού περιπτέρου. Τόσο στις θεματικές της επιλογές, όσο και στο σχεδιασμό του χώρου, οι οργανωτές της έκθεσης έδωσαν έμφαση στην έννοια της βιωσιμότητας (Γρηγορίου, 2003).

Εικόνα 2.9: Το master plan της EXPO 2000

Πηγή: www.baunetz.de

Το Στρατηγικό Σχέδιο της έκθεσης, το οποίο εκπονήθηκε από τους A.Cavalini και A.Spreer, παρέπεμπε στο θέμα της διοργάνωσης. Μετά τα κρυστάλλινα ανάκτορα των πρώτων Παγκόσμιων Εκθέσεων που αποτελούσαν αστικά γεγονότα, οι διοργανωτές επέλεξαν θέσεις έξω από τον αστικό ιστό, ώστε να διευκολύνονται οι μεταφορές. Οι κατασκευές που έγιναν στις θέσεις αυτές απέδωσαν σύνολα, στα οποία επικρατούσαν οι αυστηρές αίθουσες- containers

με τεχνητό φωτισμό. Η διοργάνωση της EXPO 2000 στο Ανόβερο είχε στόχο τις αλλαγές στην αρχιτεκτονική των εκθέσεων. Ο αποκλεισμός του εκθεσιακού χώρου από τη φύση έπρεπε να αποτραπεί και οι κατασκευές έπρεπε να διασφαλίζουν στην έκθεση τον καλό προσανατολισμό, τον αέρα και το φως της ημέρας. Η

Εικόνα 2.10: πανοραμική άποψη της EXPO 2000

Πηγή: www.expomuseum.de

διάθεση του επισκέπτη έγινε ξαφνικά σημαντικότερη από το φωτισμό του αντικειμένου. Έτσι η EXPO 2000 απέδωσε ορισμένες χαρακτηριστικές κατασκευές και προώθησε μια ποικιλία θεμάτων (όπερα, χορό, μουσική, θέατρο), ενδεικτική για την αυτοσυγκράτηση της τεχνολογικής εποποιίας (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Είναι σημαντικό να ειπωθεί, πως ενώ οι εθνικές συμμετοχές χωρών της Γερμανίας, Αγγλίας και της Γαλλίας, που παραδοσιακά πρωταγωνιστούν στις Παγκόσμιες Εκθέσεις απογοήτευσαν, ενώ κάποιες χώρες που συναγωνίστηκαν από δυσμενέστερη θέση έκαναν την έκπληξη. Η Φινλανδία με το περίπτερο από ξύλο και γυαλί να περιβάλλει ένα μικρό δάσος, η Ουγγαρία με την ευρηματική ξύλινη κατασκευή, η Ιαπωνία με την κυλινδρική κατασκευή από ανακυκλωμένο χαρτί, η Ισπανία και η Πορτογαλία αποτελούν αυτές τις χώρες. Κάποια από τα εθνικά περίπτερα, όπως της Πορτογαλίας και της Φινλανδίας, παρέμειναν στη θέση τους μετά την έκθεση, ενώ τα περίπτερα της δυτικής περιοχής λύθηκαν για τη Hanover Messe, έναν χώρο δηλαδή υπαίθριων εκδηλώσεων (Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, 2004).

Παρά όμως την οργανωμένη προβολή, ο αριθμός των επισκεπτών ήταν μικρός και προσέγγιζε τα 16 εκατομμύρια επισκεπτών, σε αντίθεση με τον προσδοκώμενο αριθμό

από τους διοργανωτές, ο οποίος έφτανε στα 40 εκατομμύρια. Στα κείμενα του ΒΙΕ η αποτυχία του 2000 αποδίδεται στο έλλειμμα μηνύματος που διαπιστώνεται στις πρόσφατες διοργανώσεις (www.expo2000.de).

Μετά τις Εκθέσεις στη Σεβίλλη και τη Λισσαβόνα, η EXPO 2000 στην ενιαία Γερμανία είχε επίσης στόχο την ενίσχυση των υποδομών της πόλης, με τη διαφορά ότι δεν απέβλεπε στον πυρήνα, αλλά στον εκθεσιακό χώρο του Ανοβέρου. Βέβαια, η περιοχή δε διέθετε τη γοητεία της Μεσογείου, ούτε την πρόκληση του ωκεανού. Όμως η επένδυση ήταν σημαντική και ο σχεδιασμός απαιτητικός, ώστε να δικαιώνουν τις προσδοκίες του Γραφείου Διεθνών Εκθέσεων.

2.3 ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ 2010

Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάζονται οι υποψηφιότητες που έχουν κατατεθεί στο Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων και αφορούν την Καταχωρημένη Έκθεση του 2010. Αυτό έγινε με σκοπό τα συμπεράσματα από το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό τέτοιου είδους εκθέσεων να βοηθήσουν στην ανάλυση της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης.

Αρκετές χώρες έδειξαν προθυμία να φιλοξενήσουν την Καταχωρημένη Έκθεση για το έτος 2010. Οι πόλεις που προσέφεραν την τιμή να δηλώσουν υποψηφιότητα ήταν η Queretaro στο Μεξικό, η Μόσχα στη Ρωσία, η Wroclaw στην Πολωνία, η Yeosu στην Κορέα, το Μπουένος Άιρες στην Αργεντινή και τέλος η Σαγκάη στην Κίνα (www.expomuseum.com). Ανάμεσα από αυτές τις υποψηφιότητες το BIE θεώρησε ως την πιο ικανή πόλη για να φιλοξενήσει ένα τέτοιο γεγονός τη Σαγκάη και έτσι στις 3 Δεκεμβρίου 2002, το BIE ανήγγειλε ότι η Κίνα έχει επιλεγεί για αυτήν τη φιλοξενία.

2.3.1 *Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΑΓΚΑΗΣ*

Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας βρίσκεται στην Άπω Ανατολή της ασιατικής ηπείρου και καλύπτει 9.6 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα, που την καταχωρούν ως το τρίτο μεγαλύτερο έθνος στη γη, μετά τη Ρωσία και τον Καναδά. Τα σύνορα της Κίνας μετρούν περίπου 22.800 χιλιόμετρα, που επεκτείνονται από τη βόρεια Κορέα στα ανατολικά, περνούν νοτιώς από τη Ρωσία και τη Μογγολία, κάμπτουν έπειτα νοτιοδυτικά γύρω από το Καζακστάν, το Τατζικιστάν και το Αφγανιστάν, συνεχίζουν νοτιοανατολικά κατά μήκος των βορειοανατολικών συνόρων του Πακιστάν, της Ινδίας, του Νεπάλ και του Μπουτάν για να καταλήξουν βόρεια του Λάος και του Βιετνάμ. Διάφορες θάλασσες διαχωρίζουν την Κίνα από τη νότια Κορέα, την Ιαπωνία, και το υπόλοιπο της νοτιοανατολικής Ασίας (www.expo2010china.com).

Από τα 5.400 νησιά που διασκορπίζονται στα 4,73 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα των χωρικών υδάτων της Κίνας, η Ταϊβάν είναι το μεγαλύτερο νησί με έκταση 36.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, και ακολουθεί το Hainan Island με έκταση 34.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Και τα δύο νησιά είναι επαρχίες της Κίνας (www.expo2010china.com).

Από τις πολλές λιμενικές πόλεις, οι οποίες σχηματίζουν 32.000 χιλιόμετρα ακτογραμμής, η Σαγκάη ξεχωρίζει ως η μεγαλύτερη πόλη στην Κίνα και στα ανατολικά βρέχεται από την Ανατολική Θάλασσα. Έχει έκταση 6,341 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό πάνω από 13 εκατομμύρια κατοίκους και ως μεγάλη μητρόπολη, είναι διάσημη στην Ασία και σε όλο τον κόσμο, με την ιδιαίτερα αναπτυγμένη βιομηχανία, το εμπόριο και την ωκεάνια μεταφορά. Ακόμη, θεωρείται επιστημονικό και τεχνολογικό κέντρο και ελκύει τους τουρίστες περισσότερο για την εμπορική της δραστηριότητα, παρά για την ομορφιά των τοπίων της (www.travelchinaguide.com).

Για να συναντήσει η Σαγκάη τις νέες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης του 21^{ου} αιώνα και να εξελιχθεί σε μια πόλη, όπου θα υπάρχει συνοχή στους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, η Κυβέρνηση της Κίνας έκρινε σκόπιμο να φέρει εις πέρας το Στρατηγικό Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης της Σαγκάης 1999-2020. Με βάση αυτό το σχέδιο μέχρι το 2020, η Σαγκάη θα έχει μετατραπεί σε μια μοντέρνα πόλη, η οποία θα χαρακτηρίζεται από υψηλό πολιτιστικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, καθώς και σε διεθνές οικονομικό και επιχειρησιακό κέντρο. Οι κύριοι στόχοι της είναι:

- Χρησιμοποιώντας την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες ως κινητήριες δυνάμεις, αποβλέπει στην αναβάθμιση του βιομηχανίας και του τομέα των υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά της.
- Η αναβάθμιση των περιοχών κατά μήκος του Huangpu ποταμού και των θαλάσσιων ακτών και η δημιουργία 11 νέων αστικών κέντρων, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο πληθυσμός της κεντρικής αστικής περιοχής.
- Η δημιουργία ενός οικολογικού περιβάλλοντος και ζωνών πρασίνου, με απώτερο σκοπό την καλύτερευση της ποιότητας ζωής.
- Η αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών και του δικτύου πληροφοριών.
- Η ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών τοπίων και η δημιουργία δημόσιων χώρων, κυρίως στις περιοχές κατά μήκος των Huangpu και Suzhou ποταμών, κατάλληλων για την ανάπτυξη των ανθρώπινων δραστηριοτήτων (www.expo2010china.com).

Με την επίτευξη των παραπάνω στόχων, η Σαγκάη θα βελτιώσει τις υποδομές της, θα επιδείξει τα παραδοσιακά της στοιχεία και θα χαρακτηριστεί ως σύγχρονο αστικό κέντρο με πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και ανθρώπινα χαρακτηριστικά.

Η σημασία της έκθεσης για τη Σαγκάη

Η EXPO 2010 αποτελεί για τη Σαγκάη ένα πολύ καλό εργαλείο για να πετύχει αυτό το επίπεδο της αστικής ανάπτυξης που επιθυμεί. Η Παγκόσμια Έκθεση είναι πλήρως διαφορετική από τις συνηθισμένες εκθέσεις για το εμπόριο και την οικονομική προώθηση. Αντίθετα από αυτές τις εκθέσεις, οι Παγκόσμιες Εκθέσεις παρέχουν τις μεγάλες ευκαιρίες για μια χώρα, μέσω της δραστηριοποίησης ολόκληρου του έθνους, για να καταδείξουν τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά επιτεύγματα και τις μελλοντικές προοπτικές της με έναν περιεκτικό τρόπο. Για αυτό είναι πάντα μια τέτοια μεγάλη διεθνής δραστηριότητα για την οποία οι χώρες ανταγωνίζονται σθεναρά η μια ενάντια στην άλλη (www.expo2010china.com).

Η έκθεση θα ωφελήσει τη Σαγκάη να γίνει μια διεθνής μητρόπολη, γεγονός που αντιπροσωπεύει τους στρατηγικούς της στόχους, με αποτέλεσμα η Δημοτική Κυβέρνηση της πόλης μέσω της έκθεσης επιθυμεί:

- να ενισχύσει τις επικοινωνίες και τις σχέσεις με άλλες χώρες και να βελτιώσει τη διεθνή θέση της Κίνας,
- να προωθήσει την ανάπτυξη της βιομηχανίας και των υπηρεσιών και να διαμορφώσει την οικονομική δομή της χώρας,
- να επιταχύνει το ρυθμό της κατασκευής για την υποδομή στη Σαγκάη και
- να προωθήσει τις πνευματικές αρχές όλων των ανθρώπων (www.expo2010china.com).

Το θέμα της έκθεσης

Το θέμα της έκθεσης είναι «Καλύτερη Πόλη, Καλύτερη Ζωή» και καλύπτει πολλές οπτικές γωνίες της αστικής ζωής:

- Επιδείξεις της αστικής ανάπτυξης: αστική μορφή, λειτουργίες, προγραμματισμός, κατασκευή και διαχείριση.
- Επιδείξεις της αστικής ζωής: τρόπος ζωής, κοινοτική ανάπτυξη, μορφές διαβίωσης, δίκτυα ενημέρωσης και επικοινωνίας και θρησκευτική ζωή.
- Επιδείξεις της αστικής κυκλοφορίας: συστήματα ανάπτυξης, υποδομής, διαχείρισης και μεταφοράς κυκλοφορίας.

- *Επιδείξεις των αστικών βιομηχανιών:* αστική, πράσινη βιομηχανία τροφίμων και φιλικές προς το περιβάλλον βιομηχανίες, καθώς επίσης και νέες αναπτυσσόμενες βιομηχανίες.
- *Επιδείξεις του αστικού περιβάλλοντος:* αστικοποίηση, περιβαλλοντική ρύπανση και επεξεργασία και αστικό πράσινο.
- *Επιδείξεις του αστικού πολιτισμού:* πολιτιστική εξέλιξη, εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας, τελωνείο, μόδα.
- *Επιδείξεις των ιδεών για τις μελλοντικές πόλεις:* διαστημικές, ωκεάνιες, οικολογικές και πόλεις πληροφοριών (www.news.bbc.co.uk)

Επιλογή χωροθέτησης του εκθεσιακού χώρου

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης 1986-2000 της πόλης της Σαγκάης, ένας χώρος για την έκθεση είχε φυλαχτεί. Όταν το 1999, η Κίνα αποφάσισε να θέσει υποψηφιότητα για να φιλοξενήσει την EXPO 2010, και βασιζόμενη στο νέο Στρατηγικό Σχέδιο, προτάθηκε ένας άλλος χώρος (www.expo2010china.com).

Το 2000, η Κυβέρνηση οργάνωσε ένα διαγωνισμό σχεδιασμού με τίτλο “EXPO 2010 ΣΑΓΚΑΗ ΚΙΝΑ”, με σκοπό να ενθαρρύνει δημιουργικές ιδέες για την επιλογή της τοποθεσίας του εκθεσιακού χώρου. Ένα από τα σχέδια αυτού του διαγωνισμού πρότεινε ο εκθεσιακός χώρος να αναπτυχθεί και από τις δύο πλευρές του ποταμού Huangpu. Έτσι λοιπόν, μετά από μια ανάλυση που ακολούθησε για τη σημασία που έχει ο ποταμός για την πόλη της Σαγκάης, θεωρήθηκε ότι αυτή η τοποθεσία θα αντιπροσώπευε καλύτερα τη σημασία της ποιότητας ζωής στην πόλη (www.expo2010china.com).

Εικόνα 2.11: Ο ποταμός Huangpu

Πηγή: www.expo2010china.com

Πλεονεκτήματα της τοποθεσίας του εκθεσιακού χώρου

Η περιοχή αυτή χαρακτηρίζεται ως προνομακή γιατί οι γύρω περιοχές χρειάζονται αστική αναγέννηση και βιομηχανική ανάπλαση και έτσι, η χωροθέτηση του εκθεσιακού χώρου θα βοηθήσει στην αναβάθμιση της περιοχής. Επιπλέον, δεδομένης της ιστορικής και της πολιτιστικής σημασίας του ποταμού για την πόλη, η περιοχή αυτή είναι ικανή να υποστηρίξει το θέμα της έκθεσης “Καλύτερη Πόλη, Καλύτερη Ζωή”. Το γεγονός δηλαδή ότι η έκθεση θα τοποθετηθεί μέσα σε αστικό περιβάλλον με διάχυτο το στοιχείο της ανάπλασης παλιών κατοικημένων περιοχών, υποστηρίζει ακριβώς τη σημασία του θέματος της έκθεσης (www.expo2010china.com).

Επιπλέον, η έκθεση θα τοποθετηθεί κοντά στο αστικό κέντρο, η πρόσβαση στο οποίο πραγματοποιείται με μεταφορικά μέσα, και θα μπορεί να εκμεταλλευτεί τα υπάρχοντα ξενοδοχεία, εστιατόρια και άλλα κτίρια για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών της έκθεσης. Τέλος ο εκθεσιακός χώρος, τοποθετημένος μέσα στην πόλη θα διατηρήσει και μετά την έκθεση τις εγκαταστάσεις του για την εξυπηρέτηση των ίδιων των κατοίκων της Σαγκάης (www.expo2010china.com).

Εικόνα 2.12: Η άποψη του χώρου της έκθεσης της Σαγκάης

Πηγή: www.expo2010china.com

Εικόνα 2.13: Μακέτα του expo site της Σαγκάης

Πηγή: <http://www.stabi.hs-bremerhaven.de>

Υφιστάμενη κατάσταση της τοποθεσίας του εκθεσιακού χώρου και οι γύρω περιοχές

Ο εκθεσιακός χώρος καλύπτει μια έκταση 5,4 τετραγωνικών χιλιομέτρων, εκ των οποίων τα 3,4 τετραγωνικά χιλιόμετρα εκτείνονται στην ανατολική πλευρά και θα στεγάσουν τον κύριο χώρο της έκθεσης, ο οποίος θα καλύπτει μία έκταση 2.4 τετραγωνικών χιλιομέτρων, τους ξενώνες και τις θέσεις στάθμευσης. Τα υπόλοιπα 2 τετραγωνικά χιλιόμετρα βρίσκονται στη δυτική πλευρά του ποταμού και θα χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία πολιτιστικών εγκαταστάσεων και για αναψυχή (www.expo2010china.com).

Στην ανατολική πλευρά του ποταμού, υπάρχει ένα εργοστάσιο χάλυβα που αποτελεί σημαντική πηγή μόλυνσης, ναυπηγία, χημικά εργοστάσια και αποθήκες εμπορευμάτων, τα οποία θα μεταφερθούν καθώς και κατοικημένες περιοχές με χαμηλή ποιότητα ζωής και οι οποίες θα αναπλαστούν. Στην άλλη πλευρά, υπάρχουν ναυπηγία που θα μεταφερθούν και ομοίως με τα ανατολικά, κατοικημένες περιοχές που χρήζουν αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Στα βόρεια της περιοχής, βρίσκεται το μοντέρνο τμήμα της Σαγκάης, που αποτελεί την πύλη και το σύμβολο της πόλης (www.expo2010china.com).

2.3.2 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ YEOSU

Όπως προαναφέρθηκε, μία άλλη χώρα που έδειξε προθυμία για να φιλοξενήσει την καταχωρημένη EXPO για το έτος 2010, είναι η Κορέα. Η Κορέα χωρίζεται στη βόρεια Κομμουνιστική Κορέα και στη νότια Δημοκρατική Κορέα, με πληθυσμό περίπου 22,6 εκατομμύρια κατοίκους και πρωτεύουσα τη Σεούλ. (www.english.tour2korea.com).

World EXPO 2010
YEOSU KOREA

Η υποψήφια πόλη ήταν το Yeosu της νότιας Κορέας, ένα κέντρο με λεπτομερή οργάνωση που θεωρείται η πύλη της βορειοανατολικής Ασίας. Βρίσκεται στο νοτιότερο τμήμα της νότιας Κορέας, καθώς και στο κέντρο της θαλάσσιας διαδρομής που συνδέει την Κίνα με την Ιαπωνία (www.english.tour2korea.com).

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της έκθεσης είχε καθοριστεί η 1^η του Μαΐου και η 31^η του Οκτωβρίου αντίστοιχα. Το χρονικό αυτό διάστημα θεωρήθηκε ότι ήταν το

κατάλληλο με βάση το κλίμα και την τουριστική περίοδο της Κορέας. Κατά τη διάρκεια αυτών των έξι μηνών, η πόλη έλπιζε να προσελκύσει 30 περίπου εκατομμύρια επισκέπτες. Όσον αφορά τη γεωγραφική της θέση, αυτή ευνοούταν τόσο από το μέγεθος του πληθυσμού και της οικονομίας όσο και από το μέγεθος της επιθυμίας των ξένων χωρών να αναπτύξουν πολιτιστικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές σχέσεις με την Κορέα, την Ιαπωνία και την Κίνα (www.2010expo.or.kr).

Εικόνα 2.14: Η πόλη Yeosu

Πηγή: www.newsworld.co.kr

Η σημασία της έκθεσης για την Κορέα και το Yeosu

Από την άλλη πλευρά, η Κορέα επιθυμούσε να φιλοξενήσει ένα τόσο μεγάλο γεγονός για να βελτιωθούν οι υποδομές και οι εγκαταστάσεις της πόλης άλλα και να προβληθεί το Yeosu ως μεγάλο τουριστικό κέντρο. Για αυτήν ακριβώς την εξέλιξη, η κυβέρνηση της Κορέας διέθετε επενδυτικό, χρηματικό πόσο ύψους 8,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων (www.2010expo.or.kr).

Πιο συγκεκριμένα, τρεις ήταν οι στόχοι της Κορέας, που επιθυμούσε να επιτύχει μέσω της EXPO:

1. Η προώθηση μιας ισορροπημένης ανάπτυξης στους τομείς του πολιτισμού, της οικονομίας, της επιστήμης και της τεχνολογίας.
2. Η ενίσχυση της δημιουργικότητας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, όπως η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η απορρόφηση των φυσικών πόρων και η όξυνση της διαφοράς μεταξύ φτωχών και πλουσίων.

3. Η προώθηση της αρμονίας ανάμεσα στα έθνη, τις περιφέρειες και τις εθνικές ομάδες με διαφορετικές ιδεολογικές πεποιθήσεις (www.2010expo.or.kr).

Το θέμα και ο χώρος διεξαγωγής της έκθεσης

Το προτεινόμενο θέμα της έκθεσης ήταν “Συνάντηση Θάλασσας και Γης για μια Νέα Κοινωνία”. Αυτή η συνάντηση είχε ως σκοπό να προωθήσει την αμοιβαία συνεργασία και κατανόηση και να βοηθήσει στη δημιουργία μιας νέας κοινωνίας για μια καλύτερη ζωή. Οι συναντήσεις μεταξύ των πολιτισμών πραγματοποιούνταν μέσω της ναυσιπλοΐας και οι άνθρωποι ήταν ικανοί να γνωρίσουν και να καταλάβουν ως ένας τον άλλον. Με το άνοιγμα των θαλάσσιων διαδρομών, η ανθρωπότητα κατάφερε να ξεπεράσει τους περιορισμούς των ταξιδιών επί ξηράς και της μεταφοράς των αγαθών, και η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας έφερε τους ανθρώπους κοντά (www.2010expo.or.kr).

Εικόνα 2.15: Η χωροθέτηση του expo site της πόλης Yeosu

Πηγή: www.koreaheute.de

Επωφελούμενη από τη γεωγραφική, πολιτιστική, οικονομική και πολιτική της θέση, η Κορέα ήθελε να δώσει την ευκαιρία στον κόσμο να εξερευνήσει το σημαντικό θέμα της “Συνάντησης Ξηράς και Θάλασσας”. Για να συσχετίσει λοιπόν, το θέμα με το σκοπό της, είχε προτείνει τέσσερις υποενότητες. Η πρώτη υποενότητα ήταν “Νέες Τεχνολογίες για μια Νέα Κοινωνία”, η οποία στόχευε να εξερευνήσει τα επιτεύγματα του παρελθόντος και να προσπαθήσει να προβλέψει αυτά του μέλλοντος, όσον αφορά φυσικά τις θαλάσσιες πηγές. Το δεύτερο υποθέμα αφορούσε τη “Θαλάσσια Βιώσιμη Ανάπτυξη και τη Διατήρηση των Ακτών”, με σκοπό να εξετάσει την ακτογραμμή ως φυσικό περιβάλλον, το οποίο υπέστη μεγάλες αλλαγές με το πέρασμα των χρόνων από φυσικούς και ανθρωπογενείς παράγοντες. Η τρίτη υποενότητα είχε θέμα “Η Ξηρά

Συναντά τη Θάλασσα: Λιμάνια” και η τελευταία ήταν “Συνάντηση Πολιτισμών” (www.2010expo.or.kr).

Όσον αφορά τον τόπο διεξαγωγής, η έκθεση θα χωροθετούνταν στην περιφέρεια Dalcheon στο Yeosu, το νέο δηλαδή υφιστάμενο λιμάνι, με σκοπό να προστατευθούν οι παλιρροιακές περιοχές. Ο χώρος αυτός είναι ιδιοκτησία του δημοσίου, οπότε δε θα υπήρχε πρόβλημα, όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς και θα κάλυπτε μια έκταση των 1.463.000 τ.μ. Μέσα στα σχέδια της κυβέρνησης, ήταν η δημιουργία αεροδρομίου στην πόλη, αφού το πλησιέστερο αεροδρόμιο βρίσκεται σε ακτίνα περίπου 200 χιλιομέτρων, η καλύτερευση της κατάστασης του οδικού δικτύου για πιο γρήγορες μετακινήσεις και τέλος η επέκταση των σιδηροδρομικών γραμμών μέχρι την πόλη (www.2010expo.or.kr).

Η στρατηγική προώθησης της έκθεσης

Η προώθηση της έκθεσης για το έτος 2010 αποτέλεσε πολύ σημαντικό παράγοντα για την επιτυχία της. Η κυβέρνηση της Κορέας συνέθεσε ένα στρατηγικό σχέδιο δημοσιότητας της έκθεσης, στο οποίο σημειώθηκε μεγάλο ενδιαφέρον σε διάφορους τομείς. Έτσι λοιπόν, η Κυβέρνηση, μέσα από αυτό το σχέδιο έθετε σαν στόχο την αύξηση του δημόσιου και διεθνούς ενδιαφέροντος, την ενίσχυση της δημόσιας συμμετοχής, την κάλυψη και προβολή του γεγονότος από το διαδίκτυο, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης της χώρας άλλα και από τα μέσα του εξωτερικού και την προώθηση του θέματος και του λογότυπου. Όλα αυτά θα είχαν ένα αποτέλεσμα την προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων επισκεπτών τόσο από την ίδια τη χώρα όσο και από όλο τον κόσμο(www.2010expo.or.kr).

2.3.3 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ QUERETARO

Για την Καταχωρημένη Έκθεση για το έτος 2010, κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιαστεί και μία τρίτη υποψηφιότητα, αυτή της πόλης Queretaro στο Μεξικό. Η πόλη ιδρύθηκε το 1531 ως ινδική κωμόπολη. Το 1847, έγινε η πρωτεύουσα της περιοχής και είκοσι έτη αργότερα, ήταν η περιοχή της αποφασιστικής μάχης μεταξύ των δυνάμεων της Δημοκρατίας και της αυτοκρατορίας του Μαξιμίλιαν. Το 1917, το τρέχον σύνταγμα του Μεξικού συντάχθηκε και υπογράφηκε στο Queretaro (www.visitmexico.com).

**EXPO UNIVERSAL
2010 QUERETARO.**

Το Queretaro θεωρείται ως δυναμικό και μοντέρνο κράτος, ενώ η ομώνυμη πόλη σημειώνει μεγάλη ανάπτυξη των οικονομικών της δραστηριοτήτων, με ρυθμό ανάπτυξης μεγαλύτερο από τον εθνικό μέσο αναπτυξιακό όρο. Βρίσκεται στο κεντρικό Μεξικό, το οποίο έχει πληθυσμό περίπου 50 εκατομμύρια κατοίκους, μέσα σε μια ακτίνα 300 χιλιομέτρων από την πρωτεύουσά του. Η πόλη Queretaro, γνωστή για τη μεγάλη τουριστική της κίνηση και για τη σύγχρονη βιομηχανία της, είναι τοποθετημένη σε στρατηγικό σημείο, κοντά δηλαδή σε εμπορικά, βιομηχανικά και τουριστικά κέντρα (www.visitmexico.com).

Εικόνα 2.16: Η πόλη Queretaro

Πηγή: www.andalemexico.com

Όσον αφορά τη φιλοξενία της EXPO, η χώρα του Μεξικού έχει να επιδείξει τη μακρόχρονη εμπειρία του στη διοργάνωση μεγάλης κλίμακας διεθνών καλλιτεχνικών, επιστημονικών, πολιτιστικών και αθλητικών διοργανώσεων, όπως για παράδειγμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες το 1968, το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου το 1970 και το 1986 και άλλες τέτοιες διοργανώσεις. Επιπλέον, το μέγεθος των ξένων επενδύσεων,

το οποίο τα τελευταία πέντε χρόνια ανέρχεται σε 76 δισεκατομμύρια δολάρια, είναι σημαντικό πλεονέκτημα της περιοχής για τη διεκδίκηση της φιλοξενίας της EXPO 2010 (www.expomexico2010.com).

Η σημασία της έκθεσης για το Μεξικό και το Queretaro

Η διεκδίκηση της έκθεσης και η επιτυχία του Μεξικού να καταφέρει να κερδίσει τη φιλοξενία, είχε μεγάλη σημασία. Το έτος διεξαγωγής της έκθεσης, η οποία θα άρχιζε στις 17 Απριλίου και θα έληγε στις 16 Οκτωβρίου και η οποία θα προσέλκυε επισκέπτες της τάξης των 17,5 εκατομμυρίων, αποτελεί και εθνική γιορτή αφού συμπίπτει με δύο πολύ σημαντικά ιστορικά γεγονότα: τη Δισεκατονταετία της Ανεξαρτησίας και την Εκατονταετία της Επανάστασης. Το Queretaro έπαιξε σημαντικό ρόλο τόσο στην Ανεξαρτησία όσο και στην Επανάσταση του Μεξικού (www.expomexico2010.com).

Από την άλλη μεριά, εκτός από τους ιστορικούς λόγους, η Παγκόσμια αυτή Έκθεση θα αποτελούσε μια ευκαιρία για την πόλη να ενισχύσει και να εκσυγχρονίσει τις υποδομές της, με σκοπό τη μελλοντική της ανάπτυξη. Θα αποτελούσε λοιπόν, το έναυσμα για μια ανοδική αναπτυξιακή πορεία όλων των περιοχών που βρίσκονταν στη ζώνη επιρροής της έκθεσης. Αυτό το γεγονός θα περιελάμβανε κατασκευή και βελτίωση των μεταφορικών δικτύων και πιο συγκεκριμένα, αυτοκινητόδρομων, σιδηροδρόμων και αεροδρομίων, καθώς και μια άνθηση του τομέα των υπηρεσιών (www.expomexico2010.com).

Ακόμη, η έκθεση θα διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στη βελτίωση των υποδομών όλης της περιφέρειας, στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μεγάλων πόλεων της περιφέρειας και της πρωτεύουσας, αλλά και στην ενίσχυση της ανάπτυξης του κεντρικού τμήματος του Μεξικού (www.expomexico2010.com).

Το θέμα και ο χώρος διεξαγωγής της έκθεσης

Το προτεινόμενο θέμα της έκθεσης ήταν «Οι Ανθρωποι Προηγούνται», μέσα από το οποίο, στόχο αποτελούσε να δοθεί ενδιαφέρον στην έννοια της αξιοπρέπειας των ανθρώπων. Ακόμη, το θέμα απεικόνιζε την πρόοδο της ανθρωπότητας και το

περιβάλλον παρουσιάζονταν ως κεντρικό ζήτημα. Με σκοπό τη δημιουργία ενός πιο ανθρώπινου κόσμου, το θέμα της έκθεσης άγγιξε τα παρακάτω σημεία:

- Αβεβαιότητα για το μέλλον: Μέσα από την έκθεση θα γινόταν σαφές ότι η επιστήμη και η τεχνολογία δεν είναι ο σκοπός της ανθρώπινης εξέλιξης αλλά τα εργαλεία για να “προηγηθεί ο άνθρωπος”.
- Ανάγκη για παγκόσμια ηθική: Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογία των επικοινωνιών έχουν γεννήσει την ανάγκη για μια καινούρια βάση κατανόησης μεταξύ των εθνών.
- Επικοινωνία, ενημέρωση και η απόσταση μεταξύ των ανθρώπων: Η παγκόσμια έκθεση έπρεπε να διευκρινίζει ότι τα υψηλά επίπεδα της ευημερίας, τα οποία επιτυγχάνονται μέσα από τη χρησιμοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών, είναι αναγκαίο να επωφελούν όλες τις κοινωνικές ομάδες.
- Γενετική και Βιοτεχνολογία: Σημαντικό τομέα αποτέλεσε και η προώθηση της ανάλυσης των μυστηρίων της ζωής (www.expromexico2010.com).

Ο χώρος διεξαγωγής της έκθεσης είχε οριστεί στην περιοχή El Bajío. Αυτή η περιοχή περιβάλλεται από μια αλυσίδα βουνών και τη συνθέτουν τμήματα των κρατών του Queretaro, Guanajuato, Michoacan και του Jalisco. Η περιοχή συνδέεται με σύγχρονους αυτοκινητόδρομους, οι οποίοι ξεκινούν από ανατολικά και καταλήγουν βόρεια, νότια και δυτικά. Υπάρχουν επίσης, δρόμοι οι οποίοι καταλήγουν κυκλικά στην πόλη του Queretaro και η αστική συγκοινωνία συνδέει την περιοχή με το αεροδρόμιο του Μεξικού. Επιπλέον, θα κατασκευαζόταν ένα περιαστικό σύστημα σιδηροδρόμου που θα συνέδεε την περιοχή El Bajío με την πόλη του Μεξικού, καθώς και ένα αεροδρόμιο στο Queretaro για εθνικές πτήσεις (www.expromexico2010.com).

Ο χώρος βρίσκεται 15 χιλιόμετρα βόρεια από την πόλη Queretaro και αγγίζει τα όρια μιας φυσικής ημιάγονης περιοχής. Αυτή η ζώνη υπόκειται σε ειδική οικολογική νομοθεσία, η οποία είναι γνωστή ως Πένα Κολοράντα και χρησιμοποιείται για βοσκή, γεωργία και δασοκομία. Μετά την έκθεση ο χώρος διεξαγωγής και οι υποδομές της έκθεσης θα χρησιμοποιούνταν για τη δημιουργία τεχνολογικού πάρκου ή τεχνοπόλου (www.expromexico2010.com).

Η στρατηγική προώθησης της έκθεσης

Το Μεξικό θεώρησε πολύ καίριο ζήτημα την προώθηση και τη μετάδοση της Παγκόσμιας αυτής Καταχωρημένης Έκθεσης και στο σχέδιο που συντάχθηκε για αυτό ακριβώς το λόγο, το κράτος διέθετε 70 εκατομμύρια δολάρια. Το σχέδιο λοιπόν, είχε τρεις στόχους:

- να γνωστοποιήσει τη διοργάνωση της έκθεσης,
- να προσελκύσει όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες και
- να υποστηρίξει την εθνική συμμετοχή (www.expomexico2010.com).

Πιο συγκεκριμένα, τόσο για την τοπική ενημέρωση όσο και για τη διάδοση της διοργάνωσης στο εξωτερικό, θα χρησιμοποιούνταν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και το διαδίκτυο, εκδηλώσεις οι οποίες θα απεικόνιζαν την πρόοδο της EXPO, προώθηση του λογότυπου, παρουσίαση των αρχιτεκτονικών σχεδίων, ειδικά προγράμματα στην τηλεόραση και άλλοι τρόποι γνωστοποίησης (www.expomexico2010.com).

3 ΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ EXPO 2008

Εκτός από τη Θεσσαλονίκη, ενδιαφέρον για τη διεξαγωγή της Αναγνωρισμένης Παγκόσμια Έκθεσης του 2008 έχουν δείξει και οι πόλεις της Σαραγόσας και της Τεργέστης. Οι πόλεις αυτές έχουν στείλει, όπως και η Θεσσαλονίκη, τους αντίστοιχους φακέλους υποψηφιότητας στο ΒΙΕ για τη διεκδίκηση της έκθεσης. Παρακάτω γίνεται αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά και τα ισχυρά σημεία που παρουσιάζει τόσο η Σαραγόσα όσο και η Τεργέστη.

3.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΑΡΑΓΟΣΑΣ

Η πόλη της Σαραγόσας είναι μια πόλη με ρωμαϊκές ρίζες και ιστορία πάνω από 2000 χρόνια. Βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά της Ισπανίας με πληθυσμό γύρω στους 700.000 κατοίκους και διοικητικά ανήκει στην περιφέρεια της Αραγονίας της οποίας είναι και πρωτεύουσα (www.psoe-aragon.org)

Η περιφέρεια της Αραγονίας, με έκταση 47.667 τετραγωνικά χιλιόμετρα είναι μια από τις πιο δυναμικές περιφέρειες της Ισπανίας. Από το 1833 έχει χωριστεί σε τρεις επαρχίες: την Χουέσκα, την Τερουέλ, και τη Σαραγόσα. Συνορεύει με τις περιοχές της Ισπανίας με το μεγαλύτερο οικονομικό και πολιτικό βάρος. Οι περιοχές αυτές είναι η Μαδρίτη και η Καταλονία, η χώρα των Βάσκων και η Βαλένθια, αλλά και με δύο περιφέρειες της νότιας Γαλλίας (www.psoe-aragon.org).

Η επαρχία της Σαραγόσας και πιο συγκεκριμένα η πόλη της Σαραγόσας, η οποία είναι η πέμπτη σε μέγεθος πόλη της Ισπανίας, θα έλεγε κανείς πως βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι, καθώς απέχει ίση απόσταση από όλες τις μεγάλες πόλεις της Ισπανίας και πιο συγκεκριμένα τη Μαδρίτη, τη Βαρκελώνη, τη Βαλένθια και το Μπιλμπάο. Το γεγονός αυτό δίνει στην πόλη τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε ένα οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο (www.psoe-aragon.org).

Εκτός αυτών, η περιοχή της Σαραγόσας προσφέρει πολλές αντιθέσεις, καθώς στα

γεωγραφικά της όρια συμπεριλαμβάνονται τα Πυρηνναία όρη, η κοιλάδα του ποταμού Ebro και το βουνό Kordilera. Ο ποταμός Ebro, ο μεγαλύτερος ποταμός της Ισπανίας, διασχίζει την πόλη της Σαραγόσας και αποτελεί για αυτήν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της πόλης, καθώς η ανάπτυξη της πόλης αλλά και της ευρύτερης περιοχής έχει στηριχθεί στον ποταμό αυτό (www.saragosatx.areaguides.net).

3.1.1 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η Σαραγόσα όπως προαναφέρθηκε, απέχει το ίδιο από όλες τις μεγάλες πόλεις της Ισπανίας. Ο χρόνος που χρειάζεται κανείς είναι περίπου τρεις ώρες με το αυτοκίνητο, στο σύγχρονο αυτοκινητόδρομο που έχει κατασκευαστεί. Με το νέο σιδηρόδρομο ταχείας κυκλοφορίας AVE, ο οποίος έχει προγραμματιστεί να συνδέσει τη Σαραγόσα με τη Μαδρίτη και τη Βαρκελώνη, ο χρόνος ταξιδιού προβλέπεται να μειωθεί στο μισό, και οι διοργανωτές δίνουν μεγάλο βάρος στην κατασκευή αυτού του σιδηροδρόμου, καθώς και στην επέκταση και αναβάθμιση των υπηρεσιών του αεροδρομίου το οποίο απέχει μισή ώρα από την πόλη (www.zaragozaexpo2008.es).

Εικόνα 3.1: Οδικές προσβάσεις προς τη Σαραγόσα.

Πηγή: www.zaragozaenclavedeprogreso.com

Όσον αφορά τις μετακινήσεις μέσα στην πόλη της Σαραγόσας, 30 αστικές γραμμές λεωφορείων καλύπτουν τη μητροπολιτική περιοχή, με 110 εκατομμύρια επιβάτες το χρόνο να χρησιμοποιούν τις αστικές και υπεραστικές συγκοινωνίες, σύμφωνα με στοιχεία από το Δήμο της πόλης. Επιπλέον, εκτός από τα λεωφορεία, έχουν σχεδιαστεί να λειτουργήσουν δύο Light Rail Transit συνδέοντας τα κύρια σημεία της πόλης. Τέλος, όσον αφορά τις μεταφορές, έχει σχεδιαστεί από τους υπευθύνους το τρένο ταχείας κυκλοφορίας (AVE), με σκοπό να συνδέσει το αεροδρόμιο με την πόλη κάνοντας την διαδρομή ακόμη πιο γρήγορη (www.zaragozaexpo2008.es).

3.1.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ EXPO ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ

Η βασική ιδέα και ο βασικός στόχος των διοργανωτών της έκθεσης της Σαραγόσας είναι η στρατηγική αστικής ανάπτυξης της πόλης. Όπως αναφέρει άλλωστε και το Στρατηγικό Σχέδιο για τη Σαραγόσα, η διοργάνωση μια έκθεσης παγκόσμιας εμβέλειας θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη της περιοχής. Έτσι ο γενικός και βασικός στόχος της διοργάνωσης της EXPO είναι να μετατρέψει την πόλη της Σαραγόσας αλλά και την ευρύτερη περιοχή σε μια ανοιχτή μητρόπολη και σε μια διεθνή πύλη και γέφυρα για τη Λατινική Αμερική, αλλά να παραμείνει ταυτόχρονα ένα επικοινωνιακό κέντρο για την βορειοανατολική Ισπανία, στηριζόμενη πάντα βέβαια κατά το πλείστον στις δικές της εσωτερικές δυνατότητες (www.zaragozaexpo2008.es).

Το Στρατηγικό Σχέδιο της Σαραγόσας πιο συγκεκριμένα, διακρίνει τρεις διαφορετικούς στόχους για την πόλη, οι οποίοι θα επιτευχθούν μέσα από άξονες, υποάξονες και δράσεις τις οποίες θέτει το ίδιο το Σχέδιο, ώστε να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη με χρονικό ορίζοντα το 2010. Ο πρώτος στόχος αναφέρεται στην ευρύτερη περιοχή αλλά και στην ανάπλαση της πόλης της Σαραγόσας, ο δεύτερος επικεντρώνεται στην επιχειρηματική δραστηριότητα και την περιβαλλοντική μέριμνα, ενώ ο τρίτος στόχος έχει να κάνει με τους ανθρώπους, τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες τους (www.zaragozaexpo2008.es).

Η Διεθνής Παγκόσμια Έκθεση την οποία φιλοδοξούν να διοργανώσουν οι Ισπανοί, είναι μια δράση η οποία θα βοηθήσει στην επίτευξη των τριών στόχων που προαναφέρθηκαν αλλά και σε μια πληθώρα άλλων στόχων, οι οποίοι εντάσσονται στους τρεις βασικούς στόχους. Έτσι μέσω της EXPO θα υπάρξει μια αναβάθμιση της

σημασίας του ποταμού Ebro για την πόλη, καθώς οι αναπλάσεις οι οποίες θα γίνουν κατά μήκος του ποταμού θα τονίσουν τόσο τη σημασία αλλά θα συντελέσουν, με τις κατάλληλες υποστηρικτικές υποδομές, στην αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων. Κάτω από αυτή την έννοια, η έκθεση και πολύ περισσότερο ο χώρος στον οποίο θα φιλοξενηθεί, είναι μια ευκαιρία για την πόλη να αποκτήσει μετά το τέλος της έκθεσης ένα πολιτιστικό και επιστημονικό πάρκο που τόσο έχει ανάγκη (www.zaragozaexpo2008.es).

Εκτός αυτών, η διοργάνωση της EXPO ταιριάζει και με το Γενικό Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης για τη Σαραγόσα, που προσφάτως πήρε την τελική έγκριση και στο οποίο διατυπώνονται τόσο βραχυπρόθεσμοι όσο και μακροπρόθεσμοι στόχοι. Έτσι λοιπόν, η διοργάνωση της Παγκόσμιας Έκθεσης θα βοηθήσει τη Σαραγόσα να αποκτήσει το γόητρο που της έλειπε και να ενταχθεί πλήρως στο ευρωπαϊκό δίκτυο των μεγάλων πόλεων. Επιπλέον, η Σαραγόσα επιθυμεί να διεκδικήσει το ρόλο που διαδραματίζει στην περιφέρεια, οικονομικά και πολιτικά, με την προοπτική η επιρροή της αυτή να διαχυθεί και εκτός Ισπανίας, στις κοντινές γαλλικές περιφέρειες (www.zaragozaexpo2008.es).

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, βασικός στόχος από τη διοργάνωση της Παγκόσμιας Έκθεσης, είναι η πλήρης ένταξη του ποταμού στον αστικό ιστό και στις διάφορες αστικές λειτουργίες και χρήσεις, σε συνδυασμό με την αστική ανάπτυξη της πόλης και ακόμη περισσότερο την αναβάθμιση της περιοχής όπου θα φιλοξενηθεί η έκθεση. Έτσι, εάν επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η Σαραγόσα θα έχει την απαραίτητη υποδομή για να διαδραματίσει ένα ουσιαστικό ρόλο παγκόσμιας ευρωπαϊκής εμβέλειας.

3.1.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το θέμα το οποίο προτείνεται από τους διοργανωτές της για την Παγκόσμια Έκθεση της Σαραγόσας το 2008, είναι “Νερό και Βιώσιμη Ανάπτυξη” (www.zaragozaexpo2008.es). Το θέμα κρίνοντας το κάποιος από την πρώτη ματιά, θα μπορούσε να πει πως είναι υψίστης σημασίας για το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας, καθώς το νερό και οι υδάτινοι πόροι γενικώς, αποτελούν έναν από τους πιο σημαντικούς φυσικούς πόρους.

Η τεχνολογική πρόοδος στον 20^ο αιώνα, έδωσε την ψευδαίσθηση πως ο άνθρωπος θα μπορούσε να δαμάσει και να διαχειριστεί σωστά τις δυνάμεις και τους πόρους της φύσης. Παρόλα αυτά με τις μεγάλες ανακαλύψεις και τις προόδους σε πολλούς τομείς

της ανθρώπινης δραστηριότητας, πολύ σοβαρά οικολογικά αλλά και κοινωνικά προβλήματα πηγάζουν από τη χρήση και τη διαχείριση των φυσικών πόρων οι οποίοι δεν είναι σε αφθονία. Ένας τέτοιος φυσικός πόρος είναι και το νερό.

Οι λόγοι για τους οποίους διαλέχτηκε το θέμα από τους διοργανωτές και τονίζουν την τόσο σημαντική χρήση και διαχείριση των υδάτινων πόρων στα πλαίσια πάντοτε μιας βιώσιμης ανάπτυξης, είναι οι εξής:

- Το νερό είναι ζωή στον πλανήτη, βασικό συστατικό της βιόσφαιρας και ο κύκλος του νερού αποτελεί έναν από τους πλέον σημαντικούς κύκλους για τη διατήρηση όλων των ειδών των οικοσυστημάτων.
- Οι ποικίλες χρήσεις του νερού και των υδάτινων πόρων, από βασικό είδος διαβίωσης, έως τη χρήση του στη γεωργική καλλιέργεια και τη βιομηχανική παραγωγή.
- Οι υδάτινοι πόροι είναι ενέργεια, καθώς μέσω του κύκλου του νερού από την ατμόσφαιρα στους ωκεανούς, μπορούν να μετατραπούν σε ηλεκτρική και μηχανική ενέργεια.
- Το νερό είναι ένα “μονοπάτι” το οποίο φέρνει πιο κοντά τους ανθρώπους και τις περιοχές στις οποίες ζουν και εργάζονται, καθώς επίσης και τους πολιτισμούς τους, μέσω των θαλασσών και των ποταμών. Χρησιμοποιούνται δηλαδή σαν δίκτυα μεταφοράς και επικοινωνίας (www.zaragozaexpo2008.es).

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του θέματος, τη βιώσιμη ανάπτυξη δηλαδή, είναι γεγονός πως είναι η πλέον μεγαλύτερη και σημαντικότερη παγκόσμια πρόκληση για την ανθρωπότητα. Μια πρόκληση για την οποία έγινε πρώτη αναφορά το 1992 στη συνδιάσκεψη του Ρίο και στις επόμενες συναντήσεις για το περιβάλλον έως την πιο πρόσφατη το 2002 στο Γιοχάνεσμπουργκ. Βασική ιδέα της βιώσιμης ανάπτυξης είναι ο επαναπροσδιορισμός της σχέσης του ανθρώπινου παράγοντα και του περιβάλλοντος και η ανάπτυξη στρατηγικών τέτοιων, ώστε η χρήση των διαφόρων πηγών και μορφών ενέργειας από το περιβάλλον να γίνεται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε το περιβάλλον να μη γίνεται θυσία στο βωμό της ανάπτυξης (Μπεριάτος, 2002).

Οι διοργανωτές της έκθεσης επιθυμούν να δώσουν μια παγκόσμια διάσταση και έναν παγκόσμιο προβληματισμό στο θέμα των υδάτινων πόρων. Πιο αναλυτικά, βασικοί στόχοι της έκθεσης, όσον αφορά βέβαια το θέμα είναι οι εξής:

- Να προωθηθεί μια παγκόσμια αντίληψη για τους υδάτινους πόρους, άρρηκτα

συνδεδεμένη πάντοτε με τη βιωσιμότητα.

- Να δοθεί το απαραίτητο ερέθισμα στους ίδιους τους ανθρώπους να ευαισθητοποιηθούν ακόμη περισσότερο όσον αφορά τη χρήση και τη διαχείριση των υδάτινων και όχι μόνο φυσικών πόρων, αλλά να τους δώσει να καταλάβουν τις βλαβερές συνέπειες που έχει η αλόγιστη χρήση αυτών.
- Να ενσωματωθούν οι διάφορες αντιλήψεις για τη χρήση των υδάτινων πόρων, από τις παραδοσιακές μέχρι και τις πιο σύγχρονες, έτσι ώστε ο ένας να παραδειγματιστεί από τον άλλο (www.zaragozaexpo2008.es).

Το θέμα όπως προαναφέρθηκε είναι πολύ ενδιαφέρον και όπως είναι φυσικό θα κινήσει το ενδιαφέρον πολλών επισκεπτών αλλά και συμμετεχών. Το «Νερό και η Βιώσιμη Ανάπτυξη» είναι ένα θέμα που τέμνει εθνικά και διεθνή προβλήματα τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Επηρεάζει κάθε χώρα στον πλανήτη γη και τη διεθνή κοινότητα σαν σύνολο.

Το γεγονός πως το θέμα έχει παγκόσμιες διαστάσεις θα προκαλέσει το ενδιαφέρον για συμμετοχή στην έκθεση πολλών χωρών αλλά και διεθνών οργανισμών όπως η UNESCO, το Παγκόσμιο Συμβούλιο για τα Νερά και ο Διεθνής Οργανισμός για τους Υδάτινους Πόρους. Πολλοί υπολογίζονται και οι επισκέπτες της EXPO, καθώς όλο και περισσότεροι άνθρωποι ευαισθητοποιούνται και επιθυμούν να μάθουν περισσότερα για τη σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων αλλά και τις εναλλακτικές χρήσεις αυτών (www.zaragozaexpo2008.es).

Η Σαραγόσα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το θέμα της EXPO. Η σχέση της με το νερό φαίνεται από τα 2000 χρόνια ζωής της πόλης, καθώς είναι χτισμένη κατά μήκος του ποταμού Ebro, το μεγαλύτερο ποταμό της Ιβηρικής χερσονήσου. Η ανάπτυξη της πόλης στηρίχθηκε στον ποταμό, μιας και το χρησιμοποιούσε για πολλές χρήσεις, από μεταφορική έως και για πηγή ενέργειας. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τους δυο παραποτάμους του Ebro, τον Γκαλλέγκο και τον Χουέρβα και το Αυτοκρατορικό Κανάλι της Αραγονίας, οι οποίοι αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι στην ανάπτυξη της πόλης αλλά και της ευρύτερης περιοχής, θα αποτελέσουν μόνοι τους ένα παράδειγμα για το θέμα της έκθεσης. Πως μπορεί δηλαδή να συμβαδίσει η ανάπτυξη με τη σωστή χρήση και διαχείριση των υδάτινων πόρων (www.zaragozaexpo2008.es).

3.1.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ EXPOSITE

Ο χώρος όπου θα φιλοξενηθεί η έκθεση πρόκειται να χωροθετηθεί δίπλα στον ποταμό Ebro στην περιοχή Ranillas, στην ανατολική πλευρά της πόλης της Σαραγόσας. Η περιοχή αυτή έχει μια στρατηγική θέση στον αστικό ιστό της πόλης, την οποία θα πρέπει να εκμεταλλευτεί σωστά για να αναπτυχθεί φυσιολογικά, μιας και οι πιέσεις αστικοποίησης στον υπόλοιπο αστικό ιστό είναι πολύ έντονες τα τελευταία χρόνια (www.zaragozaexpo2008.es).

Εικόνα 3.2: Η χωροθέτηση του expo site της Σαραγόσας.

πηγή: www.zaragozaenclavedeprogreso.com

Επιπλέον, η χωροθέτηση του expo site δίπλα στον ποταμό που διασχίζει την πόλη σχετίζεται και με το θέμα της έκθεσης. Με αυτό τον τρόπο οι διοργανωτές θέλουν να ενσωματώσουν πλήρως τον ποταμό στον αστικό ιστό της πόλης αλλά και στις λειτουργίες αυτής, καθώς ο ποταμός μπορεί να γίνει ο κύριος μεταφορικός και όχι μόνο, άξονας της πόλης.

Εικόνα 3.3: Το expo site της Σαραγόσας

Πηγή: www.zaragozaenclavedeprogreso.com

Όσον αφορά το expo site ειδικότερα, έχει σχεδιαστεί να βρίσκεται σε δύο επίπεδα προσφέροντας έτσι περισσότερους και μεγαλύτερους χώρους για τις ανάγκες της έκθεσης. Το ένα επίπεδο θα είναι στο ίδιο ύψος με τον περιφερειακό δρόμο που φτάνει εκεί, όπου θα βρίσκονται επίσης και όλοι οι σταθμοί πρόσβασης, ενώ το άλλο επίπεδο του expo site, θα βρίσκεται στο ίδιο ύψος με τον ποταμό (www.zaragozaexpo2008.es).

Στη μια άκρη του χώρου θα βρίσκεται η “γέφυρα των περιπτέρων”, όπου σχεδιάζεται να στεγαστεί και το θεματικό περίπτερο της έκθεσης. Επιπλέον, η γέφυρα αποτελεί και έξοδο προς το νέο σταθμό των τρένων ο οποίος πρόκειται να στεγαστεί εκεί κοντά. Στην άλλη πλευρά του expo site, μεταξύ του νέου λιμανιού του ποταμού και των πεζογεφυρών της αριστερής όχθης αυτού, θα βρίσκεται το ισπανικό περίπτερο. Τα άλλα περίπτερα και κτίρια που θα κατασκευαστούν για τις ανάγκες της EXPO θα βρίσκονται ανάμεσα από τις δύο αυτές πλευρές, κατά μήκος της περιμέτρου του δρόμου (www.zaragozaexpo2008.es).

Πιο αναλυτικά, το περίπτερο της Σαραγόσας και της Αραγονίας, θα βρίσκεται δίπλα στο ισπανικό περίπτερο, τα εθνικά περίπτερα και αυτά των διεθνών οργανισμών θα βρίσκονται στο πρώτο επίπεδο δίπλα στον περιφερειακό, ενώ το συνεδριακό κέντρο δίπλα στη γέφυρα των περιπτέρων, στο ίδιο επίπεδο με τον περιφερειακό. Κάτω από τα περίπτερα των εθνικών συμμετοχών και των διεθνών οργανισμών, θα βρίσκονται οι βασικές εμπορικές ζώνες με τα εστιατόρια και τα μαγαζιά, καθώς επίσης και ένα μεγάλο ενυδρείο το οποίο θα είναι συνδεδεμένο με το θέμα της έκθεσης (www.zaragozaexpo2008.es).

Οι τέσσερις βασικές πύλες εισόδου στο χώρο της έκθεσης θα βρίσκονται στις τέσσερις γωνίες του. Η νότια είσοδος θα αποτελείται από τη “γέφυρα των περιπτέρων” και τις πεζογέφυρες του ποταμού που αναφέρθηκαν πιο πάνω, ενώ η ανατολική είσοδος θα βρίσκεται μεταξύ των περιπτέρων των εθνικών συμμετοχών, των διεθνών οργανισμών και του συνεδριακού κέντρου. Οι άλλες δύο πύλες εισόδου θα έχουν απευθείας σύνδεση με το χώρο στάθμευσης των αυτοκινήτων κάτω από τον περιφερειακό δρόμο στη νότια πλευρά του expo site (www.zaragozaexpo2008.es).

Εικόνα 3.4: Ο ποταμός Ebro και η σύνδεση του με το expo site

Πηγή: www.zaragozaexpo2008.es

3.1.5 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Όπως γίνεται κατανοητό από όλα τα παραπάνω, ο σχεδιασμός του expo site, δεν έγινε μόνο και μόνο για να καλυφθούν οι ανάγκες της έκθεσης αλλά και για μελλοντική χρήση του χώρου μετά τη λήξη της EXPO. Έτσι, σύμφωνα πάντοτε με τα σχέδια των διοργανωτών μετά την έκθεση η περιοχή όπου θα φιλοξενηθεί αυτή, θα χρησιμοποιηθεί ως πολιτιστικό και επιστημονικό πάρκο (www.zaragozaexpo2008.es).

Το πάρκο αυτό θα στεγάσει δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται τόσο πολιτιστικές όσο και κοινωνικές. Η περιοχή όπου θα στεγαστούν τα διοικητικά κτίρια και τα περίπτερα, θα φιλοξενήσει στο μέλλον ένα συνεδριακό κέντρο και ένα κέντρο όπου θα γίνονται μελέτες για το νερό. Σε αυτό εμπεριέχονται και ένα μουσείο, ένα ερευνητικό κέντρο καθώς επίσης και ένα ποτάμιο ενυδρείο. Τέλος, όσον αφορά τα κτίρια τα οποία θα χρησιμοποιηθούν από τις εθνικές συμμετοχές, αυτά μετά τη λήξη της έκθεσης μπορούν κάλλιστα να μετατραπούν σε γραφεία και κέντρα παραγωγής (www.zaragozaexpo2008.es).

3.1.6 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η διαχείριση και η οργάνωση της Παγκόσμιας Έκθεσης της Σαραγόσας ανατέθηκε στη Δημόσια Εταιρεία Σαραγόσα 2008, η οποία συστάθηκε για το σκοπό αυτό τον Ιούλιο του 2003. Οι φορείς που συμμετέχουν στην εταιρεία είναι:

- η κυβέρνηση της Ισπανίας,
- η κυβέρνηση της Αραγονίας,
- ο Δήμος της Σαραγόσας και
- το κοινοβούλιο της Αραγονίας (www.zaragozaexpo2008.es).

Όσον αφορά την κυβέρνηση της Ισπανίας ειδικότερα, δημιούργησε μια Εθνική Επιτροπή για την υποψηφιότητα της Σαραγόσας, με μέλη από τα Υπουργεία Ανάπτυξης, Εκπαίδευσης, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δημοσίων Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος, Οικονομίας και Επιστήμης και Τεχνολογίας (www.zaragozaexpo2008.es).

Η ισπανική κυβέρνηση θα είναι υπεύθυνη για την προώθηση της έκθεσης στο εξωτερικό, μέσω των πρεσβειών και των ταξιδιωτικών γραφείων. Επιπλέον, θα είναι υπεύθυνη για τη δρομολόγηση σημαντικών έργων υποδομής υψίστης σημασίας για τη διοργάνωση της EXPO αλλά και της πόλης της Σαραγόσας, όπως δρόμοι γρήγορης πρόσβασης στην πόλη, βελτίωση των υπηρεσιών του σιδηροδρόμου και δημιουργία υπερταχειών, επέκταση του αεροδρομίου κ.ά. (www.zaragozaexpo2008.es).

Η κυβέρνηση της Αραγονίας σε συνεργασία πάντοτε με το Δήμο της Σαραγόσας και το Δημοτικό Συμβούλιο αυτής, θα είναι υπεύθυνη για τις διάφορες υποδομές τοπικής κλίμακας, όπως το αστικό οδικό δίκτυο, τα αστικά λεωφορεία και τρένα κτλ. Παράλληλα, ο Δήμος της Σαραγόσας θα αναλάβει να αποκτήσει το χώρο, όπου σχεδιάστηκε να χωροθετηθεί το expo site δίπλα στον ποταμό Ebro, και θα αναβαθμίσει και θα αναπλάσει τις όχθες του ποταμού αλλά και της πόλης ολόκληρης (www.zaragozaexpo2008.es).

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί πως οι ιδιωτικές πρωτοβουλίες και οι ιδιωτικοί οργανισμοί που θα συμβάλλουν τόσο στην οργάνωση όσο και στη χρηματοδότηση της EXPO θα έχουν από την ισπανική κυβέρνηση κάποιου είδους φοροαπαλλαγή, θέλοντας με αυτό τον τρόπο, οι διοργανωτές της έκθεσης να αυξήσουν την ιδιωτική πρωτοβουλία στην οργάνωσή της (www.zaragozaexpo2008.es).

3.2 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΕΡΓΕΣΤΗΣ

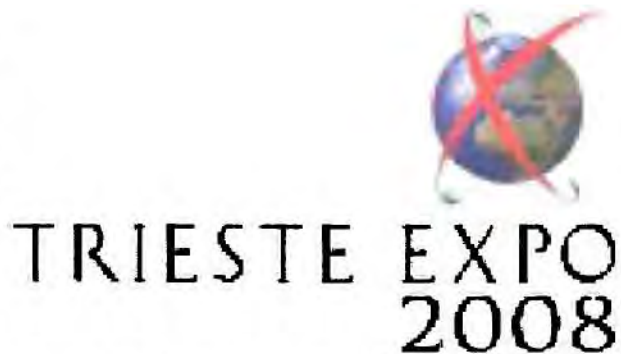
Η Τεργέστη βρίσκεται στο βορειότερο άκρο της Αδριατικής Θάλασσας και ανήκει διοικητικά στην περιφέρεια Friuli Venezia Giulia, η οποία συνορεύει βόρεια με την Αυστρία, ανατολικά με τη Σλοβενία και δυτικά με την

περιφέρεια της Βενετίας. Είναι η πόλη στην οποία η Κεντρική Ευρώπη συναντά τα Βαλκάνια και αποτελεί ένα κομβικό σημείο για όσους ταξιδεύουν προς την Κροατία και τις άλλες χώρες της πρώην ενωμένης Γιουγκοσλαβίας (www.area.trieste.it).

Η ποικιλομορφία του εδάφους τόσο στην περιφέρεια Friuli Venezia Giulia όσο και στην ίδια την Τεργέστη, ο συνδυασμός δηλαδή των βουνών των Άλπεων και των ακτών της Αδριατικής, έχει ως αποτέλεσμα η περιοχή αυτή να είναι ένας δημοφιλής πόλος έλξης των τουριστών. Το φαινόμενο αυτό ενισχύεται με το γεγονός ότι σε απόσταση 40 χιλιομέτρων από την Τεργέστη βρίσκεται η πόλη Aquileia, η οποία αποτέλεσε τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη κατά τη διάρκεια των Ρωμαϊκών Χρόνων (www.area.trieste.it).

Η περιφέρεια στην οποία βρίσκεται η Τεργέστη, είναι μια από τις πιο δυναμικές περιφέρειες της ιταλικής χερσονήσου και μια από πιο αναπτυγμένες, καθώς το εργατικό δυναμικό ανέρχεται σε 460.000 εργαζομένους σε διάφορους τομείς της οικονομίας από τους 1.200.000 κατοίκους της περιφέρειας. Αντίστοιχα, η Τεργέστη έχει πληθυσμό 213.000 κατοίκους, το οποίο αποτελεί το 25,76% της περιφέρειας. Το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού (15 με 64 ετών) είναι 63,91% και αποτελεί ένα δυνατό σημείο για την πόλη, την περιφέρεια αλλά και τη χώρα (www.area.trieste.it).

Επιπλέον, η Τεργέστη είναι μια κοσμοπολίτικη πόλη, η οποία για μεγάλο χρονικό διάστημα αποτελούσε το βασικό λιμάνι της Αυτοκρατορίας της Αυστρίας και της Ουγγαρίας, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί από τις ιδέες πολλών εθνών και να χαρακτηρίζεται σήμερα ως πολυεθνική κοινωνία (www.area.trieste.it). Το γεγονός αυτό συνδυαζόμενο ότι οι εκθέσεις αυτού του μεγέθους ενισχύουν τη συνάντηση πολλών πολιτισμών, γέννησε την ιδέα για τη φιλοξενία της Παγκόσμιας Έκθεσης για το 2008.

Εικόνα 3.5: Η γεωγραφική θέση της Τεργέστης

Πηγή: Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004

3.2.1 Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Όπως προαναφέρθηκε, η Τεργέστη αποτελεί σημαντικό μεταφορικό κόμβο χάρη στην ύπαρξη λιμανιού. Αποτελούσε για πολλά χρόνια την κύρια είσοδο για την Αυτοκρατορία της Αυστρο-Ουγγαρίας, αλλά ακόμη και σήμερα συνεχίζει να αποτελεί τον τερματικό σταθμό θαλάσσιων διαδρομών. Το λιμάνι της συνδέει επίσης χώρες εκτός Ευρώπης, ενισχύοντας με αυτόν τον τρόπο την εθνική πολιτική και οικονομική βάση της. Αναμφισβήτητα λοιπόν, το λιμάνι της πόλης συνιστά μια σημαντική υποδομή για την επιτυχή διοργάνωση της έκθεσης (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Το οδικό δίκτυο στην περιφέρεια της Τεργέστης κρίνεται επαρκή και καλά συνδεδεμένο με το κύριο εθνικό και διεθνές δίκτυο. Το σιδηροδρομικό δίκτυο συνδέει την Τεργέστη με τα κύρια ιταλικά και ευρωπαϊκά κέντρα και αριθμεί πολλές συνδέσεις. Το αεροδρόμιο Ronchi dei Legionari γειτνιάζει με την πόλη και συνολικά 5,5 περίπου εκατομμύρια επιβάτες επισκέπτονται την Τεργέστη και τη Βενετία μέσω των διεθνών αεροδρομίων. Επιπλέον, υπάρχει και άλλο αεροδρόμιο γειτονικά στην Τεργέστη, αυτό της Ljubljana, το οποίο προσφέρει 18 χιλιάδες περίπου συνδέσεις (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Η Τεργέστη είναι μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες επαρχίες της Ιταλίας με 1.175 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο και καλύπτει 212 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ακόμη, η πόλη της Τεργέστης αποτελεί έναν τόπο ανάπτυξης πολιτικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και οικονομικών ιδεών. Το γεγονός αυτό ενισχύεται από την ύπαρξη υψηλού επιπέδου επιστημονικών ιδρυμάτων, τα οποία στεγάζονται στην περιοχή του επιστημονικού πάρκου. Ο αριθμός αυτών των οργανισμών ξεπερνάει τα 70 και φτάνει τα 100, ένα δηλαδή πολύ ικανοποιητικό επίπεδο έρευνας και τεχνολογίας σε μια πόλη με πληθυσμό μόλις 230.000 κατοίκων. Επίσης, η πόλη προσφέρει 8 χιλιάδες κρεβάτια καθημερινά. Μέχρι το 2008 αυτός ο αριθμός υπολογίζεται να φτάσει στις 10 χιλιάδες (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Εικόνα 3.6: Οι χρονοαποστάσεις από την Τεργέστη

Πηγή: Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004

Η οικονομική κατάσταση των κατοίκων χαρακτηρίζεται ικανοποιητική με μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα μεγαλύτερο από το μέσο εθνικό όρο. Το επίπεδο εργασίας είναι ιδιαίτερα υψηλό όσον αφορά τον τριτογενή τομέα και η εσωτερική κατανάλωση στην επαρχία είναι υψηλή σε σχέση με το εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Ο αριθμός των επιχειρήσεων είναι λίγο μικρότερος από το μέσο εθνικό όρο και αυτό οφείλεται στο μεγάλο αριθμό εργαζομένων σε μεγάλες εταιρείες και σε σημαντικές παραγωγικές μονάδες (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

3.2.2 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ

Η προσπάθεια διεκδίκησης διοργάνωσης μιας Αναγνωρισμένης Παγκόσμιας Έκθεσης άρχισε το Φεβρουάριο του 1999, όταν ιδρύθηκε η “Associazione Triestexpo” από 14 αναγνωρισμένες προσωπικότητες από τον επιστημονικό και επαγγελματικό χώρο. Ο ρόλος αυτής της συνεργασίας ήταν να ερευνήσει τη φυσιολογία του σχεδίου για μια τέτοιου είδους διοργάνωση. Το όλο σχέδιο κινήθηκε γύρω από το νέο ρόλο που δύναται να διαδραματίσει τόσο η πόλη της Τεργέστης όσο και η περιφέρεια σε ευρωπαϊκό και μεσογειακό επίπεδο, με τα νέα δεδομένα στην Ευρώπη (διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις χώρες της ανατολικής και κεντρικής Ευρώπης) (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Με την ένταξη της Ουγγαρίας και Σλοβενίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το Μάιο του 2004, χώρες ιστορικά και γεωγραφικά κοντά στην Τεργέστη, η Τεργέστη σκοπεύει να διαδραματίσει έναν ουσιαστικό ρόλο στην περιοχή. Έτσι λοιπόν, η γεωγραφική της θέση είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η ευρύτερη περιοχή αναμένεται να ευνοηθεί από τις νέες εξελίξεις στη νέα διευρυμένη Ευρώπη. Με δεδομένο το πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό υπόβαθρο και τη φήμη μιας πολύ καλά αρχιτεκτονικά οργανωμένης πόλης, συμπεριλαμβανομένου και της περιοχής του παλιού λιμανιού, η Τεργέστη θεωρείται ιδανική πόλη να εκπροσωπήσει την Ιταλία σε μια Παγκόσμια Έκθεση τέτοιας σημασίας (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Έτσι λοιπόν τα τελευταία 50 χρόνια, η Τεργέστη στάθηκε αδύναμη να διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην περιοχή. Παραδόξως, με τα νέα οικονομικά και πολιτικά δεδομένα, μπορεί πλέον η πόλη μετατραπεί σε διεθνές οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο. Η έκθεση λοιπόν, θα βοηθήσει την πόλη στην προβολή και στην

περαιτέρω ανάπτυξή της, καθώς και στην ενίσχυση των υποδομών της (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Μέσω της έκθεσης, η διάρκεια της οποίας θα είναι τρεις μήνες μεταξύ 1 Ιουνίου και 31 Αυγούστου που σημειώνονται και κατάλληλες καιρικές συνθήκες, όλος ο αστικός ιστός θα αναδιαμορφωθεί. Κατ' αρχάς, η αστική περιοχή του Παλιού Λιμανιού, όπου θα αποτελέσει και το χώρο διεξαγωγής της έκθεσης, θα αναβαθμιστεί. Τα κτίρια που θα στεγάσουν τις δραστηριότητες της έκθεσης θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν στο μέλλον ως οικονομικά και πολιτιστικά κέντρα διεθνούς εμβέλειας για την πόλη. Τέλος, η ανάπλαση της κεντρικής περιοχής η οποία έχει σημαντικό ιστορικό ρόλο, θα συντελέσει στην αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου της πόλης (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Συγκεκριμένα, η Τεργέστη έχει ως σκοπό να αναδείξει την πολιτιστική της κληρονομιά. Ανακαινίζοντας το Παλιό Λιμάνι θα επιδείξει την αρχιτεκτονική και πνευματική της κληρονομιά ως σύμβολο της πόλης, γεγονός που αποτελεί αυτοσκοπό των Παγκόσμιων Εκθέσεων. Θα προβάλει τον τρόπο ο οποίος καθιστά ικανές όλες τις χώρες, εκσυγχρονίζοντας τις τοπικές τους πηγές και ενισχύοντας αυτούς τους πόρους με καινοτόμες δομές, να επωφεληθούν. Επιπλέον, επιθυμεί να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των χωρών και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία ενισχύεται τόσο από τις πολιτιστικές ανταλλαγές των κρατών όσο και από την πρόοδο της επιστήμης και της τεχνολογίας (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, η Παγκόσμια Έκθεση του 2008, με όλες τις απαραίτητες αναπτυξιακές υποδομές οι οποίες θα περιέχουν σχέδια και πλάνα για την εκμοντέρνιση της πόλης, σε συνδυασμό με τις εισροές από τις ιδέες και τους πολιτισμούς από όλο τον κόσμο που η Έκθεση θα επιφέρει, αποτελεί μια τεράστια ευκαιρία για την πόλη, την περιφέρεια και τη χώρα ολόκληρη.

3.2.3 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το θέμα που επιλέχθηκε για την Αναγνωρισμένη Έκθεση του 2008 από την Ιταλία είναι “Κινητικότητα της Γνώσης”. Η γνώση πρέπει να χρησιμοποιείται για να υπηρετεί την ανθρωπότητα, να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη και να βελτιώνει τις συνθήκες ζωής. Τα θέμα αντανακλά πολλές πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας. Μαρτυράει τον τρόπο της μεταφοράς και της ανταλλαγής της γνώσης, η οποία είναι υπεύθυνη για

τη βελτίωση του τομέα της εκπαίδευσης, της υγείας, της εργασίας, της επιστημονικής έρευνας, της ψυχαγωγίας και της τεχνολογίας (www.triesteexpo2008.it).

Από την άλλη πλευρά, το θέμα δείχνει τη φύση του ανθρώπου για εφευρέσεις, και εξερευνήσεις ή με άλλα λόγια τη δύναμη που παρακινεί την ανθρωπότητα για αλλαγή. Ακόμη, συνδέεται άμεσα με την εξέλιξη των μέσων μεταφοράς, τα οποία με την πρόοδο της τεχνολογίας γίνονται όλο και πιο ικανά να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ανθρώπων. Βρισκόμαστε σε μια εποχή όπου οι πληροφορίες και κατ' επέκταση η γνώση, μεταφέρονται με ταχύτατους ρυθμούς σε μεγάλες αποστάσεις, ενώ η ανθρωπότητα κατασκευάζει και βελτιώνει καθημερινά τις υποδομές, τα οχήματα και τον εξοπλισμό (www.triesteexpo2008.it).

Έτσι λοιπόν, το θέμα ενδιαφέρει όλες τις χώρες και αντικατοπτρίζει την ανάγκη για έναν πιο αποτελεσματικό και παραγωγικό τρόπο μεταφοράς της γνώσης και των ιδεών, στοιχείο πολύ σημαντικό για να φέρει κοντά χώρες με μεγάλη απόσταση μεταξύ τους και να επέλθει μια ισορροπημένη ανάπτυξη ανάμεσα στα έθνη.

3.2.4 ΠΩΣ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ

Η πόλη της Τεργέστης μπορεί να λειτουργήσει ως σύμβολο για τη μεταφορά της γνώσης, λόγω των παρακάτω χαρακτηριστικών της:

- Η Τεργέστη ως λιμάνι: το παλιό λιμάνι, όπου η έκθεση θα χωροθετηθεί, αντιπροσωπεύει την κινητικότητα των ανθρώπων και των εμπορευμάτων, μέσω της οποίας μεταφέρεται και η γνώση.
- Η Τεργέστη ως πόλη της επιστήμης: η πόλη είναι “λιμάνι της γνώσης”, όπου οι ιδέες φτάνουν και αποχωρούν και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η πόλη σημειώνει μια από τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στην Ευρώπη κέντρων και ανθρώπων που είναι αφοσιωμένοι στη γνώση, πολλοί από τους οποίους σχετίζονται με διεθνή συνεργασία. (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004). Δεν είναι τυχαίο ότι το “Διεθνές Κέντρο Θεωρητικής Φυσικής” ιδρύθηκε στην Τεργέστη το 1964 υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών (www.ictp.trieste.it)

Γίνεται κατανοητό ότι το θέμα παρουσιάζει σημαντική συσχέτιση με την Τεργέστη, αφού ολόκληρη η πόλη χαρακτηρίζεται ως πόλος έλξης της γνώσης και τα πολιτιστικά σταυροδρόμια την μετέτρεψαν σε διεθνές κέντρο επιστημών και

τεχνολογιών. Η ιστορική της σημασία ως μέρος μεταφοράς των ανθρώπων και των αγαθών, βοήθησε την Τεργέστη να αποτελέσει κέντρο διεθνής συνεργασίας σε διάφορους οικονομικούς τομείς.

Οι θεματικές ενότητες που θα αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια της έκθεσης είναι τέσσερις: “Υποδομές της γνώσης”, “Ιδέες μέσα στο χρόνο και το χώρο”, “Πόλοι έλξης της γνώσης και τοπική ανάπτυξη” και “Εξυπνη κινητικότητα” (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Όσον αφορά την πρώτη υποενότητα, “Υποδομές της γνώσης”, αυτές μπορούν να οριστούν ως εκείνες τις δομές, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διατήρηση και τη μεταφορά της γνώσης. Οι άνθρωποι δημιουργούν τόπους και χώρους με σκοπό να αναπτύξουν και να μεταφέρουν τις ιδέες και τις γνώσεις τους, και τα μέρη αυτά αποτελούν τους πόλους έλξης εκείνων που ενδιαφέρονται να μάθουν και να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της κοινωνίας. Σε αυτήν λοιπόν τη θεματική ενότητα, περιλαμβάνονται όλοι οι χώροι που συμβάλλουν στην εξέλιξη των ανθρώπων, όπως για παράδειγμα πανεπιστήμια, τεχνολογικά πάρκα και θερμοκοιτίδες ιδεών και επιχειρήσεων. Επιπλέον, σε αυτήν την ενότητα μπορούν να ενταχθούν υποθετικά μελλοντικά εργαστήρια ή και χώροι που θα απεικονίζουν είδωλα και παραστάσεις από μακρινά μέρη (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Στην ενότητα “Ιδέες μέσα στο χρόνο και το χώρο”, σκοπό αποτελεί να αποδειχθεί ότι τα φυσικά εμπόδια και οι μεγάλες αποστάσεις δε μπορούν να εμποδίσουν τη μεταφορά των γνώσεων και των ιδεών, και χάρη στην ανάπτυξη της τεχνολογίας οι άνθρωποι είναι ικανοί να συνεργάζονται μεταξύ τους ακόμα και αν βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση. Επίσης, αυτή η ενότητα υποδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο ο πολιτισμός και η παράδοση μπορούν να ενισχύσουν και να βοηθήσουν την τεχνολογία και την επιστήμη μέσα από την εξερεύνηση των φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών των προηγούμενων γενεών (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Η τρίτη ενότητα είναι “Πόλοι έλξης της γνώσης και τοπική ανάπτυξη”. Ως πόλος έλξης της γνώσης ορίζεται κάθε χώρος ο οποίος συνιστά ένα πολύπλοκο σύστημα εξέλιξης και κινητικότητας της γνώσης και εξελίσσεται με το πέρασμα του χρόνου, επηρεασμένο πάντα από τις αρχικές συνθήκες δημιουργίας του. Αυτό το θέμα συνδέει τη μεταφορά της γνώσης με την οικονομική και κοινωνική πρόοδο μιας περιοχής. Η οικονομική ανάπτυξη συσχετίζεται άμεσα με τη δημιουργία νέων υποδομών και την προσαρμογή των υφιστάμενων υποδομών στις νέες οικονομικές δομές. Οι τόποι που

πετυχαίνουν να δραστηριοποιηθούν σε σχέση με τα παραπάνω αποτελούν ταυτόχρονα και πόλους έλξης της γνώσης (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Τέλος, όσον αφορά την “Έξυπνη Κινητικότητα”, σκοπό αποτελεί η προβολή και η προώθηση σύγχρονων τρόπων μεταφοράς της γνώσης. Η κινητικότητα αυτή επιτυγχάνεται χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα, τα οποία χαρακτηρίζονται γρήγορα, άνετα, έξυπνα και φιλικά προς το περιβάλλον. Με άλλα λόγια αναλύονται τρόποι μεταφοράς της γνώσης μέσω καινοτόμων συστημάτων και υλικών (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

3.2.5 ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η Τεργέστη σκοπεύει να γεννήσει τον ενθουσιασμό και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή της Κυβέρνησης, των εθνικών οργανισμών και εταιρειών, των χορηγών, του τουριστικού τομέα και του γενικού κοινού. Ζωτικό ρόλο για την επιτυχή έκβαση της έκθεσης διαδραματίζει η κατάλληλη επικοινωνία με τις συμμετέχουσες χώρες και τους οργανισμούς τους (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Κατά πόσο θα σημειωθεί μεγάλη συμμετοχή αυτό εξαρτάται από τη στρατηγική που θα ακολουθηθεί. Στο σχέδιο προώθησης έχουν ομαδοποιηθεί σε ομάδες οι πιθανοί ενδιαφερόμενοι και σε κάθε μια από τις ομάδες αυτές, θα αναδειχθεί η πτυχή του θέματος που πιθανόν την ενδιαφέρει περισσότερο. Αυτές οι ομάδες είναι εταιρείες, πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα και επιστημονικά πάρκα, οικονομικές και αναπτυξιακές αντιπροσωπείες και οργανισμοί που έχουν σκοπό να επιφέρουν την οικονομική ανάπτυξη στις αναπτυσσόμενες χώρες (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Όσον αφορά την προώθηση του θέματος, εφόσον το ΒΙΕ αποφασίσει ότι η κατάλληλη χώρα είναι η Τεργέστη, μια βάση δεδομένων σε διάφορες γλώσσες θα δημιουργηθεί, με σκοπό να παρέχει πληροφορίες για τις υποενότητες του θέματος και τις αιτήσεις συμμετοχής, καθώς και πληροφορίες για διάφορες εκδηλώσεις και ειδικά προγράμματα για το θέμα. Αυτή η βάση δεδομένων θα είναι διαθέσιμη σε έντυπα και εφημερίδες, την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο. Επίσης, θα προβληθεί σε σχολεία, πανεπιστήμια, εταιρείες και οργανισμούς με ειδικούς απεσταλμένους (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

3.2.6 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ EXPO SITE

Ο χώρος του Παλιού λιμανιού είναι αυτός που επιλέχθηκε για να στεγάσει τις εκδηλώσεις και τα εκθέματα της έκθεσης. Είναι μία στενή και μακριά περιοχή με έκταση 600 χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων, μόλις ένα χιλιόμετρο από την “καρδιά” της πόλης. Βορειοανατολικά η περιοχή οριοθετείται από τις σιδηροδρομικές γραμμές και στα βορειοδυτικά από τη θάλασσα. Τα ιστορικά κτίρια, τα οποία κατασκευάστηκαν κυρίως για αποθηκευτικούς λόγους, σχηματίζουν τρεις παράλληλες γραμμές (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Εικόνα 3.7: Ο χώρος του Παλιού Λιμανιού της Τεργέστης

Πηγή: Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004

Η έκθεση θα απασχολεί μία έκταση 25 εκταρίων στο κέντρο του Παλιού Λιμανιού και άλλα 10 εκτάρια έξω από τον εκθεσιακό χώρο. 110 μεγάλα περίπτερα θα τοποθετηθούν σε τρεις παράλληλους άξονες τα οποία θα στεγάσουν τις συμμετέχουσες χώρες και το διεθνή οργανισμό. Τα τέσσερα θεματικά περίπτερα θα στεγαστούν στο πάνω επίπεδο των ιστορικών αποθηκών και θα επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω γεφυρών. Το ιταλικό περίπτερο θα είναι δίπλα στην Πλατεία Τεργέστης, ενώ στις υπόλοιπες πλευρές της πλατείας θα βρίσκονται τα νέα περίπτερα και έτσι η πλατεία θα

αποτελεί τον τόπο συνάντησης και θα χαρακτηρίζεται από διαμπερή κίνηση (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Εικόνα 3.8: Το master plan του expo site της Τεργέστης

Πηγή: Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004

Θα υπάρχουν χώροι εξυπηρέτησης, θερινό θέατρο και περίπτερα για τους χορηγούς. Έξω από το χώρο διεξαγωγής της έκθεσης θα ιδρυθούν τα δωμάτια για τη φιλοξενία του προσωπικού των κρατών-εκθετών κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και της λειτουργίας της έκθεσης, η χωρητικότητα των οποίων θα είναι 300 ατόμων, ενώ βορειοδυτικά θα δημιουργηθεί ένας μόνιμος χώρος στάθμευσης σε ένα υφιστάμενο ανάχωμα, με σκοπό να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των εκθετών και των επισκεπτών (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Η είσοδος θα πραγματοποιείται από τέσσερις πύλες από τις οποίες η μία θα οδηγεί σε χώρο στάθμευσης, η δεύτερη θα συνδέεται με την αστική συγκοινωνία, η τρίτη θα αποτελεί την είσοδο στην έκθεση για τους επισκέπτες που θα έρχονται με θαλάσσια συγκοινωνία και η τελευταία θα εξυπηρετεί τους πεζούς που θα έρχονται από την πόλη και το σιδηροδρομικό σταθμό (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Όσον αφορά την ασφαλή διεκπεραίωση της έκθεσης, σε κατάσταση ανάγκης τα νοσοκομειακά ασθενοφόρα θα έχουν άμεση και εύκολη πρόσβαση στο χώρο της

έκθεσης, ενώ αστυνομικά τμήματα θα χωροθετηθούν κοντά στην περιοχή, με αποτέλεσμα να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις ασφαλείας (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Όπως ορίζει το Στρατηγικό Σχέδιο για την EXPO 2008, το βασικό εκθεσιακό μοντέλο για τους ξένους εκθέτες θα είναι 500 τ.μ. και καμία συμμετοχή δε θα χρησιμοποιεί έκταση μεγαλύτερη των 1000 τ.μ. Τα εθνικά περίπτερα θα τοποθετηθούν στα ισόγεια των αποθηκών και η δυνατότητα της χρησιμοποίησης των ορόφων θα καλύπτουν τις πιθανόν χαμηλότερες ή υψηλότερες απαιτήσεις των εκθεμάτων (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Ο συνολικός χώρος όπου θα στεγαστούν τα εκθέματα, θα έχει έκταση 188,123 τ.μ., από τα οποία τα 109,943 τ.μ. θα στεγάσουν τα εκθεσιακά περίπτερα, τα 53,000 τ.μ. θα χρησιμοποιηθούν για τα περίπτερα των συμμετεχόντων κρατών, τα 21,500 τ.μ. θα αποτελέσουν το συνολικό χώρο για τα περίπτερα των διεθνών οργανισμών και τέλος, τα 11,680 τ.μ. θα είναι χώροι αναψυχής (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Όπως προαναφέρθηκε, στην πόλη θα μπορούν να διανυκτερεύσουν περίπου 10 χιλιάδες άτομα καθημερινά. Έτσι λοιπόν, κρίθηκε αναγκαίο να δημιουργηθούν προσωρινές εγκαταστάσεις για στέγαση των επισκεπτών, όπως χώροι κατασκήνωσης και πλοία που θα φιλοξενούν 2000 με 2500 άτομα καθημερινά, και τα οποία θα είναι αγκυροβολημένα κατά μήκος του εκθεσιακού χώρου (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Μια επιπλέον στρατηγική του υιοθετήθηκε είναι η δημιουργία χώρων στάθμευσης έξω από τα όρια του Δήμου της Τεργέστης για να εξυπηρετούνται καλύτερα οι τέσσερις είσοδοι στην EXPO 2008. Δύο τέτοιοι χώροι θα κατασκευαστούν στα δυτικά, ένας στα βόρεια και άλλος ένας στα νότια της πόλης. Αυτό το γεγονός θα μειώσει σε μεγάλο βαθμό την είσοδο με τα οχήματα των επισκεπτών που θα έρχονται οδικώς από τις γύρω περιφέρειες της Ιταλίας, και θα προωθηθεί η χρήση της αστικής συγκοινωνίας (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Μεγάλης χωρητικότητας λεωφορεία θα πραγματοποιούν διαδρομές. Τρεις νέες διαδρομές έχουν προγραμματιστεί, ενώ ταυτόχρονα θα ενισχυθούν οι θαλάσσιες μεταφορές τόσο για τη σύνδεση του χώρου της έκθεσης με τις άλλες ακτές της Τεργέστης όσο και για τη σύνδεση με τις ακτές όλης της Αδριατικής περιοχής (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Εικόνα 3.9: Προοπτική άποψη του expo site της Τεργέστης

Πηγή: Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004

3.2.7 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Μόλις λήξει η έκθεση, η περιοχή αυτή θα αποτελέσει το νέο κέντρο της ιστορικής πόλης. Το προσωρινά περίπτερα και οι κατασκευές θα καταστραφούν και τα παλιά αλλά ανακαινισμένα και τα καινούρια κτίρια θα χρησιμοποιηθούν για πολυάριθμες δημοτικές λειτουργίες. Τέτοιες λειτουργίες είναι γραφεία, υπηρεσίες περίθαλψης, εμπορικά κτίρια και κτίρια γενικώς τα οποία θα στεγάσουν υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των κατοίκων. Επίσης, σε αυτήν την περιοχή θα στεγαστούν τα γραφεία της Εμπορικής Έκθεσης της Τεργέστης, γραφεία που θα συνδέονται με το πανεπιστήμιο και τις έρευνες που αυτό διεξάγει και χώροι για πολιτιστικές δραστηριότητες (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Επιπλέον, θα στεγαστεί το συνεδριακό κέντρο και οι ανοιχτοί χώροι θα αποτελέσουν χώρους αναψυχής για τους κατοίκους. Μέσω της εκμετάλλευσης αυτού του χώρου, θα ικανοποιηθούν και οι ανάγκες για θαλάσσια αθλήματα και κολύμβησης και θα αποτελέσει όλη αυτή η περιοχή έναν ισχυρό πόλο έλξης τουριστών. Μεταξύ της δεύτερης και τρίτης γραμμής των κτιρίων θα δημιουργηθεί ένας καινούριος δρόμος που θα παρέχει μια ελκυστική διαδρομή μέσα στην πόλη και θα επιδεικνύει το χαρακτήρα της. Στα ανατολικά, μετά την τρίτη γραμμή των κτιρίων θα υπάρχει μία δίοδος για την τοπική αστική μετακίνηση (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

3.2.8 *ANAMENOMENOS AΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ*

5 εκατομμύρια περίπου έχει υπολογισθεί ο αναμενόμενος αριθμός επισκεπτών της έκθεσης. Οι 24 ταξιδιωτικές αντιπροσωπείες και τα 4 τουριστικά γραφεία που στεγάζονται στην πόλη κρίνονται αρκετά για να ανταποκριθούν στους επισκέπτες και να εγγυηθούν την ικανοποίηση των αναγκών τους. Ο τρόπος εκτίμησης του παραπάνω αριθμού είναι βασισμένος σε βαθιάς ανάλυσης έρευνα και στον αριθμό των επισκεπτών των Παγκόσμιων Εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν. Ακόμη, κατά πόσο το θέμα ενδιαφέρει τους επισκέπτες και η απόσταση από την πόλη της Τεργέστης έπαιξε καθοριστικό ρόλο για αυτόν τον υπολογισμό (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Οι επισκέπτες έχουν κατηγοριοποιηθεί σε τέσσερις ομάδες. Η πρώτη ομάδα αριθμεί 400 χιλιάδες επισκέπτες, οι οποίοι είναι Ιταλοί και ξένοι επισκέπτες της Friuli Venecia Giulia από τις γειτονικές περιοχές. 1,8 εκατομμύρια υπολογίζονται οι Ιταλοί και ξένοι επισκέπτες της Βενετίας από τις γειτονικές και πάλι περιοχές. Οι ταξιδιώτες από τις γειτονικές χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης υπολογίζονται περίπου 700 χιλιάδες, ενώ οι επισκέπτες από τις περιφερειακές πρωτεύουσες της Ιταλίας αριθμούνται σε 2,1 εκατομμύρια (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Γενικότερα, οι κάτοικοι της Ιταλίας σε ακτίνα 300 χιλιομέτρων από την Τεργέστη θα αποτελέσουν ένα ποσοστό της τάξης του 42% των συνολικών επισκεπτών, οι Ιταλοί τουρίστες ποσοστό όχι μεγαλύτερο του 28%, οι ξένοι τουρίστες των χωρών της ανατολικής Ευρώπης θα συμμετάσχουν με εκτιμώμενο ποσοστό της τάξης του 16% και τέλος, 14% του αναμενόμενου αριθμού επισκεπτών θα αποτελέσουν άτομα από άλλες διάφορες χώρες (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

3.2.9 *ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ*

Οι απαραίτητες οικονομικές πηγές για τα έξοδα διαδικασίας της προετοιμασίας για την κατάθεση της υποψηφιότητας έχουν ήδη δεσμευτεί. Τα χρηματικά αυτά ποσά θα προέλθουν από δημόσια κεφάλαια και από χορηγίες μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων και οι οποίες υποστηρίζουν αυτήν την πιθανή διοργάνωση από την αρχή της σύλληψης της ιδέας της διεκδίκησης (www.triesteexpo2008.it).

Σε τοπικό επίπεδο, η Επαρχία και ο Δήμος της Τεργέστης μαζί με το Εμπορικό Επιμελητήριο Βιομηχανίας και Σκαφών είναι μέτοχοι στην εταιρεία Trieste Expo Challenge 2008 S.C.p.A. Αυτές είναι οι τοπικές πηγές οικονομίας και διοίκησης του κεφαλαίου σε τοπικό επίπεδο. Η Trieste Expo Challenge 2008 S.C.p.A., η οποία ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2002 και έχει εφτά τμήματα, είχε ως έργο την οργάνωση της διαδικασίας ετοιμασίας του φακέλου υποψηφιότητας και συντονίζει τη διεκδίκηση, μέσω του Υπουργού Εξωτερικών και των περιφερειακών και τοπικών κυβερνήσεων (www.triesteexpo2008.it).

Επίσης, σχετίζεται διαρκώς με την “Ανεξάρτητη Διεύθυνση Συμβούλων” και άλλα μέλη τοπικού επιπέδου. Η Διεύθυνση απαρτίζεται από εκπροσώπους του οικονομικού, πολιτιστικού και επιστημονικού τομέα και διαδραματίζει για την εταιρεία έναν συμβουλευτικό ρόλο πάνω στις βασικές τεχνικές και θεματικές επιλογές. Επιπλέον, είναι υπεύθυνη για τα σχέδια συνεργασίας και χρησιμοποιεί εξαιρετους συμβούλους από τον τεχνικό, αρχιτεκτονικό, οικονομικό, στρατηγικό, επικοινωνιακό και περιβαλλοντικό τομέα. Για τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του χώρου διεξαγωγής της έκθεσης, θα πραγματοποιηθεί το τρέχων έτος 2004 ένας διαγωνισμός σχεδιασμού της περιοχής, μετά την απόφαση του ΒΙΕ για το ποια χώρα κρίνει κατάλληλη για τη φιλοξενία της έκθεσης (www.triesteexpo2008.it).

Για το στάδιο των αιτήσεων, η Κυβέρνηση ίδρυσε την “Εθνική Συντονιστική Επιτροπή EXPO 2008”, η οποία συντονίζει τις επαφές όλων των αρχών που εμπλέκονται είτε αυτές είναι δημόσιες είτε ιδιωτικές. Η Επιτροπή απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τη Λιμενική Αρχή και τα μέλη. Πρόεδρος είναι ο Υπουργός Εξωτερικών Υποθέσεων, η Λιμενική Αρχή απαρτίζεται από τον Υπουργό Βιομηχανίας, τη Λιμενική Αρχή και την εταιρεία Trieste Expo Challenge 2008 S.C.p.A., ενώ τα μέλη είναι οι Υπουργοί Οικονομίας, Βιομηχανίας, Περιβάλλοντος, Υποδομών και Μεταφορών, Εκπαίδευσης και Έρευνας, Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Εργασίας και Κοινωνικών Σχέσεων, Εσωτερικών, Τεχνολογικών Καινοτομιών και Εξωτερικού Ιταλίας (www.triesteexpo2008.it).

Αν η Ιταλία επιλεγθεί ως κατάλληλη όσον αφορά τη διεκδίκηση της έκθεσης, τότε έχει προγραμματιστεί να δημιουργηθεί η “Εθνική Επιτροπή EXPO 2008”, η οποία θα απαρτίζεται από το Γενικό Επίτροπο, το Γενικό Γραμματέα δηλαδή, τους υποεπιτρόπους, οι οποίοι θα είναι ο Υπουργός Βιομηχανίας και οι αντιπρόσωποι των τοπικών αρχών, και τέλος τα μέλη τα οποία θα είναι ακριβώς οι ίδιοι οι Υπουργοί και ο

ίδιος ο Πρόεδρος, όπως και στην Εθνική Συντονιστική Επιτροπή (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

Η αρμοδιότητα της Επιτροπής αυτής θα είναι η στρατηγική διαχείριση και η οργάνωση για την πραγματοποίηση των σχεδίων που συμπεριλαμβάνονται στο φάκελο υποψηφιότητας. Ο Γενικός Επίτροπος ορίζεται ως ο υπεύθυνος για την τήρηση των υποσχέσεων προς το ΒΙΕ και την καλή συνεργασία των μελών της Επιτροπής (Trieste Expo Challenge S.C.p.A, 2004).

4 Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Το πρωτογενές υλικό που χρησιμοποιήθηκε σε αυτό το σημείο αντλήθηκε από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας και τα Τομεακά Επιχειρησιακά Σχέδια του Γ' ΚΠΣ, καθώς και από το Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης. Η συλλογή και η επεξεργασία των στοιχείων αυτών συντέλεσε στην υλοποίηση της SWOT Ανάλυσης και τον προσδιορισμό των στρατηγικών αναπτυξιακών στόχων της πόλης της Θεσσαλονίκης,

Η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ως μεθοδολογικό εργαλείο αποτελεί ένα μοντελοποιημένο τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων, που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Απώτερος στόχος της είναι η συμβολή στον καθορισμό των στρατηγικών κατευθύνσεων του ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος της περιοχής. Η ανάλυση SWOT συνίσταται από τις τέσσερις εξίσου σημαντικές παραμέτρους:

- Δυνατά Σημεία
- Αδύνατα Σημεία
- Ευκαιρίες
- Απειλές

Οι δύο πρώτες παράμετροι (Δυνατά και Αδύνατα Σημεία) καθορίζονται από την ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος, δηλαδή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής, και αφορούν αποκλειστικά τον προσδιορισμό των πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων που πηγάζουν από την υφιστάμενη υποδομή και τα στοιχεία που αποτυπώνουν το κοινωνικό και οικονομικό της προφίλ. Η συλλογή, ανάλυση και επεξεργασία των χαρακτηριστικών στοιχείων που έχει προηγηθεί επιτρέπει την αξιολόγηση και τη σύνοψη των συμπερασμάτων σχετικά με τα δυνατά και αδύνατα σημεία, τα οποία σκιαγραφούν το χαρακτήρα της υπό μελέτης περιοχής (European Commission, 1999).

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που συγκροτούν το εσωτερικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης, εντοπίζονται και εξειδικεύονται οι παράμετροι που συνιστούν τα

δυνατά σημεία, τα οποία πρέπει να αναπτύξει η παραγωγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα στην περιοχή, καθώς και τα αδύνατα σημεία, τα οποία καλείται να περιορίσει ώστε να μην αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξή της (European Commission, 1999).

Κατ' αναλογία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα από την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος, που κατά κύριο λόγο αφορούν την ευρύτερη περιοχή καθώς και τους εξωτερικούς παράγοντες που την επηρεάζουν, οι οποίοι διαμορφώνουν και επηρεάζουν το πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ανάπτυξης των αγροτικών και αστικών περιοχών, προσδιορίζονται τα σημεία εκείνα που διαφαίνεται να αποτελούν ευκαιρίες για ανάπτυξη, που θα πρέπει ο στρατηγικός σχεδιασμός στην περιοχή μελέτης να εκμεταλλευτεί καθώς και κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσει στο μέλλον (European Commission, 1999).

Τα συμπεράσματα της ανάλυσης αυτής χρησιμεύουν στον καθορισμό των αξόνων παρέμβασης, που θα πρέπει να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν στην περιοχή μελέτης, έτσι ώστε να αρθεί η όποια μειονεκτικότητα της. Στον πίνακα 4.1 που ακολουθεί, συνοψίζονται τα κύρια αποτελέσματα της ανάλυσης για την περιοχή του Νομού Θεσσαλονίκης, ενώ στη συνέχεια αναλύεται και τεκμηριώνεται κάθε ένα από τα στοιχεία που συνθέτουν τα δυνατά, τα αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές για την ανάπτυξη της περιοχής.

Πίνακας 4.1: Ανάλυση SWOT της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής

<p>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σημαντική γεωπολιτική θέση • Πληθυσμιακός δυναμισμός • Σημαντικό μέγεθος του βιομηχανικού τομέα, με ισχυρή αλλά παραδοσιακή βάση • Ισχυρός πόλος ανάπτυξης εμπορίου και υπηρεσιών υγείας-τρόφου, εκπαίδευσης, έρευνας και ανάπτυξης • Βασικός ρόλος στην κατανάλωση, διοίκηση και διαχείριση • Ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών 	<p>ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γεωγραφική απόσταση από τα δυτικά ευρωπαϊκά κέντρα • Το παραγωγικό σύστημα δεν αναπτύσσει δυναμισμό • Απουσία ενός τοπικού πυρήνα μεγάλων επιχειρήσεων • Στρεβλή και μονοσήμαντη ανάπτυξη του τουρισμού • Έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες • Υψηλό ποσοστό ανεργίας • Υποβάθμιση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος • Αυθαίρετη δόμηση και συγκρούσεις χρήσεων γης • Ανεπαρκείς μεταφορικές υποδομές στον αστικό ιστό της πόλης
<p>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένταξη στην Οικονομική Νομισματική Ένωση • Σταδιακή ομογενοποίηση του Βαλκανικού οικονομικού χώρου • Ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομών • Ένταξη στις ευρωπαϊκά προγράμματα και διάθεση υψηλού ποσοστού της εθνικής χρηματοδότησης στην περιφέρεια • Αυξημένη τουριστικά κίνηση στους γύρω Νομούς 	<p>ΑΠΕΙΛΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οξύς διεθνικός και διαπεριφερειακός ανταγωνισμός για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων • Απουσία θετικών επιδράσεων από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

4.1.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Σημαντική γεωπολιτική θέση

Ένα από τα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής θεωρείται η γεωπολιτική θέση της Θεσσαλονίκης και οι εγκατεστημένες υποδομές που την καθιστούν αστικό κέντρο με μητροπολιτική λειτουργία. Με άλλα λόγια συγκροτεί ένα δυναμικό πόλο στα πλαίσια του ελλαδικού και του ευρύτερου Βαλκανικού οικονομικού χώρου, προσδίδοντας κατ' επέκταση μητροπολιτικά χαρακτηριστικά. Η θέση της είναι ευνοημένη ως προς τους αναπτυξιακούς άξονες και τα διευρωπαϊκά δίκτυα (διασταύρωση ΠΑΘΕ και Εγνατίας οδού, λιμάνι και αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης).

Πιο συγκεκριμένα, η Θεσσαλονίκη έχει προνομαχική θέση σε τρία χωρικά επίπεδα.

Το πρώτο χωρικό επίπεδο είναι αυτό της περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας, στο οποίο η Θεσσαλονίκη αποτελεί τη μεγαλύτερη πόλη και ως προς τον πληθυσμό της, τις υποδομές αλλά και το επίπεδο ανάπτυξής της. Η δεύτερη άμεση ζώνη επιρροής της πόλης είναι το Βορειοελλαδικό τόξο (από την Ήπειρο έως την ανατολική Μακεδονία και Θράκη), κατά μήκος του νέου άξονα της Εγνατίας. Τέλος, το τρίτο χωρικό επίπεδο είναι αυτό του βαλκανικού οικονομικού χώρου, στον οποίο λόγω της σημαντικής της τοποθεσίας, έχει συγκριτικό πλεονέκτημα για την οικονομική της ανάπτυξη σε σχέση με άλλες μεγάλες πόλεις των Βαλκανίων.

Πληθυσμιακός δυναμισμός

Θετική ένδειξη για το Νομό Θεσσαλονίκης αποτελεί ο μεγάλος αριθμός κατοίκων και εργατικού δυναμικού, με αυξανόμενη συγκέντρωση του αστικού πληθυσμού. Για κάθε πόλη έτσι και για τη Θεσσαλονίκη, το φαινόμενο της ισχυρής προσέλκυσης ατόμων αποτελεί την πύλη για την ανάπτυξη της περιοχής και για τη δημιουργία υποδομών και εγκαταστάσεων, τόσο από τους ίδιους τους πολίτες όσο και από το κράτος για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.

Η δημογραφική εικόνα του Νομού διαφέρει από την κλασική εικόνα της ελληνικής επαρχίας. Η ταχύτητα αύξησης του πληθυσμού του Νομού ήταν τα τελευταία χρόνια μεγαλύτερη από τη μέση ταχύτητα αύξησης του πληθυσμού της Ελλάδας και της Μακεδονίας. Στο γεγονός αυτό έρχεται να συμβάλλει και η ευνοϊκή ηλικιακή σύνθεση, με μια διόγκωση όμως των μεσαίων βαθμίδων στη δομή της πυραμίδας ηλικιών που είναι αποτέλεσμα της εισροής εσωτερικών μεταναστών. Το εργατικό δυναμικό αποτελεί ένα ποσοστό του 47,7% του συνολικού πληθυσμού.

Σημαντικό μέγεθος του βιομηχανικού τομέα με ισχυρή αλλά παραδοσιακή βάση

Η περιοχή μελέτης έχει αναπτύξει έντονα τη βιομηχανική της δραστηριότητα, η οποία είναι συγκρίσιμη με το μέσο Κοινοτικό όρο και ισχυρότερη από το μέσο εθνικό. Διαθέτει ισορροπημένη κλαδική διάρθρωση της βιομηχανίας, η οποία προσφέρει προοπτικές για οικονομίες κλίμακας και συνεργασίες είτε εντός εθνικών ορίων είτε εκτός συνόρων. Το μεγαλύτερο μερίδιο απασχόλησης συγκεντρώνεται στους κλάδους ενδύματος και υποδήματος, τροφίμων, επίπλων και καπνοβιομηχανίας, ενώ τελευταία εκδηλώνεται τάση έντασης κεφαλαίου, με υψηλό ποσοστό επενδύσεων σε

κλωστοϋφαντουργία και τρόφιμα (Μιχαηλίδης, 2003β).

Ισχυρός πόλος ανάπτυξης εμπορίου και υπηρεσιών υγείας-πρόνοιας, εκπαίδευσης, έρευνας και ανάπτυξης

Ο τριτογενής τομέας στο σύνολό του είναι στη Θεσσαλονίκη λίγο ισχυρότερος από ότι στην Αττική, σε ότι αφορά συμμετοχή στο ΑΕΠ και δυναμισμό επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, έντονη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν οι διεθνείς θαλάσσιες και εναέριες μεταφορές, καθώς επίσης και το εμπόριο αναδεικνύοντας την Θεσσαλονίκη σε βασική πύλη των Βαλκανίων.

Παράλληλα με τους τομείς αυτούς, η πρωτεύουσα της Κεντρικής Μακεδονίας παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη στους τομείς των υπηρεσιών υγείας-πρόνοιας, εκπαίδευσης, έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και των παραγωγικών υπηρεσιών. Έχει όλες τις βασικές προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη υπηρεσιών Έρευνας και Τεχνολογίας και την παροχή καινοτόμων υπηρεσιών προς τις τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, διαθέτει σημαντικά Εκπαιδευτικά και Τεχνολογικά Ιδρύματα, καθώς και Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα τα οποία, σε συνδυασμό με τις σύγχρονες υποδομές, μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη και διάδοση των νέων τεχνολογιών στην περιφερειακή οικονομία και να ενισχύσουν την παροχή σύγχρονων επιχειρηματικών υπηρεσιών.

Βασικός ρόλος στην κατανάλωση, διοίκηση και διαχείριση

Ο μητροπολιτικός ρόλος της Θεσσαλονίκης σε όλη την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας γίνεται ιδιαίτερα αισθητός όσον αφορά την κατανάλωση και τις υπηρεσίες διοίκησης και διαχείρισης. Η αυξανόμενη συγκέντρωση των παραπάνω λειτουργιών αποτελεί μοχλό προσέλκυσης των ανθρώπων της περιφέρειας για την κάλυψη των αναγκών τους στο πολεοδομικό συγκρότημα της πόλης. Αυτό βέβαια είναι απόρροια της υστέρησης των υπόλοιπων πόλεων από τέτοιου είδους λειτουργίες, με αποτέλεσμα όμως να ευνοείται η περιοχή μελέτης.

Ικανοποιητικό επίπεδο υποδομών

Η Θεσσαλονίκη έχει όλες τις αναγκαίες υποδομές για να στηρίξει της οικονομική της ανάπτυξη και να δραστηριοποιηθεί σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Το λιμάνι

αποτελούσε και αποτελεί το σημαντικότερο γεωφυσικό και γεωπολιτικό πλεονέκτημα της πόλης και είναι σήμερα από τους σημαντικότερους παράγοντες της ανταγωνιστικότητάς της. Αποτελεί φυσική πύλη της Βαλκανικής Χερσονήσου και το πρώτο διαμετακομιστικό κέντρο και με αυτές τις προοπτικές, το λιμάνι της Θεσσαλονίκης επεκτείνεται και εκσυγχρονίζεται συνεχώς και αποτελεί τον παράγοντα – κλειδί για την ανάπτυξη του εξωτερικού εμπορίου

Από την άλλη πλευρά, έντονη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν οι διεθνείς εναέριες μεταφορές. Στην Περιφέρεια υπάρχει ο δεύτερος σε μέγεθος αερολιμένας της χώρας. Το 1994 διακινήθηκαν 1.113.000 επιβάτες, ενώ εκφορτώθηκαν 11.735 τόνοι εμπορευμάτων. Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί και ο σιδηροδρομικός σταθμός της Θεσσαλονίκης, ο οποίος συνδέει καθημερινά τη Θεσσαλονίκη με την Αθήνα και τις Πρωτεύουσες των Βαλκανικών χωρών

Σε σχέση με τη λοιπή τεχνική υποδομή, το πρόγραμμα ανάπτυξης σύγχρονης τηλεπικοινωνιακής υποδομής αναδεικνύει τη Θεσσαλονίκη ως τηλεπικοινωνιακό κόμβο των Βαλκανίων. Η εισαγωγή του φυσικού αερίου επηρεάζει θετικά και το Νομό και η οικιακή και βιομηχανική χρήση του φυσικού αερίου έχει σημαντικά ενεργειακά, περιβαλλοντικά και οικονομικά αποτελέσματα. Η Βιομηχανική Περιοχή που λειτουργεί στο Νομό Θεσσαλονίκης αποδεικνύει το μεγάλο αριθμό βιομηχανιών και τη συνειδητοποίηση από τη νομαρχιακή διοίκηση του σημαντικού ρόλου μιας τέτοιας οργανωμένης ζώνης υποδοχής βιομηχανικών δραστηριοτήτων. Τέλος, το επίπεδο των υποδομών της εκπαίδευσης, υπηρεσιών και διοίκησης βρίσκεται σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο.

4.1.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΔΥΝΑΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Γεωγραφική απόσταση από τα δυτικά ευρωπαϊκά κέντρα

Σε αυτό το σημείο, αφού περιγράφηκαν παραπάνω τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της πόλης της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής, κρίνεται σκόπιμο να παρατεθούν και οι αδυναμίες που παρουσιάζει αυτή.

Όπως προαναφέρθηκε, η γεωγραφική θέση της Θεσσαλονίκης είναι ευνοημένη και δίνει στην πόλη το δικαίωμα και την ευκαιρία να εξελιχθεί και να αναδειχθεί σε μεγάλο οικονομικό ευρωπαϊκό κέντρο. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να αναφερθεί ότι

η πόλη βρίσκεται μακριά από τους έντονα αναπτυγμένους οικονομικούς πόλους της Ευρώπης και οι συνδέσεις με τα κέντρα αυτά είτε είναι ανεπαρκείς είτε ανασφαλείς. Το γεγονός αυτό είναι ευνόητο ότι περιορίζει σε μεγάλο βαθμό την προβολή της Θεσσαλονίκης ως μία μεγάλη μητροπολιτική περιοχή και τις ωφέλειες που θα απολάμβανε αυτή με πιθανή γειτνίαση με τα αστικά αυτά κέντρα.

Το παραγωγικό σύστημα δεν αναπτύσσει δυναμισμό

Παρατηρείται καθυστέρηση στην αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα και την αξιοποίηση των πρώτων υλών. Επίσης, ο πρωτογενής τομέας συντηρεί τον όποιο δυναμισμό του στην «περίμετρο», με άλλα λόγια αναπτύσσεται στις γύρω περιοχές και όχι στον ίδιο το νομό της Θεσσαλονίκης, αξιοποιώντας τη νέο-εμφανιζόμενη (λόγω οικονομικών μεταναστών) διαθεσιμότητα χαμηλού εργατικού κόστους. Αυτό το γεγονός έχει ως αποτέλεσμα την εξάρτηση της πόλης στην περιφέρεια για την κάλυψη της ζήτησης αγροτικών προϊόντων.

Όσον αφορά τους παραγωγικούς τομείς, έντονη παρουσιάζεται και η απουσία μακροπρόθεσμων τάσεων ανάπτυξης της βιομηχανίας, αφού στο βιομηχανικό σύστημα κυριαρχούν τα τυποποιημένα προϊόντα, οι παραδοσιακοί κλάδοι και η ανειδίκευτη εργασία. Η συγκέντρωση λοιπόν, της βιομηχανίας συνοδεύεται παράλληλα από ενδείξεις αποβιομηχάνισης, με ένταση ανεργίας στη μεταποίηση, καθώς και από μια σχετικά ισόρροπη κλαδική διάρθρωση. Έτσι, δημιουργείται ένα αρνητικό κλίμα για τη δημιουργία ενός διεθνώς ανταγωνιστικού παραγωγικού πόλου με ισχυρές δικτύώσεις και αλληλεπιδράσεις, λόγω υστέρησης στην παραγωγικότητα και απουσίας νέων δυναμικών κλάδων.

Απουσία ενός τοπικού πυρήνα μεγάλων επιχειρήσεων

Δεν έχει συγκροτηθεί τοπικά ένας πυρήνας μεγάλων δυναμικών επιχειρήσεων που θα ασκούσε κινητήριο ρόλο στο σύνολο της τοπικής οικονομίας. Μόνο 68 από τις βιομηχανίες της περιοχής μελέτης περιλαμβάνονται στις 1000 μεγαλύτερες ελληνικές βιομηχανίες, και αυτές εμφανίζονται να επιτυγχάνουν στην πρόσφατη περίοδο κυρίως την εξυγίανση της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης και λιγότερο την απόκτηση διευρυμένου μεριδίου αγοράς.

Στρεβλή και μονοσήμαντη ανάπτυξη του τουρισμού

Ο νομός αν και διαθέτει σημαντικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη πολύμορφης τουριστικής δραστηριότητας δεν έχει μέχρι στιγμής καταφέρει να επιτύχει κάποια τουριστική διαφοροποίηση. Αντιθέτως, κυριαρχεί ο παράκτιος μαζικός τουρισμός, με κύριες συνέπειες την εποχικότητα και την υπερεκμετάλλευση και υποβάθμιση των υφιστάμενων πόρων. Η παράκτια ζώνη της κεντρικής Μακεδονίας και κατά κύριο λόγο η Χαλκιδική και σε μικρότερο βαθμό η Πιερία, καθώς και οι ακτές της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης, είναι οι βασικοί χώροι υποδοχής αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών. Παρά το γεγονός ότι διαθέτει δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως χειμερινό, ορεινό, πολιτιστικό, αρχαιολογικό κ.λπ., δεν έχουν καταφέρει να αναπτύξει σε σημαντικό βαθμό αυτές τις δραστηριότητες

Επίσης, στην Θεσσαλονίκη, κυρίως λόγω των καλά οργανωμένων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων, κυριαρχεί ο μαζικός τουρισμός (charters, δίκτυα ταξιδιωτικών πρακτορείων, ομαδικές μετακινήσεις). Τα σημαντικότερα προβλήματα του τουριστικού τομέα είναι η αδυναμία ευελιξίας του στην αντιμετώπιση των διακυμάνσεων της διεθνούς ζήτησης, η μονοσήμαντη ανάπτυξη μιας κατηγορίας ζήτησης (θερινού – διακοπών) και οι υποβαθμισμένες τουριστικές υπηρεσίες.

Έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες

Σχετικά με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ η Θεσσαλονίκη φαίνεται να ενισχύεται ξεπερνώντας και το μέσο όρο της Χώρας. Όπως προκύπτει από τους υπόλοιπους δείκτες, η κυριαρχία της Θεσσαλονίκης φαίνεται να μειώνεται. Πέρα από τις διανομαρχιακές ανισότητες, υφίστανται έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες με κύριο χαρακτηριστικό την υποβάθμιση και απομόνωση των ορεινών και των εσωτερικών ζωνών.

Υψηλό ποσοστό ανεργίας

Η ανεργία στο Πολεοδομικό Συγκρότημα είναι υψηλή, ιδιαίτερα σε σχέση με το υπόλοιπο του Νομού. Το φαινόμενο αυτό και οι εξελίξεις του χρειάζονται συστηματική μελέτη με εκτιμήσεις των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής αυτής, οι 30.000 άνεργοι κατανέμονται ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, με ποσοστό γυναικείας ανεργίας σχεδόν διπλάσιο

(11,2%) από το αντίστοιχο των ανδρών (6,2%). Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζονται στις νέες ηλικίες, κυρίως στις ηλικίες 20-24 (35,6% των ανέργων γυναικών και 28,8% των ανέργων ανδρών) και 24-29 ετών (20,8% των ανέργων γυναικών και 19,7% των ανέργων ανδρών). Το εργατικό δυναμικό του νομού, το έτος 1997, ήταν 386.230 και παρουσίαζε αρκετά υψηλή ανεργία, η οποία ανερχόταν σε 46.550. Το εργατικό δυναμικό του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης ήταν 309.400 άτομα και παρουσίαζε αρκετά υψηλή ανεργία, που κατέφθανε τις 38.410 το έτος 1998.

Υποβάθμιση της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος

Έντονο παρατηρείται και το φαινόμενο της ρύπανσης του περιβάλλοντος λόγω των αστικών και των βιομηχανικών λειτουργιών, με αποτέλεσμα τη δημιουργία υποβαθμισμένων περιοχών, κυρίως γύρω από τη βιομηχανική ζώνη. Τόσο το φυσικό, όσο και το ανθρωπογενές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλότητα, και μοναδικότητες υψηλής αξίας. Τα προβλήματα που υποβαθμίζουν το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής οφείλονται κυρίως στις μεγάλες διαστάσεις της ανεξέλεγκτης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων με σοβαρή υποβάθμιση και καταστροφή οικοσυστημάτων, ακτών και υπόγειων υδροφορέων. Η σημαντική λοιπόν, επιβάρυνση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων σημειώνεται κυρίως λόγω της χρήσης φυτοφαρμάκων και αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων.

Αυθαίρετη δόμηση και συγκρούσεις χρήσεων γης

Σημαντικό πρόβλημα για την περιοχή αποτελούν επίσης, οι συγκρούσεις χρήσεων γης, λόγω της αδυναμίας ελέγχου της χωροθέτησης εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων και του ανεπαρκούς ελέγχου των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην ευρύτερη περιοχή πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ύπαρξη μεγάλου ανταγωνισμού για ξένες άμεσες επενδύσεις και ωθεί τη χωροταξική πολιτική προς την ελαστικοποίηση των χωροθετικών και περιβαλλοντικών ρυθμίσεων. Δε λείπει και το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή των χρήσεων γης και την υποβάθμιση σημαντικών φυσικών πόρων.

Ανεπαρκείς μεταφορικές υποδομές

Τα τελευταία χρόνια, όπως αναφέρεται και παραπάνω, η Θεσσαλονίκη και η ευρύτερη περιοχή της βελτίωσε σε μεγάλο βαθμό τις μεταφορικές υποδομές της, όπως για παράδειγμα η λειτουργία της Εγνατίας οδού και του ΠΑΘΕ, καθώς επίσης η βελτίωση του αεροδρομίου και των σιδηροδρομικών της συνδέσεων με την υπόλοιπη χώρα. Ωστόσο, σημαντικά κυκλοφοριακά προβλήματα παρουσιάζονται στον οδικό ιστό μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα. Πρέπει να αναφερθεί ότι εκτός από την αστική συγκοινωνία μέσω λεωφορείων, δεν υπάρχει άλλο μεταφορικό αστικό μέσο εντός του αστικού ιστού, γεγονός που αποτελεί σημαντικό μειονέκτημα της πόλης.

Σημαντική αδυναμία του λιμένα αποτελεί η ανεπαρκής κάλυψη απ' τον ΟΣΕ των αναγκών για σιδηροδρομικές μεταφορές των transit φορτίων, καθώς και η σύνδεση με τα δίκτυα χερσαίων μεταφορών μέσω των οδών της πόλης και όχι απ' ευθείας. Τόσο οι σιδηροδρομικές όσο και οι οδικές προσβάσεις στο λιμάνι είναι ακόμη σε μη ανταγωνιστική κατάσταση και η πρόσβαση στο λιμάνι έχει για την περιοχή σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Χρειάζεται συνεπώς σταδιακή και συστηματική αναβάθμιση και νέες χερσαίες συνδέσεις.

4.1.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Ένταξη στην Οικονομική Νομισματική Ένωση

Η ένταξη της χώρας στην Οικονομική Νομισματική Ένωση αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την πόλη της Θεσσαλονίκης. Συνέπεια αυτής της ένταξης αποτελεί η σταθερότητα του μακροοικονομικού κλίματος, μέσω της οποίας θα επιτραπεί η βελτίωση των παραγωγικών επιδόσεων στις ήδη «πρωτοπορούσες» περιφέρειες, όπως ο πόλος της Θεσσαλονίκης

Σταδιακή ομογενοποίηση του Βαλκανικού οικονομικού χώρου

Η πολιτική αστάθεια στα Βαλκάνια, η οποία επικρατούσε τόσα χρόνια, καθυστέρησε σε μεγάλο βαθμό τη δημιουργία ενός ενιαίου Βαλκανικού χώρου. Το γεγονός αυτό είχε αρνητικές επιπτώσεις όσον αφορά τις οικονομικές σχέσεις της Θεσσαλονίκης με τις μεγάλες πόλεις των Βαλκανίων. Πιο συγκεκριμένα, καθυστέρησε κατά πολύ την παραγωγή, το εμπόριο και την ανάπτυξη του λιμανιού της

Θεσσαλονίκης. Έτσι λοιπόν, είναι πολύ σημαντική για την περιοχή μελέτης τόσο η διευθέτηση και η ανάπτυξη ισότιμων διεθνών σχέσεων της χώρας με τους βόρειους γείτονες όσο και η βελτίωση του κλίματος με την Τουρκία.

Τώρα λοιπόν, με τη σταδιακή ομογενοποίηση του Βαλκανικού οικονομικού χώρου αναμένεται η επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων που βρίσκονται κοντά στις Βαλκανικές χώρες, και κατά συνέπεια και των επιχειρήσεων της Θεσσαλονίκης

Ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομών

Ένα ακόμη γεγονός που συνιστά για τη Θεσσαλονίκη ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και δίνει ευκαιρία στην πόλη για περαιτέρω ανάπτυξη είναι η ολοκλήρωση σημαντικών έργων υποδομής. Σε αυτά τα έργα ανήκουν η λειτουργία της Εγνατίας, ο ΠΑΘΕ και η βελτίωση της σιδηροδρομικής γραμμής Αθήνα – Ειδομένη, τα οποία καθιστούν την περιοχή μελέτης ως ιδιαίτερα ευνοημένη αφού βρίσκεται στη διασταύρωση των δύο βασικών μεταφορικών αξόνων της χώρας. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί και η διέλευση από τη Θεσσαλονίκη του βασικού ενεργειακού άξονα της χώρας καθώς και ενός σημαντικού ενεργειακού διαδρόμου.

Ένταξη στις ευρωπαϊκά προγράμματα και διάθεση υψηλού ποσοστού της εθνικής χρηματοδότησης στην περιφέρεια

Η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί την πύλη για την περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας να απολαμβάνει τους χρηματικούς πόρους των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης για τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών και τη στήριξη της ανταγωνιστικότητάς της. Είναι γεγονός πως ένα μεγάλο ποσοστό των χρηματικών ποσών απορροφώνται από την περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο Β΄ ΚΠΣ και στην περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, απορροφήθηκε ένα ποσοστό της τάξης του 13% των συνολικών χρηματικών πόρων, ενώ στο Γ΄ ΚΠΣ ένα ποσοστό της τάξης του 13,3%. Το γεγονός αυτό κατατάσσει την περιφέρεια δεύτερη όσον αφορά την κατανομή του περιφερειακού σκέλους των χρηματικών πόρων (Κουμούσης κ.ά., 2003).

Αυξημένη τουριστικά κίνηση στους γύρω Νομούς

Ο νομός Θεσσαλονίκης συμβάλλει σε πολύ μικρό ποσοστό στην τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας, αφού η δραστηριότητα συγκεντρώνεται στις άμεσα γειτονικές του παραθαλάσσιες περιοχές (Χαλκιδική, Πιερία), οι οποίες χαρακτηρίζονται από φυσικό περιβάλλον ποικιλότητας, ιστορικό περιβάλλον ενδιαφέροντος και σημαντική πολιτιστική υποδομή. Αυτό το γεγονός επηρεάζει θετικά την πόλη της Θεσσαλονίκης, η οποία λόγω της αυξημένης συγκέντρωσης υπηρεσιών προσελκύει και αυτή τους τουρίστες και επισκέπτες των γύρω περιοχών για να ικανοποιήσουν τις εμπορικές, καταναλωτικές και ψυχαγωγικές τους ανάγκες.

4.1.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΠΕΙΛΩΝ

Οξύς διεθνικός και διαπεριφερειακός ανταγωνισμός για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων

Το τοπικό παραγωγικό σύστημα, εφόσον δεν αναπτύσσει δυναμισμό ισχυρότερο από αυτού της χώρας ή της περιοχής της Αττικής, υπόκεινται στις περιοριστικές συνθήκες που ισχύουν για το σύνολο της χώρας. Οπότε λοιπόν, η Θεσσαλονίκη καλείται να λάβει μέρος στον οξύ διεθνικό και διαπεριφερειακό ανταγωνισμό για την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων. Προσπαθεί να επιτύχει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης σε μια εποχή, στην οποία τα διαθέσιμα κεφάλαια προσανατολίζονται κυρίως προς τις βραχυπρόθεσμες αποδόσεις και όχι προς τη μακροπρόθεσμη παραγωγική επένδυση, η οποία πληροί καλύτερα τους όρους ανταγωνισμού (Μιχαηλίδης, 2003β)

Απουσία θετικών επιδράσεων από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Η παραπάνω απειλή, συνδυαζόμενη με την απουσία ξένων επενδύσεων στην περιοχή αποτελούν σοβαρό πρόβλημα και αποδυναμώνουν τον ρυθμό ανάπτυξης όχι μόνο της πόλης αλλά και όλης της περιφέρειας. Δεν εμφανίζονται αξιόλογες θετικές επιδράσεις στο παραγωγικό σύστημα από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, από την πλευρά της προσφοράς. Δεν υλοποιούνται, εδώ και αρκετά χρόνια, Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην περιοχή και το γεγονός αυτό στερεί το τοπικό παραγωγικό σύστημα από την κυριότερη πηγή εισαγωγής καινοτομίας και επιχειρηματικού δυναμισμού. Η περιοχή εξακολουθεί να μη μπορεί να επηρεάσει τα βασικότερα από τα κίνητρα

προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων.

Δεν εμφανίζονται ορατές αξιόλογες θετικές επιδράσεις στο παραγωγικό σύστημα της περιοχής από το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, ούτε από την πλευρά της ζήτησης. Η δεκαετής πλέον εμπειρία επιτρέπει την εκτίμηση ότι συνολικά οι Βιομηχανικές Περιοχές δε συνιστούν άμεσα ούτε απειλή για την ελληνική και την τοπική οικονομία ούτε ευκαιρία. Παράλληλα, είναι ελάχιστη η παρουσία των επιχειρήσεων της Θεσσαλονίκης στις κυριότερες περιοχές ελληνικής επενδυτικής επέκτασης. Στις 20 ελληνικές επενδύσεις στα Σκόπια συμμετέχουν 4 επιχειρήσεις με έδρα τη Θεσσαλονίκη, ενώ στις 14 μεγαλύτερες ελληνικές επενδύσεις στη Βουλγαρία, συμμετέχει μόλις 1 με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

4.2 ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες της πόλης της Θεσσαλονίκης απεικονίζονται στο Στρατηγικό της Σχέδιο. Οι στόχοι λοιπόν, και οι άξονες προτεραιότητας ανταποκρίνονται στις βασικές αρχές του τριπτύχου της βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίες είναι η Οικονομική Ανάπτυξη, η Κοινωνική Δικαιοσύνη και η Προστασία του Περιβάλλοντος, καθώς και στις αντίστοιχες επιδιώξεις για διεθνοποίηση και χωρική συνοχή, ανταγωνιστικότητα και καινοτομία, ισότητα ευκαιριών και κοινωνική συνοχή, οικολογική ισορροπία και ποιότητα ζωής. Οι αρχές αυτές προσανατολίζουν τη διατύπωση και εξειδίκευση των παρακάτω βασικών αξόνων προτεραιότητας.

- *Διεθνής ρόλος και συνοχή του εθνικού χώρου.* Η διεθνοποίηση της πόλης είναι μια ιστορική δυνατότητα με πολλές εκδοχές και αποτελεί τη συνισταμένη των προσπαθειών που καταβάλλονται και των προτεραιοτήτων που επιδιώκονται από μια πλειάδα θεσμικών υποκειμένων (επιχειρήσεων, φορέων κ.τ.λ.), τα οποία συνεισφέρουν διαφορετικά στο κόστος και αναμένουν διαφορετικά οφέλη από κάθε βήμα που πραγματοποιείται. Σε όλες τις περιπτώσεις όμως, η διεύρυνση του διεθνούς ρόλου της Θεσσαλονίκης συναρτάται με την ουσιαστική συμβολή της στη συμπληρωματική και ισόρροπη ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας. Ο διεθνής μητροπολιτικός χαρακτήρας της Θεσσαλονίκης αποτελεί κατ' αυτό τον τρόπο έναν κεντρικό άξονα προτεραιότητας στο Στρατηγικό Σχέδιο.
- *Ανταγωνιστικότητα και καινοτομία.* Καθοριστικό στοιχείο για το επίπεδο ανάπτυξης

της πόλης είναι η ικανότητα προσαρμογής του αστικού συστήματος στις νέες τεχνολογικές δυνατότητες, μέσω της εισαγωγής καινοτομιών σε όλα τα επίπεδα, με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς του. Αυτό συνεπάγεται ότι η ικανότητα της πόλης να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού θα πρέπει να στηριχθεί στη συνέργια των προσπαθειών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ούτως ώστε η επιχειρηματική δραστηριότητα να λειτουργεί σε ένα περιβάλλον που ευνοεί και υποστηρίζει ενεργά τη συνεργασία, τα επιχειρηματικά δίκτυα και τις πρωτοβουλίες καινοτομίας.

- *Κοινωνική συνοχή και ισότητα ευκαιριών.* Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής έχει αναδειχθεί ως ένα κεντρικό και κρίσιμο ζήτημα για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών πόλεων, μέσα στις νέες συνθήκες της παγκόσμιας οικονομίας. Οι αντιθέσεις και οι ανισότητες που δημιουργούνται κατά την αναπτυξιακή διαδικασία, θέτουν σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή. Επιδίωξη του Στρατηγικού Σχεδίου είναι η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην παραγωγή και διανομή του αναπτυξιακού αποτελέσματος, τις νέες υποδομές, τις εξυπηρετήσεις και τις γνώσεις, ούτως ώστε να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιθωριοποίηση αδύναμων κοινωνικών ομάδων.
- *Οικολογική ισορροπία και ποιότητα ζωής.* Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η εξασφάλιση της οικολογικής ισορροπίας, συμπεριλαμβάνοντας τόσο τους φυσικούς πόρους όσο και την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελεί πλέον κεντρική επιδίωξη της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η επανάκτηση της σχέσης του φυσικού στοιχείου με το τεχνητό στοιχείο της πόλης αποτελεί προϋπόθεση για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτό, η πόλη θα πρέπει να γίνει κατανοητή ως ενιαίο σύστημα με την ευρύτερη περιοχή της, ενώ η διάγνωση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί το πρώτο βήμα για την κατανόηση και την αντιμετώπιση των προβλημάτων.

4.3 ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ EXPO 2008

Συχνά γίνεται λόγος για μεγάλα έργα στις πόλεις, πράγμα που παραπέμπει στα λεγόμενα “grand projects”. Οι επιπτώσεις των grand projects αποδείχθηκε ότι έχουν διάρκεια, διότι ο ρόλος τους στον αστικό χώρο και την πολιτιστική ζωή της πόλης εξακολουθεί και σήμερα να είναι μεγάλος (Δέφνερ, 1999).

Εκτός από τις περιπτώσεις των πόλεων που διοργάνωσαν Παγκόσμιες Εκθέσεις και αναφέρθηκαν παραπάνω, παραδείγματα πόλεων που δέχθηκαν αυτές τις θετικές επιπτώσεις, είναι οι αστικές περιοχές του Μάντσεστερ, της Γλασκόβης και της Βαρκελώνης, οι οποίες έχουν διοργανώσει, ή διεκδικήσει, ειδικά γεγονότα: το Μάντσεστερ διεκδίκησε του Ολυμπιακούς Αγώνες του 1996 και του 2000, η Γλασκόβη ήταν η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 1990 και η Βαρκελώνη φιλοξένησε του Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992 (Δέφνερ, 1999).

Έτσι, στόχος της ανάληψης της διοργάνωσης της EXPO δε μπορεί να είναι απλώς η πραγματοποίηση ενός βιώσιμου μεγάλου οικονομικού γεγονότος στη Θεσσαλονίκη, αλλά ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας παρέμβασης πολύ μεγάλης κλίμακας η οποία πρέπει να αναζωογονεί τον αναπτυξιακό δυναμισμό της Θεσσαλονίκης (και, κατά έμμεση επίπτωση, της Κεντρικής Μακεδονίας και της χώρας) σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, σαν κινητήρα ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής και όχι μόνο σαν μηχανισμός αύξησης των τριτογενών δραστηριοτήτων και δημιουργίας απασχόλησης στον κατασκευαστικό και τον τουριστικό τομέα, να εντάσσεται λειτουργικά στο σχεδιασμό ανάπτυξης της πόλης, να αξιοποιήσει αποδοτικά τους επενδυτικούς πόρους που θα διατεθούν, να οδηγήσει σε αναβάθμιση του εκθεσιακού φορέα της Θεσσαλονίκης και να δώσει στην πόλη μια εικόνα κύρους.

Πιο συγκεκριμένα, τα άμεσα και έμμεσα οφέλη που θα αποκομίσει η Θεσσαλονίκη από την ανάληψη της EXPO 2008 είναι πολλά και σημαντικά. Αναλυτικότερα, η έκθεση:

- Θα ενθαρρύνει την ολοκλήρωση και την ενίσχυση των υποδομών και των υπηρεσιών που θα επιτρέψουν στην πόλη να αντιμετωπίσει την πρόκληση του διεθνοποιημένου ρόλου της.
- Θα την αναδείξει ως πρωταρχικό παραγωγό γνώσης και ερευνητικό κέντρο για ολόκληρη την νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο.
- Θα ενισχύσει τη διεθνή προβολή της και θα αυξήσει την προσέλκυση των επισκεπτών της.
- Θα ενισχύσει την κουλτούρα των συντονισμένων στρατηγικών από πλευράς των επιχειρήσεων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης.
- Θα ενθαρρύνει την επιχειρηματική και επενδυτική δραστηριότητα στις περιοχές που συνδέονται με το θέμα της EXPO 2008 και στους τομείς ευρύτερου στρατηγικού

ενδιαφέροντος για τον αναπτυξιακό προγραμματισμό της χώρας.

- Θα την καθιερώσει ως χώρο καλλιτεχνικής δημιουργικότητας, παραγωγής και επίδειξης και της διαπολιτισμικής όσμωσης και αλληλεπίδρασης (Γούτα, 2004).

4.4 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Παραπάνω αναλύθηκαν οι αναπτυξιακοί και στρατηγικοί στόχοι της πόλης της Θεσσαλονίκης, όπως αυτοί παρουσιάζονται μέσα από τους άξονες προτεραιότητας του Στρατηγικού Σχεδίου της πόλης. Έπειτα, παρουσιάστηκαν οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι που έθεσε η ομάδα προετοιμασίας της διεκδίκησης της EXPO 2008. Από τις παραπάνω δύο αναφορές, συμπεραίνεται ότι υπάρχουν πολλά κοινά σημεία ανάμεσα στους στόχους της διοργάνωσης και της ανάπτυξης της πόλης.

Αυτή η συνάφεια των στόχων γίνεται ορατή, καθώς οι στόχοι της διοργάνωσης κατά κάποιο τρόπο έρχονται και συμπληρώνουν τους στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου. Η επιδίωξη είναι κοινή και αυτή δεν είναι άλλη από την ανάπτυξη της πόλης τόσο στον οικονομικό και ανταγωνιστικό τομέα, όσο και στην καλυτέρευση της ζωής των κατοίκων της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Στον πίνακα 4.2 που ακολουθεί, παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο οι στρατηγικοί στόχοι συνδέονται με τους στόχους διοργάνωσης.

Πίνακας 4.2: Συνάφεια στρατηγικών στόχων της Θεσσαλονίκης και στόχων διοργάνωσης της EXPO

Στόχοι διοργάνωσης \ Στρατηγικοί Στόχοι	Διεθνής ρόλος/ συνοχή εθνικού χώρου	Ανταγωνιστικότητα και καινοτομία	Κοινωνική συνοχή και ισότητα ευκαιριών	Οικολογική ισορροπία και ποιότητα ζωής
Ενίσχυση υποδομών και υπηρεσιών	√	√		√
Ενίσχυση γνώσης και ερευνας	√	√	√	
Ενίσχυση διεθνούς προβολής	√	√		
Ενθάρρυνση επενδύσεων	√	√		
Ενθάρρυνση πολιτιστικής δημιουργικότητας			√	√

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Από τον παραπάνω πίνακα διαφαίνεται η συνάφεια των στόχων της διοργάνωσης με το ευρύτερο γενικό πλαίσιο των στρατηγικών ανάπτυξης της πόλης της Θεσσαλονίκης. Οι στόχοι όμως αυτοί συνδέονται εντονότερα με τους δύο πρώτους στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου, οι οποίοι είναι αυτός της ενίσχυσης του διεθνούς ρόλου και της εθνικής συνοχής και αυτός της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας.

Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερης σημασίας για την ενθάρρυνση της διεκδίκησης της EXPO. Η έκθεση θα αποτελέσει από μόνη της ένα μηχανισμό, ο οποίος δύναται να θέσει σε λειτουργία δραστηριότητες και έργα ή να προκαλέσει επίσπευση της πραγματοποίησης συγκεκριμένων έργων, κυρίως υποδομής. Η επένδυση για την πραγματοποίηση της έκθεσης και το κόστος που θα απαιτήσει αυτή θα βοηθήσουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης, με αποτέλεσμα να επωφεληθούν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της περιοχής. Επιπλέον, μέσα από τόσο μεγάλη επένδυση θα αποκομίσουν οφέλη και οι γύρω νομοί της Πιερίας και της Χαλκιδικής.

Ένας στόχος, ο οποίος κρίνεται σκόπιμο να είχε συμπεριληφθεί είναι αυτός της ικανοποίησης των φιλοδοξιών των κατοίκων της πόλης. Η επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων έχουν φυσικά ως αποδέκτη των θετικών τους αποτελεσμάτων τον άνθρωπο και την κοινωνία, αλλά κρίνεται σκόπιμο να είχε προστεθεί και ένας επιπλέον στόχος σε αυτούς της διοργάνωσης, και πιο συγκεκριμένα αυτός της ικανοποίησης των πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο οι στόχοι δε θα έδιναν απλώς μια οικονομική και

αναπτυξιακή διάσταση, αλλά θα είχαν και ως κύριο μέλημα τον άνθρωπο και τις φιλοδοξίες του.

5 ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ

Από το τέλος της δεκαετίας του '80, η αξιολόγηση αποκτά ολοένα και πιο αυξημένη σημασία και χρησιμότητα στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων. Δεν περιορίζεται στο αντικείμενο της ανάπτυξης και επεκτείνεται σε τομείς τόσο ποικίλους όσο οι πολιτικές σφροονισμού και πρόληψης του εγκλήματος, τα θέματα πολιτικών μετανάστευσης, η οικονομική αποτελεσματικότητα προγραμμάτων και έργων μεγάλου κόστους (Μιχαηλίδης, 2003γ).

Χαρακτηριστικά, η αξιολόγηση έχει υιοθετηθεί από εθνικούς φορείς 188 κρατών σε όλο τον κόσμο, αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων. Ένας ιδιαίτερα σημαντικός λόγος για το ενδιαφέρον αυτό υπήρξε η αύξηση των απαιτήσεων ελέγχου έτσι ώστε να προσδιορίζεται η συνεισφορά ή η αξία τους. Η αξιολόγηση έχει καταστεί πολύτιμο και μοναδικό εργαλείο όχι μόνο για λόγους αποδοτικότητας και διαχείρισης, αλλά και για λόγους αύξησης και διάχυσης των γνώσεων, θεσμικής εκμάθησης και ανανέωσης μέσω της προσεκτικής εξέτασης των δημόσιων πολιτικών (Μιχαηλίδης, 2003γ).

Οι πολλές αλλαγές που επέρχονται με τη δεκαετία του '90, κυρίως λόγω της εντεινόμενης παγκοσμιοποίησης, έχουν σαν αποτέλεσμα η αξιολόγηση να καλείται να αντιμετωπίσει τα εξής τέσσερα καίρια ζητήματα:

- Το νέο πλαίσιο πολιτικής και πολιτικών καθώς περνάμε στον 21^ο αιώνα
- Τους νέους εμπλεκόμενους φορείς, ζητήματα και έθνη ακόμη στο πεδίο της αξιολόγησης
- Τις νέες εκδοχές παλιών επιχειρημάτων σχετικά με τους σκοπούς της αξιολόγησης και τις επιπτώσεις αυτών των σκοπών στη μεθοδολογία, τη χρήση των ευρημάτων και το ρόλο του αξιολογητή
- Τα νέα και παλιά διδάγματα από τη συνεχιζόμενη αξιολογητική εμπειρία (Μιχαηλίδης, 2003γ).

Έτσι λοιπόν, η αξιολόγηση είναι το μέσον το οποίο προσφέρει την ευκαιρία για εντοπισμό των σημείων προγραμματισμού ή σχεδιασμού που χρειάζονται *αναπροσανατολισμό*, προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη των στόχων. Επιπλέον, αποτελεί βασική πηγή στοιχείων για κάθε αναθεώρηση της πολιτικής και του

προγράμματος (Μιχαηλίδης, 2003α).

5.1.1 Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ (EX-ANTE) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η χρονική στιγμή που επιλέγεται να δίνει η αξιολόγηση ενός σχεδίου είναι καθοριστικής σημασίας. Υπάρχουν δύο τύποι αξιολόγησης σχεδίων:

- πριν εφαρμοστούν (εκ των προτέρων ή ex-ante αξιολόγηση) και
- μετά την εφαρμογή (εκ των υστέρων ή ex-post αξιολόγηση) (Λουκίσσας, 2001).

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση είναι μια αμφίδρομη διαδικασία που παρέχει εκτιμήσεις και συστάσεις από αξιολογητές, χωριστά από αρμόδιους για το σχεδιασμό, για θέματα σχετικά με την πολιτική, το πρόγραμμα ή το σχέδιο. Στόχος είναι η βελτίωση και η ενίσχυση της τελικής ποιότητας του καταρτιζόμενου σχεδίου ή προγράμματος. Από την άποψη αυτή, οι εν λόγω εργασίες αξιολόγησης πρέπει να διευκολύνουν τον επικοινωνιακό διάλογο μεταξύ των υπευθύνων για το σχέδιο και των αξιολογητών. Οι κρατικές αρχές έχουν φυσικά την τελική ευθύνη για το περιεχόμενο του τελικού κειμένου του πλάνου (Μιχαηλίδης, 2001).

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά την αρχή του κύκλου ζωής μιας επένδυσης, πριν το αρχικό σχέδιο υιοθετηθεί. Αποτελεί το θεμέλιο λίθο ενός τέτοιου σχεδίου και θέτει σε αξιολόγηση και παρακολούθηση όλα τα απαραίτητα στοιχεία, που είναι τα πλέον σημαντικά για την πορεία του σχεδίου. Επιπλέον, προσδιορίζει το σύστημα υλοποίησης, ενώ παράλληλα γίνεται εκτίμηση των αναμενόμενων κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων (Αραβώσης, 2003).

Δημιουργείται έτσι ο μηχανισμός υλοποίησης του σχεδίου και κατ' επέκταση της επένδυσης, προσδιορίζονται οι αναγκαίοι χρηματικοί πόροι, δημιουργείται το λειτουργικό πλαίσιο του σχεδίου, προσδιορίζεται το αναμενόμενο αποτέλεσμα και οι επιπτώσεις αυτού. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση πρέπει να συμβάλει στην κατανόηση του βαθμού στον οποίο τα μεμονωμένα τμήματα του σχεδίου υλοποιούν τους στόχους του. Η επιτυχής ποσοτικοποίηση των στόχων αποτελεί τη βάση για μια ορθή μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του σχεδίου και της επένδυσης (Αραβώσης, 2003).

Αυτόν ακριβώς το σκοπό έχει και η κριτική ανάλυση που πραγματοποιείται σε αυτό το σημείο. Μέσα από την ανάλυση των στοιχείων της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης και τη σύγκριση των τριών υποψηφιοτήτων μεταξύ τους, η κριτική

ανάλυση επιτυγχάνει να εντοπιστούν τα σημεία εκείνα που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή και επαναπροσδιορισμό. Με άλλα λόγια αποτελεί ταυτόχρονα και ένα είδος αξιολόγησης της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης.

5.2 Η ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ EXPO

Παρακάτω παρουσιάζεται η κριτική ανάλυση της υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης. Τα στοιχεία έχουν αντληθεί από το υλικό το οποίο έχει δημοσιευτεί και αφορά τη διεκδίκηση της Παγκόσμιας Έκθεσης του 2008. Το υλικό αυτό προέρχεται από την επίσημη ιστοσελίδα της Θεσσαλονίκης που αφορά τη διεκδίκηση της EXPO (www.thessalonikiexpo2008.gr), καθώς επίσης και από την ιστοσελίδα του Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων (www.mpra.gr), όπου γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση του φακέλου υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης.

5.2.1 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ

Η Θεσσαλονίκη, στο διεθνή γεωγραφικό και ιστορικό χώρο, δε σηματοδοτεί την Ελλάδα, ούτε σαν γεωγραφική θέση ούτε σαν πολιτισμική παράδοση. Τον ρόλο αυτόν διαδραματίζει η πρωτεύουσα Αθήνα. Η εκθεσιακή δραστηριότητά της, παρότι αποτελεί αιχμή για την ελληνική εκθεσιακή δραστηριότητα, σε ό,τι αφορά τον εκτός συνόρων χώρο, αγγίζει κυρίως τις περιβάλλουσες βαλκανικές χώρες. Με την ανάληψη της διοργάνωσης της EXPO, η Θεσσαλονίκη επιδιώκει να εδραιώσει την φυσιογνωμία της ως εκθεσιακό κέντρο *καταρχήν* στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο και στη συνέχεια στο Μεσογειακό και Ευρωπαϊκό χώρο. Πρόκειται στην ουσία για την πρώτη επίσημη εμφάνιση της Θεσσαλονίκης σαν διοργανωτή διεθνούς εμβέλειας εκθεσιακών γεγονότων.

Εικόνα 5.1: Η θέση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα

Πηγή: www.alexander.macedonia.culture.gr

Εικόνα 5.2: Η θέση της Θεσσαλονίκης στην Ευρώπη

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008

Εάν η Θεσσαλονίκη θέλει να πετύχει τον στόχο της, με δεδομένο ότι το σημερινό προφίλ της δεν εγγυάται από μόνο του την επιτυχία διεθνών εκθεσιακών ή άλλων εκδηλώσεων, οφείλει να:

- επικεντρώσει στο θέμα της EXPO επιδιώκοντας την αμεσότητα, την εύκολη επικοινωνία και το παγκόσμιο ενδιαφέρον,
- να συνδεθεί στενά με τη φυσιογνωμία της πόλης και της περιοχής της, και
- να προγραμματίσει και να σχεδιάσει ιδιαίτερης ποιότητας εκθεσιακό περιβάλλον, προϊόν και υπηρεσίες.

Ως πρώτος ιδιαίτερος στόχος της χωροθέτησης προτείνεται έτσι να είναι η σύνδεση με τη φυσιογνωμία της πόλης και η ανάδειξη της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής της φύσης. Προκύπτει έτσι μία βασική απαίτηση για τη χωροθέτηση της EXPO σε στενή χωρική και σημειολογική εξάρτηση με τη Θεσσαλονίκη.

Από την σκοπιά της ίδιας της πόλης, και λαμβάνοντας υπόψη τα χρονίζοντα

πολεοδομικά και κυκλοφοριακά προβλήματα και τις ελλείψεις σε πράσινο και υποδομές ελεύθερου χρόνου και αναψυχής, κρίνεται σκόπιμο η διοργάνωση της EXPO να ιδωθεί σαν ευκαιρία προικοδότησης της Θεσσαλονίκης. Όσο καλύτερα συσχετισθούν οι επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν, και ιδίως οι συμπληρωματικές επενδύσεις υποδομών (μεταφορικών, ξενοδοχειακών, πολιτιστικών και πρασίνου, ακόμα και αυτές παροχής χώρων κατοικίας) με τις διαπιστωμένες ανάγκες, τόσο περισσότερο η διοργάνωση αποβαίνει προς όφελος της πόλης. *Ως δεύτερος ιδιαίτερος στόχος της χωροθέτησης προτείνεται έτσι να είναι, μέσω της EXPO, η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.*

Συνολικά, όσο σαφέστερη είναι η σύνδεση με τη Θεσσαλονίκη τόσο καλύτερα σηματοδοτείται η υποψηφιότητα της πόλης. Η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης, τόσο από το ίδιο το γεγονός της διοργάνωσης όσο και από το διαμορφωμένο χώρο και τις λειτουργίες που θα προκύψουν, θα πρέπει να αποτελέσει βασική επιδίωξη. Τέλος, είναι επιθυμητό η EXPO να συντελέσει στην αναβάθμιση της Θεσσαλονίκης, να ιδωθεί με τα πλαίσια της "αειφορικής" ανάπτυξης της πόλης και να συμβάλει θετικά και υποδειγματικά στη βελτίωση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος.

5.2.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Από τη διερεύνηση της εμπειρίας προηγούμενων διοργανώσεων ή των φακέλων εγκεκριμένων υποψηφιοτήτων, προκύπτει όσον αφορά τη χωροθέτηση ότι δεν υπάρχουν κανόνες. Κάθε χώρα - πόλη δίνει το δικό της στίγμα, που και αυτό εξαρτάται από τη γεωγραφία και τη διεθνή και τοπική συγκυρία κατά το συγκεκριμένο χρόνο διεξαγωγής της EXPO. Δεν προκύπτει με άλλα λόγια το συμπέρασμα ότι μια περιοχή η οποία είναι κοντά ή μακριά από τον αστικό ιστό, ή μια περιοχή που είναι ήδη δομημένη ή αδόμητη παρουσιάζει κάποια πλεονεκτήματα από κάποια άλλη. Για το ΒΙΕ όλες οι περιοχές παρουσιάζουν τα ίδια προσόντα αρκεί η επιλεγμένη τοποθεσία για κάθε υποψηφιότητα να υποστηρίζεται και να δικαιολογείται από την αντίστοιχη χώρα για αυτή την επιλογή της.

Έτσι, στην περίπτωση της Λισσαβόνας, η EXPO '98 χωροθετήθηκε στις όχθες του Τάγου ποταμού, σε φθαρμένο και υποβαθμισμένο αστικό χώρο. Κάλυψε μαζί με τις συμπληρωματικές χρήσεις, έκταση περίπου 600 στρεμάτων. Βασικός στόχος των διοργανωτών ήταν η απόδοση νέου αστικού χώρου. Στην περίπτωση του Ανοβέρου, η

Καταχωρημένη EXPO 2000 έκανε χρήση και επέκταση του υπάρχοντος διεθνούς εκθεσιακού κέντρου, σε περιοχή σχετικά αυτόνομη ως προς την πόλη. Χαρακτηριστικό της διοργάνωσης ήταν η προϋπάρχουσα επάρκεια των γενικών υποδομών και η εξαιρετική χρήση των υποδομών πρόσβασης και των μέσων μαζικής μεταφοράς προς το χώρο.

Το BIE θέτει απλώς μόνο κάποιους περιορισμούς όσον αφορά κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής. Αυτοί ακριβώς οι περιορισμοί αποτελούν ταυτόχρονα και περιορισμούς για την ελληνική υποψηφιότητα και λαμβάνονται υπόψη από την αρχή. Τα τεχνικά αυτά μέτρα είναι τα ακόλουθα:

- Μέγιστη επιφάνεια χώρου: 250 στρέμματα (εξαιρουμένων των χώρων στάθμευσης)
- Προκειμένου για την έγκριση της πρότασης υποψηφιότητας, απαιτείται λεπτομερής περιγραφή του χώρου και των χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή και υπόδειξη των όποιων ζωνών εκτός χώρου για την υποδοχή των χώρων στάθμευσης, ψυχαγωγίας κ.λπ.

Με σκοπό να επιτευχθούν οι ειδικοί και οι γενικοί στόχοι που αναφέρθηκαν παραπάνω, η EXPO έπρεπε να χωροθετηθεί κατά τρόπον ώστε να ενισχύει τη δημιουργία ενός πόλου προωθητικών επενδύσεων στους τομείς: έρευνας, ανάπτυξης, μεταφοράς, διάχυσης της καινοτομίας, διοίκησης και διαχείρισης κεφαλαίων και ενός κόμβου διαπεριφερειακών δικτύων: συνδυασμένων μεταφορών, διαμετακόμισης, συνδυασμένης χονδρεμπορικής, διοικητικής και εκθεσιακής δραστηριότητας, μεταποίησης και να πληρεί τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος.

Επομένως, πρέπει να μη διαταράσσεται ο αστικός ιστός αλλά αντίθετα να προάγεται, να μην ανατρέπεται ο σχεδιασμός ανάπτυξης της πόλης, να αξιοποιείται ο υλοποιούμενος σχεδιασμός των έργων υποδομής και να ελαχιστοποιείται το κόστος των πρόσθετων υποδομών και να μην προκαλούνται εντάσεις αλλά και ανυπέρβλητες καθυστερήσεις λόγω έλλειψης κοινωνικής αποδοχής ή επιβάρυνσης του περιβάλλοντος.

Προκύπτουν ωστόσο ορισμένες παράμετροι οι οποίες σχετίζονται με τη χωροθέτηση και χρησιμοποιούνται ως τα κύρια κριτήρια για την επιλογή της θέσης. Αυτές είναι:

- Σχέση - σύνδεση με τη διοργανώτρια πόλη.
- Προϋφιστάμενη χρήση του χώρου.
- Προσπελασιμότητα και σύνδεση με τα μεταφορικά δίκτυα.

- Διαθεσιμότητα γενικών υποδομών και εξυπηρετήσεων
- Δυνατότητα και κατεύθυνση για μετά τη λήξη της EXPO χρήσεις.

5.2.3 ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

Από την εφαρμογή των κριτηρίων στα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της πόλης, προκύπτουν τρεις ζώνες εντός των οποίων διερευνήθηκε η εγκατάσταση της EXPO. Αυτές οι τρεις ζώνες είναι η δυτική, η βόρεια και η ανατολική πλευρά της πόλης.

Η δυτική ευρύτερη ζώνη του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης καταλαμβάνεται από χρήσεις, ως επί το πλείστον βιομηχανικές, εμπορικές, αποθηκευτικές. Έχει αναπτυχθεί αυθόρμητα παράλληλα με την ανάπτυξη του ΠΣΘ και καμία ρυθμιστική παρέμβαση δεν έχει επιχειρηθεί έως σήμερα στην ευρύτερη ζώνη, εκτός βεβαίως από τη μετά δυσκολιών οριοθέτηση και πολεοδόμηση των περιοχών κατοικίας, με αποτέλεσμα να δίνεται η εικόνα υποβαθμισμένης και φθαρμένης περιοχής, κυρίως όσο προσεγγίζει κανείς την πόλη. Το βόρειο όριο της σηματοδοτείται από τη λειτουργία της Βιομηχανικής Περιοχής της Θεσσαλονίκης. Στο δυτικό άκρο, κοντά στον οικισμό της Σίνδου, η λειτουργία των ΤΕΙ συνιστά πυρήνα τεχνολογικής και εκπαιδευτικής δραστηριότητας, χωρίς να έχει επηρεάσει αισθητά τον χαρακτήρα της ευρύτερης ζώνης. Η περιοχή αποτελεί τον βασικό κόμβο του ΠΣΘ ως προς όλες τις επίγειες και τις ακτοποϊκές μεταφορές. Οδικά, η δυτική μητροπολιτική ζώνη είναι προσπελάσιμη μέσω της κατασκευής της εξωτερικής περιφερειακής οδού, από όλες τις προελεύσεις που εξυπηρετεί ο ΠΑΘΕ και η Εγνατία Οδός και χαρακτηρίζεται από την εγγύτητα στο λιμάνι και το σιδηροδρομικό σταθμό. Η ξενοδοχειακή υποδομή απουσιάζει από την ευρύτερη δυτική ζώνη.

Ως πιθανές για τη χωροθέτηση της EXPO εκτάσεις μεγέθους 250 στρεμμάτων περίπου, εντοπίστηκαν στην περιοχή μια εντός σχεδίου του Δήμου Θεσσαλονίκης, νοτίως της δυτικής εισόδου και κατά μήκος της ζώνης του ΟΣΕ, δύο ανατολικά του Δενδροποτάμου, μια ανατολικά και μια δυτικά της Σίνδου.

Η βόρεια ευρύτερη ζώνη περιορίζεται από τον ορεινό όγκο και την αναδασωτέα περιοχή. Έως σήμερα τη βασική διέξοδο προς τη βόρεια ζώνη αποτελούσε η οδός Λαγκαδά. Με την διάνοιξη και κατασκευή της εξωτερικής περιφερειακής οδού, υπάρχει πλέον πρόσβαση και στις εκτός σχεδίου περιοχές των βορειοδυτικών δήμων

του συγκροτήματος. Κυρίαρχες χρήσεις ήταν και εξακολουθούν να είναι οι βιοτεχνικές - βιομηχανικές, οι αποθηκευτικές και οι εμπορικές. Συνολικά, τα χαρακτηριστικά της βόρειας ευρύτερης του ΠΣΘ ζώνης σε σχέση με τη χωροθέτηση που εδώ ενδιαφέρει, συνοψίζονται ως υπερσυγκέντρωση παραγωγικών δραστηριοτήτων εκατέρωθεν της οδού Λαγκαδά και αξιοποίηση νέων εκτάσεων, οι οποίες όμως δεν είναι σημειολογικά δεμένες με την ταυτότητα και την ιστορία της πόλης. Η ενδεχόμενη εγκατάσταση της EXPO στις βόρειες περιοχές έχει το προνόμιο της παράκαμψης της πόλης για μετακινήσεις αλλά δεν ήταν δυνατόν να συνδεθεί άμεσα με το σιδηροδρομικό δίκτυο, στον χρονικό ορίζοντα του 2007-2008. Η ξενοδοχειακή υποδομή απουσιάζει από την ευρύτερη βόρεια ζώνη. Ως πιθανές για τη χωροθέτηση της EXPO εκτάσεις, μεγέθους 250 στρεμμάτων περίπου, εντοπίστηκαν μία πάνω από την εξωτερική Περιφερειακή οδό της πόλης και μία νοτίως της Εγνατίας οδού

Η ανατολική μητροπολιτική ζώνη του ΠΣΘ, από την άποψη των χρήσεων γης, εξελίσσεται σε:

- κατεξοχήν περιοχή υποδοχής αστικού πληθυσμού,
- περιοχή ανάπτυξης δραστηριοτήτων τριτογενούς τομέα και
- ευνοϊκή περιοχή για την εγκατάσταση γραφείων και δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης καινοτομίας.

Από την άποψη των μεταφορικών υποδομών, η ανατολική ζώνη χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη και λειτουργία του αεροδρομίου "Μακεδονία". Σε ό,τι αφορά τις οδικές μεταφορικές υποδομές, την περιοχή διασχίζει η εθνική οδός Θεσσαλονίκης - Μουδανιών και η επαρχιακή οδός προς Περαιά και Επανωμή. Υπό σχεδιασμό ήταν η νέα οδική σύνδεση προς Βασιλικά και Πολύγυρο. Η περιοχή δε συνδέεται, ούτε προβλέπεται να συνδεθεί στο μέλλον, με το σιδηροδρομικό δίκτυο. Ξενοδοχειακή υποδομή υπάρχει στην ανατολική ευρύτερη ζώνη, με κύριες συγκεντρώσεις προς το Πανόραμα και Περαιά. Ούτως ή άλλως όμως, ξενοδοχειακή εξυπηρέτηση εύκολα μπορεί να υπάρξει μέσω των οδικών συνδέσεων από τις μονάδες της Χαλκιδικής. Ως πιθανές περιοχές ορίστηκαν μία στην τέως κοινότητα Περαιάς, μία στο Σέδες στο Δήμο Θέρμης, μία στο αγρόκτημα του Πανεπιστημίου και μία άλλη ιδιοκτησία του Δήμου Θέρμης.

Εικόνα 5.3: Η Θεσσαλονίκη σε σχέση με τις γύρω περιοχές.

Πηγή: www.worldexecutive.com

Στη συνέχεια, αξιολογούνται συγκριτικά οι τρεις προταθείσες περιοχές.

Πίνακας 5.1: Η κάλυψη των κριτηρίων χωροθέτησης από τις προτεινόμενες ευρύτερες περιοχές

ΔΥΤΙΚΗ	ΒΟΡΕΙΑ	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ
Υπάρχει άμεση σχέση με την οικονομική ζωή της πόλης,	Δε σηματοδοτεί την πόλη	Αναδεικνύει τη σχέση με την κατανάλωση.
Υπάρχει ανάγκη για αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.	Η χωροθέτηση θα αφορά δημιουργία νέου αστικού χώρου.	
Η περιοχή συνδέεται άμεσα με τις γενικές υποδομές εκτός του αεροδρομίου.	Έχει το προνόμιο της άμεσης σύνδεσης με όλες τις προελεύσεις και σχετικά εύκολη η σύνδεση με τις μεταφορικές υποδομές.	Άμεση εξυπηρέτηση σε σχέση με τις αεροπορικές επικοινωνίες, μειονεκτεί για τις υπόλοιπες μεταφορικές υποδομές.
Η σύνδεση είναι οδικά εύκολη με δυτικές και κεντρικές συνοικίες, δύσκολη με ανατολικές και προάστια	Πολύ καλή οδική σύνδεση από και προς τις δυτικές και ανατολικές συνοικίες	Οι μετακινήσεις από και προς τις βόρειες, κεντρικές και δυτικές συνοικίες δεν ευνοούνται.
Απουσία ξενοδοχειακών υποδομών.	Απουσία ξενοδοχειακών υποδομών	Άμεση ξενοδοχειακή εξυπηρέτηση

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Ως τελική τοποθεσία για τη χωροθέτηση της έκθεσης επιλέχθηκε η δυτική ζώνη. Πιο συγκεκριμένα οι εγκαταστάσεις της EXPO χωροθετούνται στη δυτική προαστιακή περιοχή της Θεσσαλονίκης, σε απόσταση 10 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης στο σημείο όπου η κύρια οδική είσοδος από τα δυτικά (ΠΑΘΕ/Εγνατία) συναντά την παρακαμπτήρια της πόλης περιφερειακή οδό που συνδέει την ανατολική όδευση της Εγνατίας. Η περιοχή αποτελεί ταυτόχρονα τον κυκλοφοριακό διάδρομο που συνδέει την Θεσσαλονίκη με τη νότια και κεντρική Ελλάδα και τα Βαλκάνια, καθώς και την επιφάνεια μεταξύ της αμιγούς αστικής ζώνης και της γεωργικής παραγωγικής γης που

τη περιβάλλει.(Γούτα, 2004). Ο παραπάνω πίνακας 5.1 δικαιολογεί αυτή την τελική επιλογή χωροθέτησης, καθώς βλέπουμε τη δυτική ζώνη να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο βαθμό κάλυψης των κριτηρίων χωροθέτησης.

5.2.4 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Είναι φανερό ότι από τις επιλογές των τόπων άλλων διοργανώσεων EXPO, δεν προκύπτει συγκεκριμένη κατεύθυνση για τη χωροθέτηση της EXPO 2008 στη Θεσσαλονίκη. Η ελληνική υποψηφιότητα δε στηρίχθηκε πάνω σε άλλα παραδείγματα εκθέσεων που παρουσίασαν επιτυχία. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό γιατί υπάρχει περίπτωση η ίδια τακτική επιλογής της θέσης, για παράδειγμα να έχει μεγάλο ειδικό βάρος κάποιο συγκεκριμένο κριτήριο, για μια χώρα να είναι η κατάλληλη και για μια άλλη να είναι ο λόγος που θα επιφέρει την αποτυχία όλης της διοργάνωσης. Η πρόταση στηρίχθηκε προφανώς στις δυνατότητες της Θεσσαλονίκης και στην επίλυση των αναπτυξιακών καθυστερήσεων που παρουσιάζει αυτή μέσω της έκθεσης. Με άλλα λόγια συνδυάστηκε το μεγάλο αυτό γεγονός με τη φυσιογνωμία της πόλης και προέκυψαν οι απαιτήσεις που πρέπει να καλύπτει και να ικανοποιεί η περιοχή EXPO 2008. Τα κριτήρια του BIE ελήφθησαν υπόψη από την αρχή.

Αξιολογώντας όλα τα στοιχεία, συμπεραίνουμε ότι δε δόθηκε το ανάλογο ειδικό βάρος σε έναν πολύ σημαντικό στόχο που αποτελεί ταυτόχρονα και προϋπόθεση, και βασική μάλιστα, τόσο για την επιτυχή διεξαγωγή της έκθεσης όσο και για την αποκόμιση όσο το δυνατόν περισσότερων οικονομικών και αναπτυξιακών οφελών. Το στοιχείο λοιπόν που θεωρείται τόσο σημαντικό είναι ο βαθμός με τον οποίο συνδέεται η συγκεκριμένη περιοχή με το θέμα της έκθεσης. Ενώ λοιπόν το πρώτο κριτήριο είναι η σύνδεση της περιοχής με την ταυτότητα της πόλης και την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της εικόνα, δε γίνεται λόγος για το θέμα της έκθεσης. Όπως αναφέρεται παραπάνω, η πρόταση στηρίχθηκε σε αυτόν τον παράγοντα για τη διατύπωση των βασικών στόχων χωροθέτησης, χωρίς όμως να το λαμβάνει υπόψη στο τέλος.

Το θέμα της έκθεσης αποτελεί την απεικόνιση του περιεχομένου και των εκθεμάτων της άλλα και τον κύριο λόγο προσέλκυσης επισκεπτών και ανάπτυξης του ενδιαφέροντος των πιθανών συμμετοχών. Για την υποστήριξη του θέματος είναι απαραίτητη και η σύνδεσή του με τον ευρύτερο χώρο, στον οποίο θα τοποθετηθούν τα περίπτερα των συμμετεχόντων κρατών και το εθνικό περίπτερο. Δεν αρκεί δηλαδή μόνο

ο κατάλληλος αρχιτεκτονικός σχεδιασμός του χώρου αλλά και ο χώρος από μόνος του πρέπει να περιέχει στοιχεία σχετικά με τις θεματικές υποενότητες, οι οποίες με τη σειρά τους είναι απαραίτητο να αντικατοπτρίζουν και να προωθούν φυσιογνωμία της χώρας.

Πολλά παραδείγματα προηγούμενων και επόμενων EXPO μαρτυρούν αυτό το γεγονός της σύνδεσης του τόπου χωροθέτησης με το θέμα. Για παράδειγμα, στη Σαγκάη, η οποία είναι η χώρα που επιλέχθηκε να φιλοξενήσει την Καταχωρημένη Έκθεση το έτος 2010, η χωροθέτηση της έκθεσης θα γίνει στο κέντρο περίπου της πόλης και κοντά στον ποταμό που τη διασχίζει. Το γεγονός αυτό ενισχύει το επιλεγμένο θέμα, το οποίο είναι «Καλύτερη Πόλη, Καλύτερη Ζωή», όπου το κέντρο της πόλης υποστηρίζει το πρώτο μέρος του θέματος και το ποτάμι δείχνει το υψηλό επίπεδο της ποιότητας ζωής.

Η τελική επιλογή του τόπου διεξαγωγής της έκθεσης φαίνεται στο φάκελο υποψηφιότητας, ο οποίος στάλθηκε στο Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων για να εκπροσωπήσει την ελληνική υποψηφιότητα, και ο οποίος δεν είναι διαθέσιμος. Προφανώς ακολουθήθηκε μια μέθοδος στάθμισης κριτηρίων και βαθμολόγησης κάθε περιοχής, η οποία όμως δεν είναι εμφανής, δηλαδή δε δικαιολογείται γιατί θεωρείται ένα στοιχείο σημαντικότερο από το άλλο.

5.3 ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Μετά την ανάλυση της μεθόδου για την τελική επιλογή της χωροθέτησης του expro site, ακολουθεί μια αναλυτική περιγραφή των υποδομών τόσο σε επίπεδο πολεοδομικού συγκροτήματος όσο και της ευρύτερης περιοχής, καθώς και των έργων μεγάλης κλίμακας. Οι υποδομές αυτές περιλαμβάνουν τις μεταφορικές, τις υποδομές διαμονής και τις λοιπές υποστηρικτικές υποδομές.

Οι υποδομές αυτές πρέπει προφανώς να καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες της EXPO, να ολοκληρώνουν τη δυναμικότητα και την εικόνα της πόλης ως διοργανώτριας, να εξυπηρετούν τις ευρύτερες ανάγκες της πόλης και να μην οδηγούν σε κόστος που δε μπορεί να χρηματοδοτηθεί.

Η προνομιακή θέση του expro site επιτρέπει άμεση πρόσβαση σε αυτό από τους δύο τεμνόμενους αυτοκινητόδρομους της χώρας (ΠΑΘΕ/Εγνατία), καθώς και από τη βασική σιδηροδρομική γραμμή κορμού Αθήνας – Θεσσαλονίκης, με μικρή παράκαμψη που εντάσσεται στα προγραμματιζόμενα έργα υποδομής. Οι αεροπορικές και θαλάσσιες συνδέσεις διεξάγονται μέσω των αντίστοιχων πυλών της Θεσσαλονίκης (Γούτα, 2004).

Εικόνα 5.4: Η Εγνατία Οδός και οι κάθετοι δρόμοι

Πηγή: www.egnatia.gr

Εικόνα 5.5: Σύνδεση του expo site με τον ΠΑΘΕ

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Για λειτουργικούς και περιβαλλοντικούς λόγους έμφαση δίνεται στα μαζικά δημόσια μέσα μεταφοράς, κυρίως τον σιδηρόδρομο ως το κύριο μέσο τελικής πρόσβασης στο χώρο. Η επιλογή αυτή υποστηρίζεται με την ανάπτυξη νέων υποδομών και την ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών, όσο και διαχειριστικά μέτρα περιλαμβανόμενης της τιμολόγησης των κοντινών θέσεων στάθμευσης, Οδικώς, η κίνηση των επισκεπτών θα εξυπηρετηθεί κυρίως από τις βασικές οδικές προσβάσεις ΠΑΘΕ/ Εγνατία/ Περιφερειακή οδός, που συγκλίνουν στον κόμβο Σίνδου Α/ΤΕΙΘ, και δευτερευόντως από την Ενωτική Οδό Σίνδος – ΒΙΠΕΘ. Εκτός από τα τακτικά δρομολόγια του προαστιακού σιδηροδρόμου και τη διασφάλιση τακτικής από θαλάσσης συγκοινωνίας μέσω του λιμένα EXPO στο Καλοχώρι, η συχνότητα των δρομολογίων των αστικών λεωφορείων θα αυξηθεί, ενώ θα ενθαρρυνθούν οι ομαδικές επισκέψεις με χρήση τουριστικών λεωφορείων (Γούτα, 2004).

Οι εσωτερικές και διεθνείς αεροπορικές συνδέσεις γίνονται μέσω του αερολιμένα “Μακεδονία”, στο οποίο συντελούνται αυτή την περίοδο μεγάλης κλίμακας εργασίες, προκειμένου να αναβαθμιστεί σε κατηγορία αεροδρομίου V. Ωστόσο, στις προαστιακές κινήσεις κυρίαρχο σύστημα εξακολουθούν να είναι τα ιδιωτικά αυτοκίνητα, γεγονός που επιφέρει αρκετά κυκλοφοριακά προβλήματα στην πόλη (Τεχνογράφημα, 2004).

Κατά τη μελέτη σκοπιμότητας φαίνεται ότι αξιολογήθηκαν οι υποδομές πρόσβασης στο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, και οι μεταφορικές υποδομές που προγραμματίζονται να πραγματοποιηθούν τα επόμενα χρόνια στην ευρύτερη περιοχή του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, όπως αυτές φαίνονται στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της κεντρικής Μακεδονίας

αλλά και του Στρατηγικού Σχεδίου (master plan) της πόλης.

Στο σημείο αυτό θεωρείται σκόπιμο να αναφερθούν τα έργα υποδομής τα οποία είτε έχουν ολοκληρωθεί είτε βρίσκονται σε εξέλιξη ή πρόκειται να υλοποιηθούν, και θα μπορούσαν να εξυπηρετήσουν την ομαλή διεξαγωγή της EXPO. Συγκεκριμένα, στο φάκελο αναφέρονται τα εξής:

A. Υπεραστικές μεταφορικές υποδομές.

A.1. Υποδομές πρόσβασης στο Π. Σ. Θεσσαλονίκης:

1. Ολοκλήρωση Εγνατίας Οδού
2. Εξωτερική Περιφερειακή
3. Ηλεκτροκίνηση σιδηροδρομικού άξονα Πειραιάς – Αθήνα – Θεσσαλονίκη – Ειδομένη
4. Αναβάθμιση σιδηροδρομικού άξονα Θεσσαλονίκη – Αλεξανδρούπολη
5. Ολοκλήρωση οδικού άξονα ΠΑΘΕ
6. Αναβάθμιση αεροδρομίου Μακεδονία και του συνδεδεμένου οδικού κυκλώματος
7. Εκσυγχρονισμός Επιβατικού Σταθμού Λιμένα Θεσσαλονίκης

A.2. Αστικές και περιαστικές υποδομές στο Π. Σ. Θεσσαλονίκης

1. Δυτικός προαστιακός περιφερειακός Σιδηρόδρομος
2. Νέα Δυτική Είσοδος – αναβάθμιση σε ελεύθερη λεωφόρο
3. Θαλάσσια αστική συγκοινωνία
4. Ανισόπεδοι Κόμβοι Ανατολικής Περιφερειακής Θεσσαλονίκης
5. Σύνδεση Λιμένα Θεσσαλονίκης με ΠΑΘΕ
6. Αναβάθμιση κύριων οδικών αξόνων
7. Εκσυγχρονισμός και επέκταση αστικών Λεωφορειακών Γραμμών
8. Δημιουργία χώρων στάθμευσης εκτός οδού
9. ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης
10. Υποθαλάσσια αρτηρία διαμπερούς κυκλοφορίας.

B. Εξωτερικές υποδομές συνδεδεμένες με το expo site

B.1. Συνδέσεις:

1. Ολοκλήρωση ενωτικής ΒΙΠΕΘ – ΠΑΘΕ και αναβάθμιση σε τέσσερις λωρίδες

2. Ανακατασκευή Παλαιάς Συμμαχικής Οδού μεταξύ Λαχαναγοράς, ΣΤΕΛΘ και γέφυρας Γαλλικού
3. Σιδηροδρομική σύνδεση expro site και Village με δυτικό Προαστιακό Σιδηρόδρομο και γραμμή κορμού Θεσσαλονίκης – Αθηνών
4. Expro Port στο Καλοχώρι και οδική σύνδεση με expro site/ επέκταση της Θαλάσσιας αστικής συγκοινωνίας και υποδοχή ταχύπλοων από Μουδανιά, Πλαταμών και Σποράδες (Γούτα, 2004).

Εικόνα 5.6: Άποψη του νέου αεροδρομίου “Μακεδονία”

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Εικόνα 5.7: Άποψη του λιμανιού της Θεσσαλονίκης

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Με βάση την ικανότητα τους να εξυπηρετήσουν τους φόρτους σχηματίστηκαν τρία σενάρια: το μηδενικό ή απαισιόδοξο, στο οποίο περιλαμβάνονται οι υποδομές που υπάρχουν σήμερα, το ρεαλιστικό το οποίο βασίζεται και στις υποδομές με βέβαιη λειτουργία κατά το έτος 2008 και το αισιόδοξο σενάριο που περιλαμβάνει και σχεδιαζόμενες υποδομές, χωρίς εγγύηση ολοκλήρωσης το έτος 2008.

Πάνω στα σενάρια αυτά φαίνεται ότι εκτιμήθηκε και η δυνατότητα ολοκλήρωσης των βασικών μεταφορικών έργων υποδομής με έλεγχο του βαθμού εξυπηρέτησης της ζήτησης. Από τη μια πλευρά αυτή η τακτική εγκυμονεί πολλούς κινδύνους. Πολλά έργα

τα οποία είναι προγραμματισμένα να υλοποιηθούν εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος καθυστερούν να αποπερατωθούν και το γεγονός αυτό μπορεί στο μέλλον να δημιουργήσει προβλήματα. Από την άλλη όμως πλευρά, εφόσον τα έργα έχουν προγραμματιστεί μέσα από τα Περιφερειακά Προγράμματα, τα Τομεακά Προγράμματα και το Στρατηγικό Σχέδιο της Θεσσαλονίκης, δεν υπάρχει λόγος να αμφισβητηθεί η υλοποίησή τους.

Στο μηδενικό σενάριο προφανώς θα υπάρξουν σημαντικά προβλήματα στην μετακίνηση των επισκεπτών από τον τόπο διαμονής τους (ΠΣΘ, Στρυμωνικό, Χαλκιδική, Πιερία) προς την EXPO, εφόσον οι παρακάμψεις του κέντρου αλλά και το οδικό δίκτυο της πόλης λειτουργούν σήμερα σε συνθήκες κορεσμού. Στο ρεαλιστικό σενάριο, η παράκαμψη του κέντρου θα είναι εφικτή λόγω της λειτουργίας της Εξωτερικής Περιφερειακής (Εγνατίας) η οποία βρίσκεται ήδη σε λειτουργία, αλλά και της αναβάθμισης της Εσωτερικής Περιφερειακής και των συνδέσεων της με την πόλη. Η προσθήκη του Μετρό θα βελτιώσει το επίπεδο μετακινήσεων. Σύμφωνα με βάση τις προβλέψεις της Γενικής Μελέτης Μεταφορών & Κυκλοφορίας (Γ.Μ.Μ.Κ.), αναμένεται για το έτος 2005 διαχωρισμός στις μετακινήσεις με λεωφορεία έναντι των ΙΧ., της τάξης του 40-60% (με 6.1% στο μετρό). Κατά συνέπεια η αναβάθμιση του συστήματος δημοσίων συγκοινωνιών με το Μετρό, την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης των λεωφορειακών γραμμών του Ο.Α.Σ.Θ., και τη γενικότερη βελτίωση των παρεχόμενων από τον Ο.Α.Σ.Θ. υπηρεσιών, εκτιμάται ότι θα συμβάλει αποφασιστικά στην επίτευξη του στόχου.

Στο αισιόδοξο σενάριο, η προσθήκη της θαλάσσιας συγκοινωνίας επιτρέπει την σύνδεση των προαστιακών περιοχών και η κατασκευή της υποθαλάσσιας αρτηρίας θα επιτρέψει την παράκαμψη του κέντρου.

Από τα παραπάνω, διαφαίνεται η μέθοδος με την οποία κινήθηκε ο σχεδιασμός. Κατά το ρεαλιστικό σενάριο, θα έπρεπε να εντάξουν τα έργα τα οποία ήταν σχεδόν σίγουρο ότι θα ολοκληρωθούν, όπως καλώς εντάξανε και αυτό της Εγνατίας. Δεν ήταν ορθό να μελετήσουν και τις επιπτώσεις ενός έργου τέτοιας κλίμακας, δηλαδή του Μετρό, για το οποίο δεν έχει ξεκινήσει ούτε μέχρι σήμερα η διαδικασία έναρξης των εργασιών.

Επίσης, δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο ποιες μεταφορικές υποδομές είναι απαραίτητες για την ανάθεση μιας τέτοιας μεγάλης διοργάνωσης, όπως είναι και αυτή της EXPO. Οι απαραίτητες αυτές υποδομές, συνδυαζόμενες με τις υφιστάμενες

υποδομές της Θεσσαλονίκης και της ευρύτερης περιοχής, θα έδειχναν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πόλη και οι πιθανές περιοχές χωροθέτησης της έκθεσης και θα αναδεικνύονταν τα αναγκαία έργα που θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν.

Είναι πολύ πιθανόν, οι δύο μέθοδοι να οδηγούσαν σε διαφορετικό αποτέλεσμα και διαφορετική τελική επιλογή του τόπου χωροθέτησης και στέγασης των δραστηριοτήτων της έκθεσης. Το καλύτερο αποτέλεσμα κατά πάσα πιθανότητα να προερχόταν από το συνδυασμό και των δύο τρόπων καταγραφής και αξιολόγησης των μεταφορικών υποδομών, όχι δηλαδή μόνο από τις υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες υποδομές αλλά και από τα αναγκαία έργα που θα έπρεπε να υλοποιηθούν σε κάθε περιοχή, τα οποία θα καθιστούσαν όλες τις περιοχές ικανές για την τοποθέτηση της EXPO.

5.4 ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

Μετά από την ανάλυση των μεταφορικών υποδομών, διερευνήθηκε η δυναμικότητα και η διαθεσιμότητα ξενοδοχειακών και συναφών μονάδων, όπως ενοικιαζόμενα δωμάτια και campings στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης, και στην λοιπή Κεντρική Μακεδονία, με έμφαση στους όμορους, τουριστικά αναπτυγμένους νομούς της Χαλκιδικής και της Πιερίας.

Το ξενοδοχειακό δυναμικό της πόλης Θεσσαλονίκης ανέρχεται με στοιχεία για το έτος 2001, σε 10.440 κλίνες. Τα αντίστοιχα μεγέθη στη Χαλκιδική διαμορφώνονται σε 34.731 κλίνες και στην Πιερία σε 13.798 κλίνες. Οι τρεις νομοί αθροιστικά περιλαμβάνουν τη συντριπτική πλειοψηφία των διαθέσιμων κλινών στην Κεντρική Μακεδονία, με ποσοστό 94% του συνόλου της περιφέρειας. Όσον αφορά τα ενοικιαζόμενα δωμάτια, η Χαλκιδική διαθέτει το 60% των κλινών της κατηγορίας με αριθμό δωματίων 12.979, η Πιερία το 30% με αριθμό δωματίων 6.781 και η Θεσσαλονίκη το 10% περίπου με συνολικό αριθμό δωματίων 2.113, με ιδιαίτερα ελλείμματα στις κλίνες της πόλης και στις κατηγορίες υψηλής ποιότητας. Σε σύνολο, οι τρεις νομοί προσεγγίζουν το 99% των κλινών της περιφέρειας. Επίσης, τα campings στους τρεις υπό εξέταση νομούς αριθμούνται σε 91, με συνολική δυναμικότητα άνω των 10.000 θέσεων ή 34.000 ατόμων (ΕΟΤ κ.ά., 2002).

Η συμπερίληψη της Χαλκιδικής και της Πιερίας ενισχύει τις δυνατότητες φιλοξενίας αποφέροντας μία συνολική διαθεσιμότητα ημερήσιας διανυκτέρευσης άνω των 100.000 ατόμων (ΕΟΤ κ.ά., 2002). Ως αποτέλεσμα προκύπτει ότι οι αναμενόμενοι επισκέπτες δε μπορούν να φιλοξενηθούν, παρά μόνο με ουσιαστική αξιοποίηση του δυναμικού της Χαλκιδικής και της Πιερίας, γεγονός που συνεπάγεται πρόσθετους φόρτους και μέριμνα στις κυκλοφοριακές συνδέσεις).

Υπογραμμίζεται η ανάγκη σημαντικής ενίσχυσης της υπάρχουσας ξενοδοχειακής υποδομής, στο πλαίσιο της οποίας εντάσσεται και η δημιουργία πολυτελούς ξενοδοχειακής μονάδας δυναμικότητας 250 κλινών εντός του expo site. Το νέο ξενοδοχείο θα κληθεί να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των επισκεπτών της EXPO. Για τη δημιουργία του θα επιστρατευτεί η λύση του στρατηγικού επενδυτή, ο οποίος θα αναλάβει την κατασκευή της μονάδας με αυτοχρηματοδότηση, με την υποχρέωση να παραχωρήσει το ξενοδοχείο άνευ αντιτίμου καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της έκθεσης (Χριστοφορίδης, 2003)

Επίσης, προτείνεται να ενισχυθεί μέσω του αναπτυξιακού νόμου ο εκσυγχρονισμός υφιστάμενων ξενοδοχείων με αναβάθμιση κατηγορίας. Επιπλέον, σχεδιάζεται να επιστρατευτούν και κρουαζιερόπλοια, τα οποία θα σταθμεύσουν στην προβλήτα Α του λιμανιού της Θεσσαλονίκης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση στο expo site, θα δημιουργηθεί απευθείας σιδηροδρομική σύνδεση, βάση υπάρχουσας γραμμής, η οποία θα επαναλειτουργήσει με υψηλής ταχύτητας ηλεκτρικό τρένο και διάρκεια διαδρομής δέκα λεπτά. (Χριστοφορίδης, 2003)

5.5 ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στον τομέα της ενέργειας και των επικοινωνιών, υπάρχει γενικώς επάρκεια και δεν αναμένονται προβλήματα. Στον τομέα της ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης απορριμμάτων, εντοπίζονται προβλήματα εξυπηρέτησης, χωρίς να είναι σημαντικά για τη διενέργεια της έκθεσης. Η ιατρική εξυπηρέτηση και η εξυπηρέτηση στον τομέα των έκτακτων περιστατικών συμπληρώνεται με κατασκευή σταθμού του Εθνικού Κέντρου Α' Βοηθειών (ΕΚΑΒ) στην ανατολική περιφερειακή οδό.

Όσον αφορά τον τομέα του πολιτισμού, πρόσφατα αναπτύσσονται πόλοι πολιτιστικών εγκαταστάσεων, όπως Α' Προβλήτα, Ολύμπιο, ΕΜΘ, Αυλαία, Θέατρο Κήπου, Βασιλικό, Μέγαρο Μουσικής, Θέατρο Δάσους, Νταμάρι και Λαζαριστές. Ο τομέας επίσης ενισχύεται από τα κεντρικά μουσεία, Αρχαιολογικό δηλαδή και το Βυζαντινό, καθώς επίσης και από την ανάδειξη μικρότερων θεματικού τύπου εγκαταστάσεων, στο πρότυπο των μουσείων Μοντέρνας Τέχνης, Νερού, Τελλόγλειο κ.λπ.

Στον τομέα του αθλητισμού, τα στάδια της πόλης και πιο συγκεκριμένα το Καντατζόγλειο, αυτό της Τούμπας, του Χαριλάου και της Καλαμαριάς, εκσυγχρονίστηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Η υποδομή σε κλειστά στάδια αναμένεται να ενισχυθεί αλλά ελλείψεις εντοπίζονται στη δυτική ζώνη του πολεοδομικού συγκροτήματος.

5.5.1 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Από όλη την παραπάνω αξιολόγηση συμπεραίνουμε ότι σε αυτό το σημείο ακολουθείται διαφορετική μέθοδος από αυτήν του τομέα των υποδομών μεταφοράς. Αναλύονται οι υποδομές που ήδη έχει η πόλη της Θεσσαλονίκης και αξιολογείται η επάρκεια αυτών των υποδομών. Στη συνέχεια, κρίνεται ποιες επιπλέον επενδύσεις πρέπει να πραγματοποιηθούν για να καλυφθούν οι ανάγκες της έκθεσης και να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κάθε τομέας ξεχωριστά. Σε περίπτωση υιοθέτησης της μεθόδου η οποία χρησιμοποιήθηκε στις μεταφορικές υποδομές, τα αποτελέσματα δε θα διέφεραν σε μεγάλο βαθμό. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στις υποδομές για τη διαμονή, χωρίς όμως να παραμερίζονται οι λοιπές

εγκαταστάσεις.

Κρίνεται σκόπιμο ότι οι ξενοδοχειακές υποδομές ίσως θα έπρεπε να συνδυαστούν και με το κρίσιμο θέμα της χωροθέτησης. Το σημείο που τελικά χωροθετήθηκε η έκθεση, στην περιοχή της Σίνδου δηλαδή, είναι πολύ πιο κοντά με το νομό Πιερίας και τις εγκαταστάσεις διαμονής που έχει αυτός, παρά με τη Χαλκιδική. Θα ήταν σωστό λοιπόν, να δοθεί μεγαλύτερο ειδικό βάρος στις κλίνες που είναι διαθέσιμες και οι οποίες είναι κοντά στο σημείο τοποθέτησης της έκθεσης. Θα ήταν σκόπιμο να οριζόταν και ακτίνες απόστασης από την περιοχή της Σίνδου και ακόμη και από τις άλλες πιθανές τοποθεσίες, με σκοπό τον υπολογισμό της χωρητικότητας του κάθε ομόκεντρου κύκλου.

5.6 “ΑΓΟΡΑ”: ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

Η ανάλυση που έγινε φαίνεται να ακολουθεί τις εκθέσεις EXPO της Λισσαβόνας 1998 και του Ανοβέρου 2000. Οι περιπτώσεις αυτές προφανώς επιλέγησαν ως υποδειγματικές πρακτικές επειδή είναι σύγχρονες, γενικά θεωρούμενες ως επιτυχείς και επειδή διαθέτουν αναλυτικές πληροφορίες και απολογισμούς. Όλα αυτά όμως ενώ μπορεί να βοηθήσουν στην ανάλυση της αγοράς, έχουν ήδη διατυπωθεί. Για παράδειγμα, δε φαίνεται η σημασία και ο τρόπος οργάνωσης των παράλληλων εκδηλώσεων και πως αυτές θα επηρεάσουν την επιτυχή διοργάνωση της έκθεσης.

Η πρόβλεψη του πλήθους των συμμετοχών προφανώς διενεργήθηκε με βάση τα *απολογιστικά* δεδομένα παρόμοιων εκδηλώσεων και οι συμμετοχές αριθμούνται συνολικά σε 85 έως 140 εκθετών, εκ των οποίων οι 15 έως 40 είναι διεθνείς οργανισμοί και οι υπόλοιπες εθνικές συμμετοχές (Χριστοφορίδης, 2003). Όσον αφορά τις εθνικές συμμετοχές, θα ληφθούν ειδικά μέτρα για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των αναπτυσσόμενων κρατών. Τέλος, σημειώνεται ότι θα εξεταστεί το ενδεχόμενο έμμεσων επιχορηγήσεων αλλά και εκπτώσεων για τη διαμονή του προσωπικού των περιπτέρων (Μαθιοπούλου, 2004)

Η πρόβλεψη του αριθμού των επισκέψεων, σύμφωνα με το υλικό τεκμηρίωσης από απολογισμούς παρόμοιων εκδηλώσεων, χρησιμοποιεί ως μονάδα μέτρησης του μεγέθους την ημερησία επίσκεψη του εκθεσιακού χώρου. Οι επισκέψεις μετρώνται με βάση τα εκδιδόμενα εισιτήρια. Ο απόλυτος αριθμός των επισκεπτών και οι προβλεπόμενες μέσες επισκέψεις ανά επισκέπτη είναι οι δύο καθοριστικές παράμετροι, αλλά και οι πρόσθετες και παράλληλες εκδηλώσεις και δραστηριότητες.

Επίσης, οι οποιοσδήποτε εκτιμήσεις πρέπει να λάβουν υπόψη τους και άλλα πιθανά μέτρα, όπως η συνεργασία με ταξιδιωτικά γραφεία και τους συναφείς οργανισμούς, κάποιο πρόγραμμα εθελοντικής ενίσχυσης, μια εκστρατεία προβολής και διαφήμισης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και μια σωστή τιμολογιακή πολιτική.

Με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία, προβλέπεται ο βαθμός συμμετοχής κατά περιοχή της Ελλάδας. Έτσι η Κεντρική Μακεδονία θα συμμετάσχει με ποσοστό 17%, η Ανατολική Μακεδονία, η Θράκη, η Δυτική Μακεδονία και η Θεσσαλία με ποσοστό συμμετοχής 15%, η Αττική και η Στερεά Ελλάδα με ποσοστό συμμετοχής 40% και η υπόλοιπη Ελλάδα (Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη, Ιόνια Νησιά, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος) με ποσοστό συμμετοχής 28%.

Για να εκτιμήσουμε τον αριθμό των επισκεπτών από το εξωτερικό, αναλύουμε συνοπτικά την τουριστική κίνηση της Ελλάδας και της περιφέρειας της Κεντρικής Μακεδονίας. Έτσι λοιπόν, ο τουρισμός αποτελεί για τη χώρα μας ένα είδος “βαριάς βιομηχανίας” με συμβολή στο ΑΕΠ που ξεπερνά το 10% και που μπορεί, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, να φτάσει μέχρι και το 20%. Η Ελλάδα κατά το 1998 κατείχε την 17η θέση στην παγκόσμια κατάταξη των τουριστικών προορισμών. Κατά την ίδια χρονιά επισκέφτηκαν την Ελλάδα πάνω από 11 εκατομμύρια ξένοι τουρίστες, η μεγάλη πλειονότητα των οποίων προέρχονταν από χώρες της Ευρώπης με ποσοστό 93,2%, ενώ το 70,2% εξ αυτών ήταν πολίτες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ίδιο αυξημένη ήταν η τουριστική κίνηση και κατά το 1999 (πάνω από 12 εκατομμύρια αλλοδαποί τουρίστες) (ΕΟΤ κ.ά., 2002).

Πίνακας 5.2: Προέλευση τουριστών κατά ομάδες χωρών

ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 1999	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ
Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	8.789.371	70%
Βαλκανικές Χώρες	1.179.726	9%
Χώρες Ανατολικής Ευρώπης	596.910	5%
Λοιπές Χώρες Ευρώπης	614.620	5%
Χώρες Ασίας	573.662	4%
Χώρες Αφρικής	48.040	0,4%
Χώρες Αμερικής	305.261	2%
Χώρες Ωκεανίας	56.498	0,6%
Κρουαζιέρες	441.840	4%
ΣΥΝΟΛΟ	12.606.128	100%

Πηγή: ΕΟΤ κ.ά., 2002

Η προσέγγιση του αριθμού των αναμενόμενων επισκεπτών και επισκέψεων της EXPO έγινε με δύο εναλλακτικά σενάρια. Το πρώτο έχει σαν κύρια μεταβλητή τον αριθμό των τουριστών, με συνολικό αριθμό επισκέψεων περίπου 7,8 εκατομμύρια, και αριθμό επισκεπτών 3,9 εκατομμύρια, εκ των οποίων το 29% αποτελείται τουρίστες-επισκέπτες που θα έρθουν ειδικά για την έκθεση και από τις γειτονικές χώρες. Το δεύτερο σενάριο προβλέπει 6,6 εκατομμύρια επισκέπτες και 3,3 εκατομμύρια επισκέψεις, πάλι με βασικές πηγές επισκεπτών την Κεντρική Μακεδονία και την Αττική. Προφανώς τα σενάρια στηρίζονται στην πρόβλεψη του αριθμού αλλοδαπών τουριστών στην Ελλάδα το 2008.

Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ευκολία πρόσβασης στο χώρο της έκθεσης αποτελεί

τον καταλυτικό παράγοντα που επηρεάζει τον αριθμό των Ελλήνων επισκεπτών. Ο χρόνος που χρειάζεται ο επισκέπτης, το κόστος που συνεπάγεται και τα μέσα μεταφοράς που αυτός θα χρησιμοποιήσει διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για το αν θα επισκεφθεί την έκθεση. Καθοριστικό ρόλο για τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε περιφέρειας διαδραματίζουν και άλλοι παράγοντες, οι οποίοι είναι πολύ σημαντικό να ληφθούν υπόψη. Τέτοιος παράγοντας για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι το επίπεδο ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων της κάθε περιφέρειας καθώς και το εισόδημα των κατοίκων της.

Επιπλέον, ενώ θεωρείται ότι η προσέγγιση του θέματος σε σχέση με τον αριθμό των επισκέψεων είναι καθοριστική, παρ' όλα αυτά δεν είναι προφανής μέχρι στιγμής ο τρόπος με τον οποίο το θέμα επηρεάζει τον αριθμό των Ελλήνων επισκεπτών. Για παράδειγμα, μια περιφέρεια της οποίας οι κάτοικοι ασχολούνται με τουριστικές κυρίως επιχειρήσεις, δε θα συμβάλει με τον ίδιο βαθμό στον αριθμό των επισκεπτών με μια άλλη περιφέρεια της οποίας οι κάτοικοι είναι κατεξοχήν αγρότες, με δεδομένο φυσικά το θέμα "Μάνα Γη", το οποίο θα αναλυθεί παρακάτω.

Πολύ σημαντικό στοιχείο για την επίτευξη των προσδοκώμενων μεγεθών της EXPO 2008 είναι ο χρόνος και η διάρκεια της διοργάνωσης. Για τη διαμόρφωση των σεναρίων εάν λαμβάνεται ως πρότυπο η Έκθεση EXPO 98 της Λισσαβόνας, παρουσιάζεται ένα εμπόδιο που σχετίζεται με τη διάρκεια της έκθεσης. Η EXPO 98 διήρκεσε 132 ημέρες υπερβαίνοντας κατά πολύ το όριο των τριών μηνών, που θέτει το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων. Το κύριο στοιχείο που προκύπτει από τα στοιχεία της Λισσαβόνας είναι ότι ο αριθμός των επισκεπτών σταθερά αυξανόταν προς το τέλος της διοργάνωσης με αποτέλεσμα ο αριθμός των επισκεπτών στο τέλος να είναι τετραπλάσιος του αρχικού.

Η EXPO της Θεσσαλονίκης θα διαρκέσει τρεις μήνες από 1 Μαΐου έως 31 Ιουλίου 2008. Η συγκεκριμένη χρονική περίοδος επιλέχθηκε με κριτήριο το μέγιστο αριθμό επισκεπτών (Χριστοφορίδης, 2003). Υπάρχουν σημαντικά πλεονεκτήματα στην διοργάνωση της έκθεσης στο ξεκίνημα της περιόδου αιχμής, καταρχήν επειδή καλύπτει την περίοδο μέγιστης τουριστικής κίνησης κατά το μήνα Ιούλιο και ευνοείται η μέγιστη αξιοποίηση του μεγάλου αριθμού των ξένων τουριστών. Επιπλέον, προσφέρει ένα επιπρόσθετο στοιχείο προσέλκυσης τουριστών για την αρχή της θερινής περιόδου, όταν οι πληρότητες δεν είναι ακόμη στα όρια της δυναμικότητας (Γούτα, 2004).

Ένα ακόμη πλεονέκτημα που παρουσιάζει η συγκεκριμένη χρονική περίοδος είναι

ότι τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα λειτουργούν ακόμη κατά την έναρξη της περιόδου λειτουργίας. Αυτό σημαίνει ότι η EXPO 2008 θα αποτελέσει τόπο προορισμού σχολικών εκδρομών, που είναι πολύ συνηθισμένες αυτή την περίοδο (Γούτα, 2004).

Τέλος, αυτή την περίοδο διοργανώνονται στην πόλη μεγάλοι κύκλοι πολιτιστικών εκδηλώσεων και καλύπτεται ένας μεγάλος αριθμός σημαντικών ημερομηνιών αφιερωμένων από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, σε θέματα που συνδέονται άμεσα με το θέμα και τα υποθέματα της έκθεσης, όπως η “Ημέρα του Ήλιου” (3 Μαΐου), η “Ημέρα της Αφρικής” (25 Μαΐου) η “Διεθνής Ημέρα των Συνεργασιών” (5 Ιουνίου) κλπ. (Γούτα, 2004).

5.7 Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Το θέμα της έκθεσης είναι στοιχείο σημαντικό για την επιτυχία της και την προσέλκυση μεγάλου αριθμού εκθετών και επισκεπτών. Απεικονίζει το περιεχόμενο της έκθεσης και θέτει συγκεκριμένη κατεύθυνση για τα εκθέματα. Με άλλα λόγια αποτελεί την εικόνα όλης της διοργάνωσης και χρήζει ιδιαίτερης προσοχής.

Γίνεται φανερό ότι το θέμα της έκθεσης πρέπει να πληρεί απαραίτητως τα παρακάτω κριτήρια για να μπορέσει να ανταγωνιστεί επάξια τις λοιπές υποψηφιότητες.

- Το θέμα μιας αναγνωρισμένης έκθεσης, σύμφωνα με τους κανονισμούς του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων, δεν πρέπει να είναι πολύ γενικό και σε συνδυασμό με τα υποθέματα της έκθεσης να είναι απτό.
- Το θέμα πρέπει να είναι κατανοητό και να προσεγγίζεται εύκολα από το ευρύ κοινό. Ο τίτλος της έκθεσης οφείλει να κινήσει την περιέργεια του κόσμου και να γίνεται γρήγορα αντιληπτό το περιεχόμενο της έκθεσης.
- Το θέμα θα πρέπει να δημιουργεί τις προϋποθέσεις μιας ενεργούς συμμετοχής των επισκεπτών στην έκθεση και τη διατήρηση του ενδιαφέροντος του κοινού καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης.
- Επίσης, τα υποθέματα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα στις συμμετέχουσες χώρες να αναπτύξουν τη δική τους άποψη για το θέμα.
- Το θέμα της έκθεσης πρέπει να είναι πρωτότυπο και να μην έχει χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενες εκθέσεις.
- Το θέμα πρέπει να μην εξαντλείται στα χρονικά πλαίσια της έκθεσης, αλλά να παρουσιάζει δυναμική στο χρόνο έτσι ώστε μετά το τέλος της έκθεσης να παράγει προβληματισμούς, νέες προσεγγίσεις και νέες διεθνείς συνεργασίες με κύριο πυρήνα το θέμα.
- Το θέμα μιας EXPO οφείλει να βρίσκεται σε άμεση σχέση με τους τωρινούς και επίκαιρους προβληματισμούς της εποχής.
- Το θέμα θα πρέπει να δίνει την ευχέρεια στη διοργανώτρια χώρα να προβάλει το παραγωγικό, πολιτιστικό και πνευματικό της δυναμικό.

Το δίπτυχο “Άνθρωπος και Μέτρο” ήταν το πρώτο θέμα το οποίο προτάθηκε. Και οι δύο λέξεις στα αγγλικά και γαλλικά χρησιμοποιούνται είτε σε σύνθετες λέξεις κατά πλειοψηφία, είτε και ως αυτόνομες έννοιες. Συχνά η λέξη “anthropos” χρησιμοποιείται

σε λογοτεχνικά κείμενα, ενώ η λέξη “metro” χρησιμοποιείται και αυτούσια. Ως υποθέματα εντός του πλαισίου θα μπορούσαν να προταθούν: Διαβίωση, Γνώση, Κοινωνία, Πολιτισμός.

Όλα τα προηγούμενα ήταν η πρώτη επιλογή του θέματος, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν την κατάθεση του φακέλου υποψηφιότητας στο Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων. Το τελικό όμως θέμα, που επιλέχθηκε για να τιτλοφορήσει την EXPO 2008 στη Θεσσαλονίκη είναι το “Terra Mater” ή αλλιώς “Μάνα Γη”.

Με την EXPO 2008, η πρόθεση των διοργανωτών δεν είναι να προωθήσουν την έννοια του περιβάλλοντος ή να γενικεύσουν τους όρους της συντήρησης και της προστασίας. Ο στόχος είναι να αποκατασταθεί και να επανεκτιμηθεί η έννοια και ο ρόλος της γης. Το θέμα αφορά την παροχή πόρων, την έννοια της βιωσιμότητας ή οποιαδήποτε άλλη ιδέα που μέσω της γνώσης είναι ικανή να προσφέρει στις διαχειριστικές μεθόδους, οι οποίες θα επιτρέψουν στη γη να ωφελήσει την ανθρώπινη ζωή. Αυτή η έννοια απεικονίζει επίσης το ηθικό θέμα των ορίων της ανθρώπινης επέμβασης στη γη και το οποίο ζήτημα είναι ιδιαίτερα επίκαιρο σε μία εποχή που πειραματίζονται οι άνθρωποι, σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχονται από την τεχνολογία και υπερβαίνουν συχνά την έννοια του μέτρου.

Ο κεντρικός άξονας του θέματος και των υπομέρους θεμάτων που η Θεσσαλονίκη προτείνει για την EXPO 2008, συσχετίζεται με τη γνώση της γης και της ανάγκης για την ικανότητα υποστήριξης της γεωργίας, την αρχέγονη δηλαδή ανθρώπινη δραστηριότητα που σχετίζεται άμεσα με την επιβίωση. Αυτή η δραστηριότητα, μέσω των ταχειών τεχνολογικών προόδων του τελευταίου μισού του προηγούμενου αιώνα, έχει μετασηματίσει τον πλούτο της γης, με αποτέλεσμα το προϊόν που παράγεται να είναι πολύ περισσότερο από αυτό που απαιτείται στην πραγματικότητα.

Οι τρεις θεματικές μονάδες στις οποίες το θέμα διαιρείται, επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να επιλέξουν τον τομέα ή τους τομείς που τους ενδιαφέρουν ιδιαίτερα. Συγκεκριμένα, η πρώτη θεματική ενότητα είναι η “Γνώση της Γης”, όπου οι διεθνείς οργανισμοί και η κοινωνία πολιτών καλούνται να παρουσιάσουν στην παγκόσμια κοινότητα τις πράξεις τους και πώς προτείνουν να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση μεταξύ της ανθρωπότητας και της γης. Στα πλαίσια αυτής της μονάδας κάθε χώρα μπορεί να προβάλει την ιστορία της όσον αφορά τη γη, τον πολιτισμό, τις φιλοσοφίες και τις αρχές που έχουν αναπτυχθεί σε σχέση με τη γη. Οι χώρες μπορούν επίσης να επιδείξουν την έρευνα και την ανάπτυξη των τεχνικών τους για να προστατευθεί η γη

από τη ρύπανση, τις μεθόδους τους για να εξετάσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της άμετρης χρησιμοποίησης, καθώς και τα μέτρα που έχουν πάρει προκειμένου να εξεταστεί η χρήση των χημικών ουσιών.

Η δεύτερη θεματική ενότητα είναι η *“Γεωργία”*, όπου όλοι οι συμμετέχοντες μπορούν να επιδείξουν την ιστορία, την προέλευση, τα επιτεύγματα και τις προτάσεις τους για το μέλλον. Σε αυτήν την μονάδα η οποία είναι το σημείο εστίασης ενδιαφέροντος σε σχέση με το κεντρικό θέμα της έκθεσης, κάθε χώρα μπορεί να παρουσιάσει εκθέματα σχετικά με τη γεωργία και τη ζωική αναπαραγωγή. Για παράδειγμα δύναται να εκθέσει μεθόδους και συστήματα καλλιέργειας για τη χρήση άγονου εδάφους, συστήματα για το νερό και τη διάσωση και προστασία των υδάτινων πόρων, μεθόδους οργανικής καλλιέργειας, τρόπους καταπολέμησης ασθενειών ή ακόμα και τρόπους ζωικής αναπαραγωγής που βελτιώνουν την ποιότητα των προϊόντων.

Μια ακόμη θεματική ενότητα είναι η *“Διατροφή και η Ποιότητα Ζωής”*, όπου πάλι όλοι οι άνθρωποι του κόσμου έχουν μια ευκαιρία να παρουσιάσουν τις ιδέες τους για τη διατροφή ως δικαίωμα στην επιβίωση και τη διατροφή ως στοιχείο του πολιτισμού. Αυτή η ενότητα αγκαλιάζει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τροφικής αλυσίδας, περιλαμβάνοντας τη διαδικασία της πιστοποίησης και της συντήρησης των αγροτικών προϊόντων, τη βιομηχανία τροφίμων, τα υλικά συσκευασίας και τις μεθόδους της οργανικής επεξεργασίας, τη διατροφή, τη μεσογειακή οικιακή οικονομία, τις εθνικές κουζίνες και τις διαιτητικές παραδόσεις. Μεταξύ άλλων η ενότητα θα περιλαμβάνει επίσης οργανισμούς και παρουσιάσεις παρόμοιων προϊόντων (π.χ. δρόμοι κρασιού, δρόμοι τυριών, μουσειά τυριών), γαστρονομικές λιχουδιές, τη μαγειρική κληρονομιά, τις θρεπτικές μετακινήσεις σε όλο τον κόσμο κ.λπ.

Δεν είναι ορατός ο τρόπος με τον οποίο τελικά οι διοργανωτές κατέληξαν στην επιλογή του οριστικού θέματος. Άλλα ήταν τα πιθανά θέματα και άλλο το τελικό αποτέλεσμα, χωρίς μάλιστα να διαφαίνεται ο τρόπος σύλληψης της ιδέας για το θέμα *“Μάνα Γη”*. Επίσης, δε διαφαίνεται πουθενά η μέθοδος αξιολόγησης της τελικής επιλογής αλλά ούτε αναφέρεται αν όντως αυτή έχει πραγματοποιηθεί.

Κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια σύγκριση των θεμάτων *“Άνθρωπος και Μέτρο”* και *“Μάνα Γη”*, με τη μορφή πίνακα για την κάλυψη των κριτηρίων του BIE.

Πίνακας 5.3: Τα κριτήρια του BIE και η αξιολόγηση των θεμάτων “Μάνα Γη” και “Άνθρωπος και Μέτρο”

Κριτήρια του BIE	Άνθρωπος και Μέτρο	Μάνα Γη
1. Να έχει επιμορφωτικό χαρακτήρα για το κοινό	Έχει επιμορφωτικό χαρακτήρα	Έχει επιμορφωτικό χαρακτήρα
2. Να είναι αρκετά ευρύ	Καλύπτει απολύτως το κριτήριο αυτό και σε μεγάλο βαθμό	Καλύπτει απολύτως το κριτήριο αυτό και σε μεγάλο βαθμό
3. Να δίνει τη δυνατότητα στις συμμετέχουσες χώρες να παρουσιάζουν στοιχεία της ιστορίας και του πολιτισμού τους	Βρίσκεται απολύτως εναρμονισμένο	Βρίσκεται απολύτως εναρμονισμένο
4. Να δίνεται η ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να παρουσιάζουν τα επιτεύγματά τους σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας	Καλύπτει πλήρως το κριτήριο	Καλύπτει πλήρως το κριτήριο
5. Να δίνει την ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να εκφράσουν τις θέσεις τους απέναντι στη σύγχρονη κατάσταση, κοινωνία, πολιτισμό, επιστήμη	Καλύπτει πλήρως το κριτήριο αυτό	Καλύπτει πλήρως το κριτήριο αυτό
6. Να δίνει την ευκαιρία στις συμμετέχουσες χώρες να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις προοπτικές για το μέλλον	Παρέχει τη δυνατότητα στις χώρες που συμμετέχουν να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις προοπτικές για το μέλλον	Παρέχει τη δυνατότητα στις χώρες που συμμετέχουν να εκφράσουν τις απόψεις τους και τις προοπτικές για το μέλλον
7. Να προσφέρεται για την ανάπτυξη θεματικών περιπτέρων και πάρκων	Προσφέρει κάθε δυνατότητα για ανάπτυξη θεματικών περιπτέρων και πάρκων	Προσφέρει κάθε δυνατότητα για ανάπτυξη θεματικών περιπτέρων και πάρκων
8. Να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλλει τα εθνικά της επιτεύγματα	Καλύπτει με μεγάλη πληρότητα τη δυνατότητα αυτή	Καλύπτει με μεγάλη πληρότητα τη δυνατότητα αυτή
9. Να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλλει τη σύγχρονή της αντίληψη για τον κόσμο	Το κριτήριο αυτό καλύπτεται	Το κριτήριο αυτό καλύπτεται
10. Να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλλει τη συμμετοχή της στις εξελίξεις στην επιστήμη και στην τεχνολογία	Καλύπτει με πληρότητα τις απαιτήσεις που επιβάλει το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων	Καλύπτει με πληρότητα τις απαιτήσεις που επιβάλει το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων
11. Να διασφαλίζει στη διοργανώτρια χώρα τη δυνατότητα να προβάλλει την άποψή της για το μέλλον	Καλύπτει με πληρότητα τις απαιτήσεις που επιβάλει το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων	Καλύπτει με πληρότητα τις απαιτήσεις που επιβάλει το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων
12. Να είναι ελκυστικό	Αξιολογείται ως ελκυστικό	Αξιολογείται ως ελκυστικό
13. Να τεκμηριώνει την	Δεν τεκμηριώνει την	Τεκμηριώνει την επιλογή της

επιλογή της χώρας σαν διοργανώτρια χώρα	επιλογή σαν διοργανώτρια	χώρας σαν διοργανώτρια
14.Εφόσον είναι ειδική έκθεση δεν πρέπει να είναι πολύ γενικό	Είναι αρκετά γενικό	Δεν είναι πολύ γενικό

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Το πρώτο προτεινόμενο θέμα στηρίχθηκε πάνω σε μια αρχική σύλληψη και αποτελεί μια καθαρά υποκειμενική ιδέα και αντίληψη, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη άλλοι καθοριστικοί παράγοντες. Προτείνεται ένα θέμα το οποίο είναι αμφισβητήσιμο αν αντιπροσωπεύει τους Έλληνες πολίτες. Για την πρόταση λοιπόν ενός πιθανού θέματος, είναι απαραίτητο να γίνει έρευνα τι απασχολεί όλο τον κόσμο, αφού μιλάμε για Παγκόσμια Έκθεση, αλλά κυρίως ποια στοιχεία είναι κοινά για όλους τους Έλληνες και τι τους συνδέει, καθώς και ποια χαρακτηριστικά της Ελλάδας και ειδικότερα της πόλης της Θεσσαλονίκης επιθυμούν να αναδείξουν.

Θα ήταν μεγάλης σημασίας μέσω ερωτηματολογίων ή μέσω διαδικτύου να γινόταν μια έρευνα για τις προτιμήσεις των Ελλήνων. Επίσης, η διοργάνωση συνεδρίων όπου ειδικοί σύμβουλοι θα έθεταν τις δικές τους ιδέες και τεκμηριώσεις, θα αποτελούσε ένα σημαντικό παράγοντα της καλύτερης επιλογής του θέματος της έκθεσης.

Το σκεπτικό με το οποίο έγινε η όλη σύλληψη της ιδέας είναι ορθό, αλλά το αποτέλεσμα δεν πληρεί όλα τα κριτήρια που έχουν τεθεί. Συμπεραίνεται ότι η σύλληψη αυτή στηρίχθηκε περισσότερο στην επίτευξη των στόχων και κυρίως στην προσέλκυση όσο των περισσότερων εκθετών και ξένων και Ελλήνων επισκεπτών, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αν όχι ολόκληρο, των δραστηριοτήτων και προβληματισμών της σύγχρονης εποχής.

Το τελευταίο κριτήριο του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων είναι “εφόσον είναι θέμα Ειδικής Έκθεσης” όπως στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης, “δεν πρέπει να είναι πολύ γενικό”. Αυτό το στοιχείο παραθέτει στο γεγονός ότι το περιεχόμενο της έκθεσης και η μορφή των εκθεμάτων της είναι απαραίτητο να προσδιορίζονται από τον τίτλο της έκθεσης. Το πρώτο λοιπόν, προτεινόμενο θέμα είναι πολύ γενικό και περιλαμβάνει όχι μόνο την κοινωνία, τον πολιτισμό, τη γνώση και τη διαβίωση, αλλά ο τίτλος “Άνθρωπος και Μέτρο” παραπέμπει σε όλες τις πτυχές και δραστηριότητες της ανθρώπινης φύσης. Οι μελετητές έχουν τελείως διαφορετική άποψη. Υποστηρίζουν ότι το περιεχόμενο του θέματος δεν είναι πολύ γενικό και περιορίζεται αρκετά το φάσμα των τομέων που καλύπτει το θέμα «Άνθρωπος και Μέτρο». Αντίθετα, το επιλεγόμενο

θέμα “Μάνα Γη” δεν είναι πολύ γενικό και στην ουσία προδιαγράφονται οι τομείς δραστηριοτήτων που θα περιλαμβάνονται στην έκθεση.

Ένα επιπλέον κριτήριο του BIE είναι *“να τεκμηριώνεται η επιλογή της χώρας σαν διοργανώτρια”*. Η άποψη των μελετητών είναι ότι καλύπτεται το κριτήριο αυτό. Όντως τεκμηριώνεται αυτή η άποψη, με τη διαφορά όμως ότι η έννοια του μέτρου χαρακτηρίζει κάθε χώρα. Συγκεκριμένα, όπως είναι γνωστό η δημοκρατία γεννήθηκε στην Αθήνα και κατ’ επέκταση στην Ελλάδα, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η έννοια του μέτρου είναι στενά δεμένη με τη δημοκρατία και την Ελλάδα. Το μέτρο αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο κάθε κράτους και η έννοια του καθορίζεται σε κάθε χώρα με τη δική της νοοτροπία, με αποτέλεσμα να μην παραπέμπει ο τίτλος του θέματος στην παραγωγική, πολιτιστική και αναπτυξιακή ταυτότητα της Ελλάδας.

Αντίθετα, γίνεται κατανοητό ότι το θέμα “Μάνα Γη” ικανοποιεί όλα τα κριτήρια του BIE. Το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την επιλογή της διοργανώτριας χώρας και αυξάνουν οι πιθανότητες ανάθεσης της Παγκόσμιας Έκθεσης στην Ελλάδα.

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να αναφερθεί και ακόμη ένα κριτήριο ότι *“το θέμα θα πρέπει να δίνει την ευχέρεια στη διοργανώτρια χώρα να προβάλει το παραγωγικό, πολιτιστικό και πνευματικό της δυναμικό”*. Επίσης, υποψήφια για τη διοργάνωση είναι μεν η Ελλάδα αλλά το θέμα κρίνεται απαραίτητο να αντικατοπτρίζει και την εικόνα της Μακεδονίας και πιο συγκεκριμένα της πόλης της Θεσσαλονίκης. Το γεγονός αυτό θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από τους μελετητές, καθώς η άμεση σύνδεση του θέματος όχι μόνο με τη χώρα αλλά και με τον τόπο διοργάνωσης και χωροθέτησης της έκθεσης αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αποκόμιση όσο το δυνατόν περισσότερων οικονομικών και αναπτυξιακών ωφελειών. Τα υπόλοιπα κριτήρια ικανοποιούνται σε μεγάλο βαθμό.

Επιπλέον, ο βασικός στόχος *“το θέμα να δύναται να αντιπαρατεθεί ουσιαστικά και να λάβει θετική αξιολόγηση, σε σχέση με τις αντίστοιχες προτάσεις των συνυποψήφιων πόλεων για την EXPO 2008 από το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων”* δεν κρίνεται σωστός. Το θέμα πρέπει μόνο να πληρεί όλους τους περιορισμούς του BIE και να προσελκύσει το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης και του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων. Δε χρειάζεται δηλαδή η γνώση των προτεινόμενων θεμάτων των άλλων υποψηφιοτήτων, αφού για μια χώρα μπορεί κάποιο θέμα να είναι το κατάλληλο και για μια άλλη χώρα το ίδιο θέμα να είναι το πλέον ακατάλληλο. Το στοιχείο που αναφέρεται ορθώς ως σκοπός είναι η

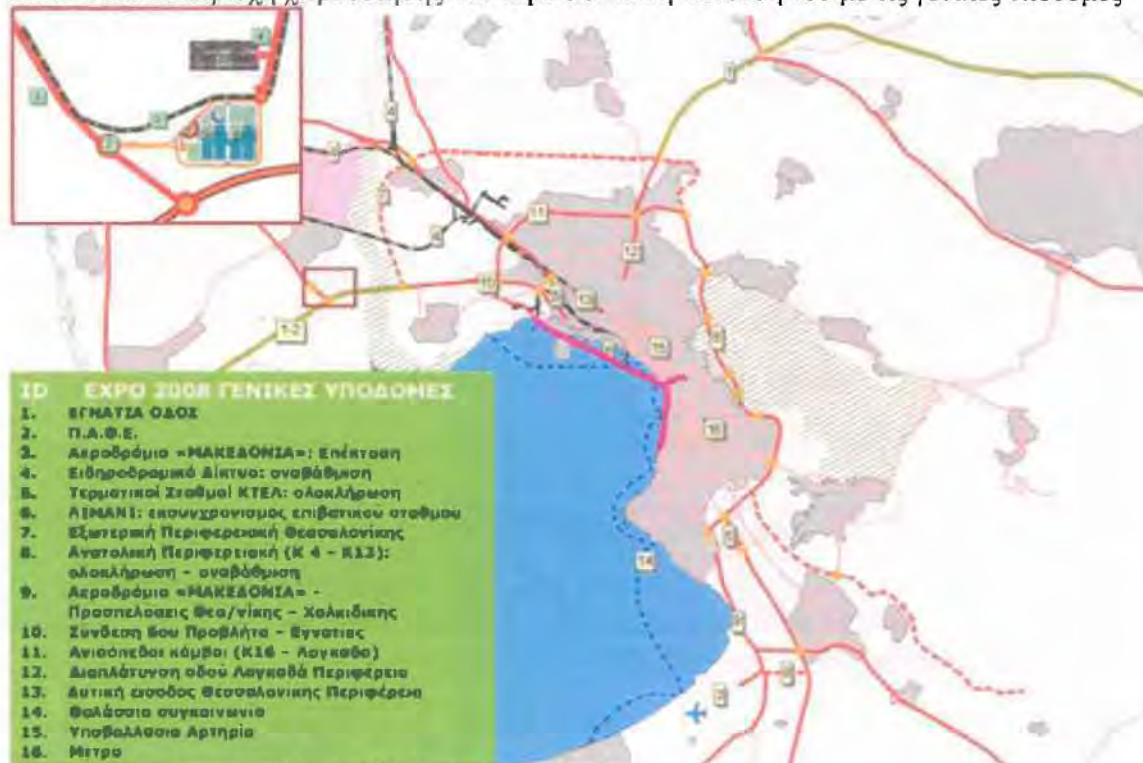
κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας. Με την κινητοποίηση και την έντονη ένδειξη ότι υπάρχει το απαραίτητο ενδιαφέρον τόσο από την κοινωνία και τους απλούς πολίτες, όσο και από τις τοπικές και εθνικές επιχειρήσεις, η επιτυχία της έκθεσης και η αποκόμιση αναπτυξιακών και οικονομικών ωφελειών είναι σχεδόν σίγουρη. Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω και κυρίως λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω αξιολόγηση, συμπεραίνεται ότι το επιλεγόμενο θέμα έχει τις δυνατότητες να εκπροσωπήσει σε ικανοποιητικό βαθμό την Ελλάδα.

5.8 ΤΟ MASTER PLAN ΤΗΣ EXPO ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΧΩΡΟΥ

Το Σχέδιο Ανάπλασης και Εκμετάλλευσης του χώρου της EXPO (Master Plan) σχεδιάστηκε για μία από τις θέσεις εγκατάστασης, και συγκεκριμένα για τη θέση της Σίνδου, διότι αυτή προέκυψε ότι διέθετε τα τεχνικώς ευχερέστερα χαρακτηριστικά.

Η έκταση που θα χρησιμοποιηθεί συνολικά για την διεξαγωγή της Έκθεσης, για τις ανάγκες δηλαδή του expo site, του expo village και των συνοδευτικών εγκαταστάσεων, εκτιμάται σε 550 στρέμματα, ιδιοκτησίας του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με τη μελέτη ΖΟΕ του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, το αγρόκτημα προγραμματίζεται να υποδεχθεί εγκαταστάσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας και υπηρεσιών υψηλής στάθμης.

Εικόνα 5.8: Η περιοχή χωροθέτησης του expo site και η σύνδεση του με τις γενικές υποδομές

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Η σύνδεση της Σίνδου με το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Θεσσαλονίκης, την Περιαστική του Ζώνη και την ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας, όπου θα διαμένει το σύνολο των επισκεπτών της EXPO θα γίνεται κυρίως οδικά και σιδηροδρομικά χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Όσον αφορά τις δημόσιες συγκοινωνίες, η περιοχή της Σίνδου εξυπηρετείται ήδη και σχετικά με τη σιδηροδρομική σύνδεση,

σήμερα πραγματοποιούνται καθημερινά δρομολόγια του Ο.Σ.Ε. από Θεσσαλονίκη προς Πλατύ Ημαθίας, Κατερίνη, Νότια Ελλάδα και Δυτική Μακεδονία. Στο πρόγραμμα του Ο.Σ.Ε. περιλαμβάνεται η λειτουργία προαστιακής σιδηροδρομικής γραμμής που θα συνδέει το Νέο Σιδηροδρομικό Σταθμό με τη Σίνδο. Σε ότι αφορά τις λουπές υποδομές, διαπιστώνεται επάρκεια.

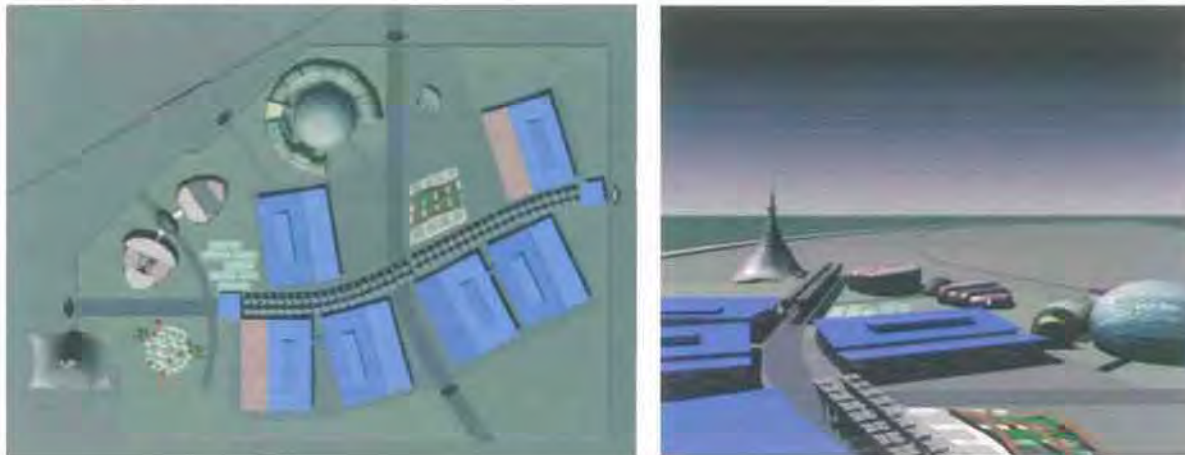
Το expo site τοποθετείται στο νότιο και ανατολικό τμήμα του Αγροκτήματος, σε απόσταση από τις κτιριακές εγκαταστάσεις του ΤΕΙΘ και περιλαμβάνει το κυρίως Εκθεσιακό Συγκρότημα με τα περίπτερα των εθνικών συμμετοχών και των διεθνών οργανισμών, το Ελληνικό Περίπτερο, το Συνεδριακό Κέντρο και το Κέντρο Τύπου, τις εγκαταστάσεις Διοίκησης και τις βοηθητικές εγκαταστάσεις, τις υπαίθριες εγκαταστάσεις φιλοξενίας πολιτιστικών εκδηλώσεων και τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των επισκεπτών και τις πύλες εισόδου. Αναπτύσσεται σε έκταση 250 περίπου στρεμμάτων και η γενική του χώρου χαρακτηρίζεται από στοιχεία καννάβου, με προσανατολισμό Β-Ν και Α-Δ. Οι άξονες ορίζουν και τις βασικές προσπελάσεις στο χώρο.

Η κάλυψη θα ανέλθει σε 39% και η δόμηση των κτιρίων σε 155.000 τ.μ. Αναλυτικά, σε 77.000 τ.μ. θα αναπτύσσεται το εκθεσιακό συγκρότημα, σε 8.000 τ.μ. το συνεδριακό κέντρο και οι χώροι διοίκησης και σε 1.200 τ.μ. το κέντρο τύπου (Χριστοφορίδης, 2003).

Σε κεντρικό, στεγασμένο άξονα δημιουργούνται έξι περίπτερα διαστάσεων σε τέσσερις στάθμες: το υπόγειο όπου θα στεγαστούν οι αποθηκευτικοί χώροι και οι εγκαταστάσεις, το ισόγειο για τη φιλοξενία των περιπτέρων, ο 1ος Όροφος ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί ως χώρος γραφείων και ο 2ος Όροφος για χρήσεις αναψυχής.

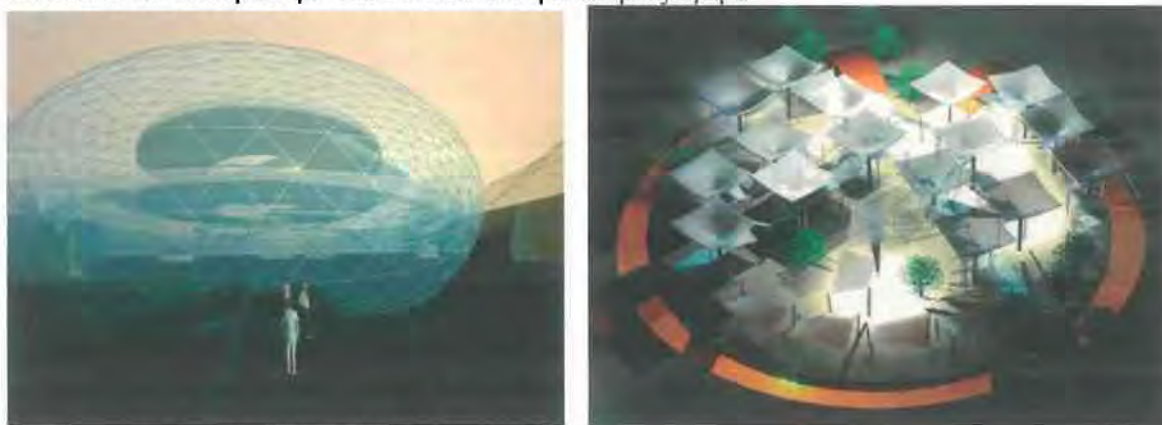
Ο εκθεσιακός χώρος της εθνικής ελληνικής συμμετοχής αναπτύσσεται σε δύο πτέρυγες και σε τρεις επιφάνειες. Το Συνεδριακό Κέντρο και Κέντρο Διοίκησης είναι σε ενιαίο κτιριακό συγκρότημα που τοποθετείται στο δυτικό όριο, διασφαλίζοντας την άμεση πρόσβαση. Το Κέντρο Τύπου τοποθετείται σε επαφή με τη δυτική κεντρική πύλη, με δυνατότητα άμεσης εισόδου και εξόδου από τον περιβάλλοντα χώρο προς τον χώρο της έκθεσης. Για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, προβλέπονται 4 κύριες πύλες εισόδου, στεγασμένες με εκδοτήρια εισιτηρίων και εξυπηρετήσεις κοινού.

Εικόνα 5.9: Το expo site

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Εικόνα 5.10: Το περίπτερο Terra Mater και η υπαίθριος αγορά

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Χώροι στάσης, ανάπαυσης, ψυχαγωγίας και εξυπηρετήσεων κοινού υπάρχουν στεγασμένοι στο δώμα του Εκθεσιακού Κέντρου και σε υπαίθριες εγκαταστάσεις. Οι βοηθητικοί χώροι και οι εγκαταστάσεις τοποθετούνται στα υπόγεια των περιπτέρων και των λοιπών κτιρίων.

Το expo village σχεδιάζεται για να καλύψει τις ανάγκες φιλοξενίας των εκθεσιακών αποστολών. Έχει δυνατότητα φιλοξενίας 2000 ατόμων, με ιδιαίτερο δωμάτιο ύπνου σε 500 μονάδες-διαμερίσματα των 4 ατόμων. Εκτός από τις κατοικίες, περιλαμβάνει και εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης (Shopping center, αθλητικό κέντρο με πισίνα), χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και οδική και σιδηροδρομική σύνδεση.

Προτείνεται η διαμόρφωση 4 χώρων στάθμευσης πλησίον των πυλών και ενός χώρου στάθμευσης για λεωφορεία. Επίσης, ορισμένοι χώροι στάθμευσης θα δημιουργηθούν σε απόσταση περπατήματος από τις πύλες της έκθεσης, αλλά θα λειτουργούν και φθηνότεροι σε πιο απομακρυσμένα σημεία, που θα εξυπηρετούνται με

ειδικά οχήματα μεταφοράς επισκεπτών. Παρότι οι μικρές διαστάσεις του expo site συνηγορούν στην πεζή περιπλάνηση στους διάφορους χώρους, ηλεκτρικά οχήματα θα βρίσκονται γύρω από περίπτερα και άλλες σημαντικές τοποθεσίες προς επίσκεψη για τα παιδιά και για άλλες ειδικές κατηγορίες επισκεπτών (Γούτα, 2004).

Εικόνα 5.11: Το expo village

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Το expo site θα οργανωθεί κατά τρόπο ώστε μετά την έκθεση να λειτουργήσει σε πέντε ζώνες:

- α) Εκπαιδευτικής – ερευνητικής δραστηριότητας (ανταποδοτικά προς το Α/ΤΕΙΘ),
- β) Εκθεσιακών και συνεδριακών δραστηριοτήτων (οι νέες εγκαταστάσεις των ΔΕΘ – HELEXPO),
- γ) Οικιστικής (το expo village),
- δ) Ξενοδοχειακής και
- ε) Πρασίνου, η οποία θα συνδεθεί με την κοίτη του Γαλλικού ποταμού (Χριστοφορίδης, 2003).

Πιο αναλυτικά, βασική κατεύθυνση της μετέπειτα χρήσης των εγκαταστάσεων του site αποτελεί η διοργάνωση εμπορικών εκθέσεων και συνεδρίων, με επέκταση των σχετικών δραστηριοτήτων του Εκθεσιακού Κέντρου της Θεσσαλονίκης, υπό την αιγίδα της ΔΕΘ/HELEXPO. Ο χώρος γραφείων του κτιρίου διοίκησης της EXPO θα χρησιμοποιηθεί πρώτιστα για ανάλογες χρήσεις των διεθνών οργανισμών, των ιδρυμάτων και των δραστηριοτήτων που φιλοξενούνται στη Θεσσαλονίκη. Το

συνεδριακό κέντρο θα συνεχίσει να λειτουργεί για τον ίδιο σκοπό, χρησιμοποιούμενο από τους ως άνω οργανισμούς και από το Α/ΤΕΙΘ, σε χρονο-μεριστική βάση. Το κεντρικό θεματικό περίπτερο, το ελληνικό περίπτερο και άλλες ιδιαίτερα ελκυστικές θεματικές περιοχές θα χρησιμοποιηθούν ως ανεξάρτητα θεάματα και τόποι συναντήσεων, πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκθέσεων κλπ., με αξιοποίηση της υψηλής αναγνωρισιμότητας που θα τους παρέχει η EXPO (Μουσείο “Terra Mater”) (Γούτα, 2004). Τέλος, τα 4 θεματικά περίπτερα ή ορισμένα εξ αυτών μπορούν να λειτουργήσουν ως αυτόνομες επιχειρήσεις στο πρότυπο του ενυδρείου της Λισσαβόνας (Χριστοφορίδης, 2003).

Εικόνα 5.12: Ο Expo Tower

Πηγή: www.thessalonikiexpo2008.gr

Το expo village είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί ως κατοικία, κατοικία εκπαιδευτικού προσωπικού του ΤΕΙΘ, εστία φοιτητών και ξενοδοχείο. Εναλλακτικά, προτείνεται η στέγαση επιχειρήσεων καινοτομίας και υψηλής τεχνολογίας, ενώ το expo hotel δυναμικότητας 250 κλινών, αναμένεται να λειτουργεί βιώσιμα, αξιοποιώντας τη σχετική ζήτηση που θα παράγουν οι λοιποί πόλοι της ανάπτυξης (Γούτα, 2004).

Η λύση αυτή προφανώς επιτρέπει την αξιοποίηση των υποδομών και συντελεί στην υλοποίηση των στόχων του Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, όπως η απομάκρυνση της ΔΕΘ από το κέντρο της πόλης. Από όλα τα παραπάνω, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο ανάπλασης και εκμετάλλευσης του χώρου διεξαγωγής της έκθεσης χαρακτηρίζεται από πληρότητα σχετικά με τις απαιτούμενες υποδομές για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών τόσο των εκθετών όσο και των επισκεπτών. Στο γεγονός αυτό συντέλεσε κατά πολύ και η προηγούμενη εμπειρία από

τις εκθέσεις της Λισσαβόνας και του Ανοβέρου, τις οποίες οι διοργανωτές φαίνεται να έλαβαν υπόψη κατά το σχεδιασμό του expo site. Ένα σημείο το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως αδύναμο είναι ότι δεν αναφέρονται καθόλου οι υφιστάμενες περιβαλλοντικές υποδομές της περιοχής και δε γίνεται καμία νύξη στις απαιτούμενες τέτοιου είδους υποδομές για τις ανάγκες της EXPO.

Σχετικά με την πρόσβαση και τις πύλες εισόδου καθώς επίσης και με τη διακίνηση των επισκεπτών μέσα στο χώρο της Έκθεσης, θα πρέπει να σημειωθεί πως ενώ γίνεται σαφής προσδιορισμός για την πρόσβαση των επισκεπτών αλλά και των εργαζομένων στο χώρο από τις πύλες εισόδου, δε γίνεται καμία αναφορά στη μετακίνηση εντός του expo site και με πιο τρόπο θα πραγματοποιείται.

Τέλος, όσον αφορά το χώρο όπου θα φιλοξενηθεί η έκθεση και τη σχέση αυτού με το θέμα, δε έχει γίνει καμία αναφορά. Η περίπτωση της Λισσαβόνας, όπου το εθνικό αλλά και τα διεθνή περίπτερα είχαν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να δίνουν την εντύπωση στον επισκέπτη ότι αποτελεί μέρος της έκθεσης, ήταν ένα από τα σημεία που η EXPO '98 κρίθηκε επιτυχημένη.

5.9 ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Όσον αφορά το νομοθετικό, οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε για τη διεκδίκηση και διοργάνωση της EXPO 2008, με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης συγκροτήθηκε επταμελής Διυπουργική Επιτροπή, η οποία συντονίζεται από τον Υπουργό Μακεδονίας Θράκης και συμμετέχουν τα Υπουργεία Οικονομίας, Πολιτισμού, Ανάπτυξης, Εξωτερικών, Μεταφορών και ΠΕΧΩΔΕ (www.thessalonikiexpo2008.gr).

Το όργανο που έχει αναλάβει την ευθύνη της διεκδίκησης αλλά και το χρονικό της, είναι η Συντονιστική Επιτροπή για τη Διεκδίκηση, στην οποία συμμετέχουν 22 φορείς της πόλης. Προεδρεύει ο Υπουργός Μακεδονίας Θράκης και συμμετέχουν ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ο Νομάρχης, ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης, ο διευθύνων σύμβουλος της HELEXPO και ο πρόεδρος του ΕΒΕΘ, στον οποίο ανατέθηκαν τα καθήκοντα Εκτελεστικού Γραμματέα (www.thessalonikiexpo2008.gr). Η Εκτελεστική Γραμματεία αυτής θα ισχύει μέχρι τη στιγμή του ορισμού ενός “Επιτρόπου” της έκθεσης, εφόσον η Θεσσαλονίκη αναδειχθεί νικήτρια πόλη (Μαθιοπούλου, 2004).

Τη γενικότερη όμως ευθύνη για τη διοργάνωση της EXPO 2008, την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών και όλων των συμπληρωματικών εκδηλώσεων θα έχει ένα όργανο που θα συσταθεί από την ελληνική κυβέρνηση: ο *Φορέας Διοργάνωσης* (Μαθιοπούλου, 2004). Για τη δομή του φορέα, προτείνεται το δημόσιο να διατηρήσει την καταστατική πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και τον έλεγχο του φορέα. Επιπλέον, δίδεται δυνατότητα μειοψηφικής συμμετοχής των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και επιχειρηματικών φορέων (Χριστοφορίδης, 2003).

Όσο για την αξιοποίηση των ακινήτων που θα παραμείνουν μετά τη λήξη της έκθεσης, προτείνεται η σύσταση του *Φορέα διαχείρισης και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας*. Ο φορέας αυτός, προτείνεται να αναλάβει ένα ρόλο γενικού διαχειριστή των υποδομών και άλλων στοιχείων του real estate που θα δημιουργηθούν κατά τη προετοιμασία και τη λειτουργία της έκθεσης, στο πρότυπο της ΒΙΠΕΤΒΑ για τις βιομηχανικές περιοχές (Χριστοφορίδης, 2003).

Συγκρίνοντας κανείς την οργανωτική δομή που προτείνεται, διαπιστώνεται πως έχει ακολουθηθεί σε γενικές γραμμές το μοντέλο της διαχείρισης της Λισσαβόνας και

του Ανοβέρου, όπου και στις δύο αυτές εκθέσεις είχαν συσταθεί δύο φορείς διαχείρισης. Ένας που ήταν υπεύθυνος για την προετοιμασία και τη διοργάνωση της EXPO και ένας ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τη μετά τη λήξη της έκθεσης χρήση τόσο του χώρου όσο και των εγκαταστάσεων. Το μοντέλο αυτό φαίνεται να λειτουργήσει καλά και στις δύο περιπτώσεις και το ίδιο φιλοδοξούν και να γίνει, στην περίπτωση που η Θεσσαλονίκη αναλάβει τη διοργάνωση της EXPO 2008.

Όσον αφορά την ανάθεση στη HELEXPO A.E. των ενεργειών υποστήριξης της διεκδίκησης της έκθεσης (www.thessalonikiexpo2008.gr) κρίνεται θετική καθώς έχει την εμπειρία από τη διοργάνωση τέτοιου είδους γεγονότων. Έτσι και σε συνδυασμό με τη διυπουργική επιτροπή, η οποία προτείνεται να συσταθεί και θα είναι υπεύθυνη για την ολοκλήρωση όλων των απαραίτητων υποδομών για τις ανάγκες της έκθεσης, αναμένεται να έχει καλό αποτέλεσμα.

5.10 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Τα έξοδα που θα απαιτηθούν για την EXPO 2008 υπολογίζονται 620,2 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 302,7 εκ. θα κατευθυνθούν στο expo site και expo village (200 εκ. και 59 εκ. ευρώ αντίστοιχα), τα 119,3 εκ. στις μεταφορικές συνδέσεις, τα 12,5 εκ ευρώ στο ξενοδοχείο της EXPO και τα 185,6 εκ. στην προβολή και τη λειτουργία της έκθεσης (Μαθιοπούλου, 2004). Όλα τα έργα υποδομής θα χρηματοδοτηθούν απευθείας από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων της ελληνικής κυβέρνησης, με εξαίρεση το ξενοδοχείο που θα κατασκευαστεί με αυτοχρηματοδότηση (Γούτα, 2004). Η ποσοστιαία κατανομή των εξόδων παρουσιάζεται στο παρακάτω γράφημα 1.

Γράφημα 1: Ποσοστιαία κατανομή των εξόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Την ίδια στιγμή, τα έσοδα υπολογίζονται σε 743,2 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων τα 433,5 εκ. θα αποτελούν κρατικές επιχορηγήσεις και τα 119,4 εκ. άμεσες δημόσιες επενδύσεις, ενώ τα 12,5 εκ. ευρώ θα αντληθούν από τον ιδιωτικό τομέα και θα αφορούν κυρίως την κατασκευή και τη λειτουργία του ξενοδοχείου της EXPO. Σε 132,5 εκ. ευρώ υπολογίζονται τα έσοδα από τα εισιτήρια, ενώ 45,4 εκ. εκτιμάται ότι θα εισρεύσουν από εμπορικές πράξεις όπως χορηγίες, δικαιώματα εκμετάλλευσης κλπ. (Μαθιοπούλου, 2004). Παρακάτω παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των εσόδων στο γράφημα 2.

Γράφημα 2: Ποσοστιαία κατανομή των εσόδων

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Με βάση τους υπολογισμούς αυτούς, το πλεόνασμα θα ανέρχεται σε 123 εκατομμύρια ευρώ.

Παρ' όλα αυτά η εμπειρία από προηγούμενες εκθέσεις έχει δείξει ότι η διοργάνωση μιας Παγκόσμιας Έκθεσης δεν είναι οικονομικά βιώσιμη. Οι διοργανωτές θα πρέπει να εφαρμόσουν την κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική τόσο όσον αφορά τους εκθέτες όσο και τους επισκέπτες. Η εμπειρία από την EXPO 2000 στο Ανόβερο, κατά την οποία ο αριθμός των επισκεπτών ήταν πολύ μικρός σε σχέση με τον αριθμό των αναμενόμενων, είχε σαν αποτέλεσμα την οικονομική αποτυχία του γεγονότος, καθώς οι διοργανωτές για να αυξήσουν την προσέλευση μείωσαν κατά πολύ την τιμή του εισιτηρίου. Συνεπώς, κρίσιμος παράγοντας είναι ο αριθμός εκτίμησης των επισκέψεων κατά την pre-marketing ανάλυση.

6 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ EXPO

Μετά από την παρουσίαση και των τριών υποψηφιοτήτων για τη διεκδίκηση της EXPO 2008, θεωρείται σκόπιμο να πραγματοποιηθεί μια σύγκριση, η οποία θα αναφέρεται τόσο στις πόλεις και στις προτεινόμενες περιοχές διεξαγωγής της έκθεσης όσο και στα expo sites. Μέσα από αυτήν τη σύγκριση, πρέπει να διαφαίνονται τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα και των τριών πόλεων, με κύριο στόχο τον προσδιορισμό των δυνατών και των αδύνατων σημείων της Τεργέστης, της Σαραγόσας και της Θεσσαλονίκης για την καλύτερη μελλοντική κάλυψη των αναγκών της Έκθεσης.

Αυτή η σύγκριση που ακολουθεί, αποτελεί κατά κάποιο τρόπο μια κριτική και αξιολόγηση της υποψηφιοτήτας της Θεσσαλονίκης, καθώς φαίνονται τα σημεία που παρουσιάζουν ελλείψεις και ασάφειες, αλλά και τα στοιχεία που λείπουν από τις άλλες δυο πόλεις. Στο τέλος της σύγκρισης, θα υπάρχει μια βάση δεδομένων, μέσα από την οποία η πόλη της Θεσσαλονίκης και οι φορείς διεκδίκησης της έκθεσης μπορούν να εστιαστούν και να αναδείξουν τα δυνατά σημεία της και να καλύψουν τις ανάγκες και τις αδυναμίες, που προκύπτουν μέσα από τη συγκριτική μέθοδο.

6.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

Η Θεσσαλονίκη, με πληθυσμό 974.150 σε τιμές του 2001, είναι σαφώς μεγαλύτερη ως πόλη σε σχέση με την Τεργέστη, η οποία είχε 213.000 κατοίκους το έτος 2002, και τη Σαραγόσα, της οποίας οι μόνιμοι κάτοικοι αριθμούνται 614.405. Από αυτό το γεγονός φυσικά η συμπρωτεύουσα υπερτερεί των άλλων δυο πόλεων, αφού όσο περισσότερο πληθυσμό έχει η διοργανώτρια πόλη τόσο μεγαλύτερος θα είναι και ο αριθμός των επισκεπτών.

Όσον αφορά τις υποδομές εκπαίδευσης και τον αριθμό των φοιτητών, η Θεσσαλονίκη αριθμεί 100 χιλιάδες φοιτητές στα δύο πανεπιστήμιά της και στο ΤΕΙ, σε αντίθεση με την Τεργέστη, η οποία έχει περίπου 27 χιλιάδες φοιτητές, ένα πανεπιστήμιο και μια Ανώτατη Σχολή Διοίκησης. Από την άλλη πλευρά η Σαραγόσα έχει ένα πανεπιστήμιο με 500 έτη ιστορίας, στο οποίο φοιτούν 50 χιλιάδες φοιτητές.

Ο μεγάλος αυτός αριθμός των φοιτητών συνηγορεί υπέρ της Θεσσαλονίκης και ενισχύει πληθυσμιακό της βάρος, το οποίο είναι απαραίτητο για τη διεξαγωγή μιας τέτοιας σημασίας εκδήλωσης. Επιπλέον, η πόλη αυτή διαδραματίζει ρόλο συμπρωτεύουσας, στοιχείο πολύ καθοριστικό για την επιτυχία της έκθεσης. Με την αναφορά της νεανικότητας του πληθυσμού και της ιδιότητας της Θεσσαλονίκης ως μιας πολύ μεγάλης πανεπιστημιούπολης, η πόλη αποκτά μεγάλο προτέρημα και συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες δύο υποψηφιότητες.

Επίσης, η συμπρωτεύουσα κατέχει δεσπόζουσα θέση τόσο στα Βαλκάνια και στην Ευρώπη, η οποία ενισχύεται με τη δημιουργία και τη λειτουργία της Εγνατίας Οδού, όσο και κεντρική θέση σε ολόκληρο τον κόσμο. Το γεγονός αυτό όμως, ενισχύεται από το βαλκανικό της ρόλο, ο οποίος δε μπορεί να αμφισβητηθεί από κανένα άλλο κράτος. Δε χαρακτηρίζεται η τοποθεσία της από προοπτικές, όπως στην περίπτωση της Τεργέστης και είναι αποδεδειγμένο το ειδικό βάρος της, ιστορικά αλλά και σήμερα.

Η Τεργέστη με τη σειρά της αποτελεί σταθερό σημείο μεταξύ διαφόρων πολιτισμών και πληθυσμών, ανάμεσα στα Βαλκάνια και τη λοιπή Ευρώπη, αλλά για χρόνια ολόκληρα χαρακτηρίζεται από έλλειψη κινητικότητας. Οι προοπτικές ωστόσο, τώρα με τα νέα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι καλές και προμηνύουν την επάνοδο της και τη μετατροπή της σε κομβικό σημείο. Η Σαραγόσα δεν αποτελεί σημαντικό σημείο για την Ευρώπη. Κατέχει στρατηγική θέση μόνο ανάμεσα σε

περιφέρειες της ίδιας της Ισπανίας και ανάμεσα στη Μαδρίτη και τη Βαρκελώνη.

Ένα μεγάλο πλεονέκτημα της Θεσσαλονίκης αποτελεί το γεγονός της μεγάλης πολιτιστικής δραστηριότητάς της. Ο ρόλος της πόλης στα χρόνια του Βυζαντίου ήταν καθοριστικός, αφού η πόλη χαρακτηρίζεται ως κοιτίδα του κυριλλικού αλφαβήτου. Μέχρι πριν λίγα χρόνια το έτος 1997 δηλαδή, η Θεσσαλονίκη ήταν η πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, και σε συνδυασμό με τη σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή και τα μουσεία μοντέρνας τέχνης, αναδεικνύεται ο ποικίλος πολιτισμικός της χαρακτήρας.

Η περιοχή της Θεσσαλονίκης καθώς και οι ακτές της Πιερίας και της Χαλκιδικής είναι έμπειρες για φιλοξενία και έτσι δε θα υπάρξουν προβλήματα στη διαμονή. Πολύ σημαντικό ρόλο για την επιτυχία της έκθεσης, διαδραματίζει και η εμπειρία από τη φιλοξενία μεγάλων γεγονότων και επίσημων προσώπων, όπως η Σύνοδος Κορυφής Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2003 και οι Ολυμπιακοί Αγώνες το 2004, κατά τους οποίους η Θεσσαλονίκη ήταν Ολυμπιακή Πόλη και στην οποία διεξήχθησαν αγώνες

Επίσης, το γεγονός ότι εδώ και 60 χρόνια πραγματοποιείται κάθε χρόνο η ΔΕΘ και άλλες θεματικές εκθέσεις αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα της Θεσσαλονίκης. Από την άλλη, και η Τεργέστη έχει ιδιαίτερη εμπειρία πάνω στο προτεινόμενο θέμα της, καθώς έχει την υψηλότερη συγκέντρωση στην Ευρώπη, ατόμων και κέντρων που ασχολούνται με τη γνώση. Στην πόλη αυτή δεν είναι τυχαίο ότι στεγάζεται το Διεθνές Κέντρο Θεωρητικών Επιστημών (International Center for Theoretical Physics), το οποίο λειτουργεί από το 1964, καθώς και πανεπιστήμια, οργανισμοί κλπ. Επίσης, η Ισπανία, στο σύνολό της όμως, έχει εμπειρίες από μεγάλες οργανώσεις, όπως το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου το 1982, τους Ολυμπιακούς Αγώνες στη Βαρκελώνη, την Παγκόσμια Έκθεση στη Σεβίλλη, αλλά όχι η ίδια η πόλη της Σαραγόσας.

Το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης έχει πολλές διεθνείς συνδέσεις και αν λάβουμε υπόψη και τις διεθνείς πτήσεις που εξυπηρετεί το Ελευθέριος Βενιζέλος, από το οποίο με μιας ώρας πτήση βρίσκεται κανείς στη Θεσσαλονίκη, η πρόσβαση μέσω αέρος είναι σχετικά εύκολη. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα της είναι ότι υπάρχει θαλάσσια, σιδηροδρομική και εναέρια σύνδεση τόσο με την ενδοχώρα, όσο και με χώρες του εξωτερικού. Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί και η σημασία του λιμανιού της πόλης, το οποίο αποτελεί πύλη διερχόμενων Ευρωπαίων και Βαλκανίων προς τα νησιά

του Αιγαίου.

Όσον αφορά την Τεργέστη, απλά ένα αεροδρόμιο είναι στα περίχωρα της πόλης με αραιές συνδέσεις με ευρωπαϊκές πόλεις ενώ το αεροδρόμιο της Βενετίας, η οποία απέχει μιάμιση ώρα οδικώς, έχει 1700 συνδέσεις την εβδομάδα. Η έλλειψη αεροδρομίου κοντά στην πόλη της Τεργέστης αποδεικνύει ότι η Θεσσαλονίκη κατέχει μια υποδομή που την καθιστά πιο ικανή για την επιτυχία της έκθεσης. Επίσης, το σιδηροδρομικό δίκτυο συνδέει την Τεργέστη με λοιπές βασικές ιταλικές και ευρωπαϊκές πόλεις και το λιμάνι της αποτελεί κόμβο για είσοδο στην κεντρική Ευρώπη.

Στη Σαραγόσα, οι ξένοι επισκέπτες θα φθάνουν μάλλον μέσω Μαδρίτης και Βαρκελώνης, μιας και απέχουν μια ώρα με το High speed train. Έτσι, το τρένο υψηλών ταχυτήτων καλύπτει αυτήν την έλλειψη αεροδρομίου, αφού οι επισκέπτες σε μια ώρα μπορούν να βρίσκονται μέσα στην πόλη. Επιπλέον, οι συγκοινωνίες με τρένο θα βελτιωθούν στην Αραγονία, χωρίς όμως να είναι διαθέσιμα στοιχεία που να γνωστοποιούν συγκεκριμένα, ποια θα είναι τα έργα, ποια από όλα θα αφορούν τη Σαραγόσα και κατά πόσο θα βελτιώσουν τις συγκοινωνίες στο σύνολό τους.

Ένα σημαντικό μειονέκτημα που παρουσιάζει η υποψηφιότητας της Θεσσαλονίκης αποτελεί το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις χωροθετούνται εκτός πόλης, με αποτέλεσμα να αποτελεί πρωταρχική ανάγκη η επίλυση των προβλημάτων συγκοινωνίας με το χώρο της έκθεσης. Στην περίπτωση της Τεργέστης, οι εγκαταστάσεις είναι μέσα στο κέντρο της πόλης, οπότε οι αποστάσεις θα είναι μειωμένες για τους επισκέπτες, ενώ όσον αφορά τη Σαραγόσα, όσοι μένουν στην πόλη θα πηγαίνουν με τα πόδια στις εγκαταστάσεις της έκθεσης.

Το προτεινόμενο θέμα της ελληνικής υποψηφιότητας “Μάνα Γη” είναι ιδιαίτερα επίκαιρο, μιας και το ζήτημα της υγιεινής διατροφής απασχολεί σε μεγάλο βαθμό την ανθρωπότητα τα τελευταία χρόνια. Επίσης, συνδέεται άμεσα με τη φυσιογνωμία της Ελλάδας, αφού είναι γνωστή η αγάπη των Ελλήνων σε θέματα διατροφής και κουζίνας. Από την άλλη πλευρά, η Κεντρική Μακεδονία αποτελεί μια περιφέρεια στην οποία παρατηρείται ιδιαίτερα αναπτυγμένος ο αγροτικός τομέας και ένα μεγάλο μέρος των κατοίκων της ασχολούνται και έχουν ως κύριο επάγγελμά τους την εκμετάλλευση της γης και την εκτροφή ζώων.

Γίνεται φανερό λοιπόν, ότι το προτεινόμενο θέμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την Ελλάδα. Σε αυτό το συμπέρασμα συνηγορεί και το γεγονός ότι το expo site έχει χωροθετηθεί κοντά στην ύπαιθρο, όπου δεν υπάρχει μεγάλη αστική ανάπτυξη.

Η Τεργέστη με τη σειρά της, έχει ιδιαίτερη εμπειρία πάνω στο προτεινόμενο θέμα της, “Κινητικότητα της Γνώσης”, καθώς όπως προαναφέρθηκε έχει την υψηλότερη συγκέντρωση στην Ευρώπη ατόμων και κέντρων που ασχολούνται με τη γνώση. Επιπλέον, το expro site θα κατασκευαστεί στο παλιό λιμάνι της πόλης και με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται και η έννοια της κινητικότητας και της μεταφοράς, αφού το νερό ήταν το πρώτο μέσον που χρησιμοποίησε η ανθρωπότητα για τις μετακινήσεις της από τη μία ήπειρο στην άλλη.

Και το θέμα της υποψηφιότητας της Σαραγόσας “Νερό και Βιώσιμη Ανάπτυξη” είναι στενά συνδεδεμένο με το expro site, το οποίο προτείνεται να τοποθετηθεί δίπλα στον ποταμό που διασχίζει την πόλη. Από πλευράς θέματος δηλαδή, και στις τρεις υποψηφιότητες το θέμα είναι συνυφασμένο με τις ταυτότητες των πόλεων.

Ένα μειονέκτημα της Θεσσαλονίκης όσον αφορά το expro site, αποτελεί το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις της Θεσσαλονίκης θα δημιουργηθούν τώρα και άρα είναι πιθανόν να σημειωθούν χρονοβόρα προβλήματα λόγω ιδιοκτησιακών καθεστώτων και γραφειοκρατίας. Αυτό βέβαια μπορεί να θεωρηθεί και ως θετικό, αφού δε θα χρειαστεί να κατεδαφιστούν κτίρια ή να μετεγκατασταθούν τυχόν δραστηριότητες. Το ίδιο πρόβλημα ισχύει και για την περίπτωση της Σαραγόσας.

Ένα πρόβλημα που δημιουργείται για την Τεργέστη αποτελεί το γεγονός ότι αν όντως διεξαχθεί η EXPO στην Ιταλία, έχει σχεδιαστεί να γίνει ανάπλαση ολόκληρης αστικής περιοχής. Αυτή η ανάπλαση είναι δεδομένο ότι θα προκαλέσει προβλήματα, κυρίως χρόνου και νομικών ζητημάτων, αφού η περιοχή που θα υποστεί τις αλλαγές είναι το παλιό εμπορικό λιμάνι της πόλης, κτισμένο το 19^ο αιώνα, και το κεντρικό λιμάνι της αυστρουγγρικής αυτοκρατορίας.

Η χρήση του χώρου στη Θεσσαλονίκη και η χρησιμοποίηση του expro site από τη ΔΕΘ - HELEXPO μετά τη λήξη της έκθεσης είναι χρήσιμη, δεδομένου ότι υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στο χώρο που στεγάζεται σήμερα η Διεθνής Έκθεση της Θεσσαλονίκης. Ένα πλεονέκτημα αποτελεί το γεγονός της συνύπαρξης του ΤΕΙ για τη μετά-χρήση των υπόλοιπων χώρων.

Η μετά τη λήξη της έκθεσης χρήση στην περίπτωση της Τεργέστης, φαίνεται πιο χρήσιμη απ’ ότι στη Θεσσαλονίκη, αλλά ωστόσο βαδίζει πάνω στο παράδειγμα της Λισσαβόνας, δηλαδή ανάπλαση του αστικού χώρου λόγω της έκθεσης και ένταξη του χώρου αυτού στο αστικό σύνολο μετά τη λήξη. Η Σαραγόσα, βάση των διαθέσιμων στοιχείων, καθιστά πολύ αόριστη τη μελλοντική χρήση. Με τις πιθανές μετατροπές που

θα χρειαστούν, ο εκθεσιακός χώρος θα μετατραπεί σε επιστημονικό - πολιτιστικό πάρκο και πάρκο γραφείων και αναψυχής.

Τέλος, σχετικά με τον αριθμό των επισκεπτών, η Θεσσαλονίκη υπολογίζει ότι οι επισκέπτες θα ανέλθουν περίπου στα 7 εκατομμύρια, η Τεργέστη υπολογίζει τον αριθμό αυτόν γύρω στα 5 εκατομμύρια, ενώ η Σαραγόσα γύρω στα 6,5.

6.2 ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση όλη την παραπάνω ανάλυση αντιλαμβάνεται κανείς τη σημασία των Παγκόσμιων Εκθέσεων για τη διοργανώτρια πόλη. Από όλα τα παραδείγματα που αναλύθηκαν, των προηγούμενων εκθέσεων και των υποψηφιοτήτων για το 2008 και το 2010, συμπεραίνεται ότι πρωτεύων και κοινός στόχος αποτελεί η ανάπτυξη της κάθε πόλης σε όλους τους τομείς. Αναδεικνύεται η ίδια η πόλη και διευρύνεται ο διεθνοποιημένος ρόλος της, ως συνέπεια της αποκόμισης των ωφελειών που επιφέρει η διοργάνωση τέτοιας κλίμακας εκδήλωσης. Οι επιπτώσεις που γίνονται άμεσα αντιληπτές είναι κυρίως η αναβάθμιση του επιπέδου των υποδομών τόσο της ίδιας της πόλης όσο και του ευρύτερου χώρου, καθώς και τα οικονομικά οφέλη της περιόδου της λειτουργίας της Παγκόσμιας Έκθεσης. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα όμως, παρατηρείται ανάπτυξη της επιχειρηματικής και επενδυτικής δραστηριότητας της πόλης, με τελικό αποδέκτη τους κατοίκους της περιοχής.

Παρ' όλα αυτά για την ανάθεση της διοργάνωσης της EXPO σε μια συγκεκριμένη πόλη απαιτούνται και αξιολογούνται από το Διεθνές Γραφείο Εκθέσεων κάποιες συγκεκριμένες παράμετροι. Αυτές αναφέρονται σε κάποια στοιχεία που πρέπει να χαρακτηρίζουν μια πόλη, όπως η καίρια γεωγραφική της θέση και το ανάλογο μέγεθος, το επίπεδο των υφιστάμενων υποδομών, η οικονομική της δραστηριότητα και γενικώς η ύπαρξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

Από τη σύγκριση των τριών υποψηφιοτήτων για την Καταχωρημένη Παγκόσμια Έκθεση του 2010, καθώς και από την τελική επιλογή της Σαγκάης ως της πιο ικανής για να φιλοξενήσει την EXPO, διαφαίνονται και τα στοιχεία που επηρεάζουν το BIE για αυτήν την ανάθεση. Ένας κύριος παράγοντας είναι αυτός του πληθυσμιακού βάρους της υποψήφιας πόλης και του αριθμού των αναμενόμενων επισκεπτών. Η Σαγκάη αναμφισβήτητα αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου και η παράμετρος αυτή προφανώς διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο.

Επιπλέον, οι επενδύσεις και τα χρηματικά ποσά που υποσχέθηκαν ότι θα διαθέσουν τόσο η Σαγκάη όσο και το Queretaro (ίδρυση αεροδρομίου), ήταν αρκετά μεγάλα. Σε αυτήν την περίπτωση κατά πάσα πιθανότητα, το BIE έκρινε ότι η υποψηφιότητα που μπορεί καλύτερα να υλοποιήσει και να πραγματοποιήσει την πρότασή της, είναι η πόλη της Σαγκάης και η κυβέρνηση της Κίνας.

Γενικότερα, η Ελλάδα ικανοποιεί όλους τους ουσιαστικούς όρους για τη

διοργάνωση της EXPO 2008, δεδομένου ότι απολαμβάνει:

- ένα σταθερό δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης.
- υψηλό ρυθμό ανάπτυξης,
- σταθερότητα απασχόλησης και κοινωνική συνοχή,
- σταθερό νομισματικό περιβάλλον (ONE) και
- καθιερωμένο κλίμα και μηχανισμούς για την προώθηση της ειρήνης και της ασφάλειας στην ευρύτερη περιοχή, μέσω της δραστήριας ιδιότητάς της ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΗΕ, του ΝΑΤΟ και όλων των σχετικών διεθνών οργανισμών.

Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά τις υποψηφιότητες για τη διοργάνωση της Αναγνωρισμένης Παγκόσμιας Έκθεσης του 2008, από τη σύγκριση των τριών πόλεων που πραγματοποιήθηκε καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η Θεσσαλονίκη διαθέτει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αυτά, που θα τη βοηθήσουν στη διεξαγωγή μιας επιτυχημένης EXPO.

Κατά τη γνώμη μας το prestige που διαθέτει η Θεσσαλονίκη στο διεθνές στερέωμα στερείται από τη Σαραγόσα και την Τεργέστη. Η ετήσια διοργάνωση της ΔΕΘ και η ανάδειξή της ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα το 1997 συντέλεσαν σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός αυτό. Επιπλέον, η γεωγραφική της θέση υπερτερεί των άλλων δυο, καθώς η Θεσσαλονίκη αποτελεί σταυροδρόμι μεταξύ ανατολής και δύσης αλλά και βορρά και νότου. Ο ενισχυμένος μητροπολιτικός ρόλος που επιθυμεί να διαδραματίσει στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων έχει αρχίσει να διαφαίνεται. Στο γεγονός αυτό συμβάλλουν και τα γενικά έργα υποδομής που πραγματοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας (ολοκλήρωση ΠΑΘΕ, Εγνατίας Οδού κλπ.). Εκτός αυτών σε αντιδιαστολή με τη Σαραγόσα και την Τεργέστη, το αεροδρόμιο που διαθέτει αποτελεί από μόνο του ένα συγκριτικό πλεονέκτημα.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω και βάση των διαθέσιμων στοιχείων, η Θεσσαλονίκη έχει περισσότερες πιθανότητες να αναλάβει τη διοργάνωση της Παγκόσμιας Αναγνωρισμένης Έκθεσης του 2008. Σε περίπτωση που γίνει κάτι τέτοιο, οι διοργανωτές δεν πρέπει να καθισχυαστούν αλλά σε συνεργασία με την πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς που θα συσταθούν, να συνεχίσουν το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό, λαμβάνοντας υπόψη και την προηγούμενη διεθνή εμπειρία, έτσι ώστε η EXPO της Θεσσαλονίκης να κριθεί και να χαρακτηριστεί ως επιτυχημένη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αραβώσης, Κ. (2003) *Κατάρτιση και Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων και Προγραμμάτων: από τη Θεωρία στην Πράξη*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γρηγορίου, Α. (2003) 'Σχεδιασμός ειδικών γεγονότων: Η Αξιοποίηση της Διεθνούς Εμπειρίας των EXPO στην Ελλάδα: Διπλωματική Εργασία' Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Δέφνερ, Α. (1999) *Σχεδιασμός για τον Ελεύθερο Χρόνο (Τουρισμός, Πολιτισμός, Αθλητισμός): Σημειώσεις μαθήματος ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
- ΕΟΤ και Μιχαηλίδης, Γ. (2002) *Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη.
- Κοκκώσης, Χ. και Τσάρτας, Π. (2001) *Βιωσιμή Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*, Αθήνα : Κριτική ΑΕ.
- Κουμούσης, Μ. Νικολοδήμος, Δ. Παπακωνσταντίνου, Β. Σιαπάτη, Γ. Συμεωνίδου, Μ. Τιμοθέου, Α. και Τρανός, Μ. (2003) 'Συγκριτική Αξιολόγηση των ΠΕΠ του Β' και Γ' ΚΠΣ: Προπτυχιακή Εργασία του Μαθήματος Περιφερειακή Πολιτική και Ανάπτυξη ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας', Βόλος.
- Κουμούσης, Μ. και Σιαπάτη, Γ. (2004) 'Τουριστική Διάσταση της Αστικής Ανάπτυξης: Προπτυχιακή Εργασία του Μαθήματος Πολεοδομία V ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας', Βόλος.
- Λουκίσσας, Φ. (2001) *Θεωρίες και Πρακτικές Προγραμματισμού: Σημειώσεις μαθήματος ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
- Μπεριάτος, Η. (2002) *Χωροταξία III: Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Πολιτική: Σημειώσεις μαθήματος ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

- Μιχαηλίδης, Γ. (2001) *Αξιολόγηση και Διαχείριση Προγραμμάτων*: Σημειώσεις μαθήματος ΤΜΧΠΠΑ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.
- Μιχαηλίδης, Γ. (2003α) 'Η εκ-των-προτέρων αξιολόγηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων και το παράδειγμα του Ε.Π. "Ανταγωνιστικότητα" 2000-2006', *Τόπος: Επιθεώρηση Χωρικής Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος*, 20-21/2003,193-202.
- Μιχαηλίδης, Γ. (2003β) 'Μακροπρόθεσμες τάσεις ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης και του ευρύτερου χώρου της', *Σειρά Ερευνητικών Εργασιών* 9(9):147-190.
- Μιχαηλίδης, Γ. (2003γ) *Σχεδιάζοντας την Ανάπτυξη, Μεθοδολογία και Πρακτικές Σχεδιασμού, Αξιολόγησης και Διαχείρισης*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (2001), *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Σχέδιο 2000-2006 Κεντρικής Μακεδονίας*, Θεσσαλονίκη.
- Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ (2004), *EXPOExposite*, Κείμενα-επιμέλεια: Τίτη Παπαδοπούλου, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.
- Υπουργείο Ανάπτυξης (2000) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Ανταγωνιστικότητα*, Αθήνα.
- Υπουργείο Γεωργίας (2000) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Αλιεία*, Αθήνα.
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (2000) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου*, Αθήνα.
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (2000) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Κοινωνία της Πληροφορίας*, Αθήνα.
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (2001) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση*, Αθήνα.
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (2001) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση*, Αθήνα.
- Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και Οργανισμός Θεσσαλονίκης (2002) *Στρατηγικό Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης Θεσσαλονίκης*, Θεσσαλονίκη.

- Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (2001) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Μεταφορών: Σιδηρόδρομοι, Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες*, Αθήνα.
- Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (2001α) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Περιβάλλον*, Αθήνα
- Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (2001β) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Οδικοί Άξονες, Λιμάνια και Αστική Ανάπτυξη*, Αθήνα.
- Υπουργείο Πολιτισμού (2001) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Πολιτισμός*, Αθήνα
- Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (2001) *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Υγεία και Πρόνοια*, Αθήνα.

ΞΕΝΗ

- Beriatos, E. και Colman, J. (2002), *The Pulsar Effect in Urban Planning: Proceedings of the 38th International ISoCaRP Congress*, Athens.
- Bowdin, G. McDonnell, I. Allen, J. και O'Toole, W. (2001) *Events Management*, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Evaluation Office (2002) *United Nations Development Programme: Handbook on Monitoring and Evaluating for Results*, New York: Colonial Communications Corp.
- European Commission (1999), *Principal evaluation techniques and tools: Evaluating socio-economic programmes*, Volume 3.
- Raczka, J. (2003) 'The cost-effectiveness analysis – a superior alternative to the cost-benefit analysis of environmental infrastructure investments', *The Fifth European Conference on Evaluation of the Structural Funds "Challenges for Evaluation in an Enlarged Europe"*, Budapest: Warsaw University.
- Trieste Expo Challenge S.C.p.A (2004), *EXPO 2008: Italian Candidate for EXPO 2008*.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Γούτα, Α. (2004) 'EXPO 2008: Τα κυριότερα σημεία του φακέλου της ελληνικής υποψηφιότητας', *Τεχνογράφημα: Το ΤΕΕ, το Περιβάλλον, η Πολιτεία*, Τεύχος 266, Ιούνιος 2004, Εκδόσεις ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
- Μαθιοπούλου, Μ. (2004) 'Ίδού η EXPO της Θεσσαλονίκης', *Μακεδονία*, 3 Φεβρουαρίου 2004, Θεσσαλονίκη.
- Χριστοφορίδης, Δ. (2003) 'Από 1 Μαΐου ως 31 Ιουλίου 2008', *Μακεδονία της Κυριακής*, 13 Απριλίου 2003, Θεσσαλονίκη.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- www.2010expo.or.kr
- www.alexander.macedonia.culture.gr/maps/macedon/salonica/salonica.html
- www.andalemexico.com/de/aboutus.htm
- www.area.trieste.it
- www.baunetz.de/arch/expo/
- www.bie-paris.org
- www.egnatia.gr/flash/project_vertaxis_gr.html
- www.english.tour2korea.com
- www.expo2000.de
- www.expo92.net
- www.expo2010china.com
- www.expomexico2010.com
- www.expomuseum.com
- www.ictp.trieste.it
- www.koreaheute.de/gesell/1202/Gesell11-01.htm
- www.mpa.gr
- www.news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/2540585.stm
- www.newsworld.co.krwww.newsworld.co.kr/cont/0203/26.html

- www.parquedasnaco.es.pt/en/projectourbano/Default.asp).
- www.perso.club-internet.fr
- www.psoe-aragon.org/grupomunizana/propuestas
- www.scot-sa.com/urbain
- www.solo-photography.com
- www.stabi.hs-bremerhaven.de/dss/Expo.html
- www.terra.es/personal/aranburo/historia.htm
- www.thessalonikiexpo2008.gr
- www.travelchinaguide.com
- www.triesteexpo2008.it
- www.visitmexico.com
- www.worldexecutive.com/cityguides/thessaloniki/maps.html
- www.zaragozaenclavedeprogreso.com/2008
- www.zaragozaexpo2008.es/en/index.asp

